

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wieczornem. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — w dni poświęcane tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelminowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Koniczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 576

Poznań, poniedziałek dnia 9 grudnia 1929

Rok XXIV

O co chodzi?

P. Prezydent Rzeczypospolitej odbywa dzisiaj konferencje z marszałkami Sejmu i Senatu na temat przesilenia rządowego. W komunikacie kancelarii cywilnej p. Prezydenta powiedziano, że celem tych konferencji ma być poinformowanie głowy państwa, jakie są pozytywne dążenia większości sejmowej, która obaliła rząd p. Switalskiego. Nie przesądzając tego, co oświadczył p. Prezydentowi jego informatorzy, a zwłaszcza, co powie mu najbardziej do tego powołany marszałek Sejmu, możemy stwierdzić, że sytuacja polityczna zarysowuje się, według nas, zupełnie jasno, podobnie, jak drogi wyjścia z obecnego przesilenia. Myślimy oczywiście o drogach, zgodnych z literą i duchem konstytucji.

Większości sejmowej, obalającej rząd, nie chodziło wcale o osoby. I jeżeli kto sądzi, że zmianami personalnymi złatwi się kryzys, który ma znacznie głębsze podstawy, niż to sądzi rządzący dotychczas obóz, to popełni błąd i lekkomyślność. Nie chodzi w danym razie o personalną, ale o zasadniczą koncepcję rządu.

Przedstawiciele opozycji, przemawiając w Sejmie, wysuwali jeden zasadniczy postulat: powrót do prawa. Nawet stronnictwa lewicowe, zwykle operujące hasłami gospodarczymi, tym razem wystąpiły z obroną praworządności, zarzeczowawszy się widocznie, że to hasło, wysunięte już dawno przez obóz narodowy, znajduje największy oddźwięk w społeczeństwie. Jak słusznie zauważa „Głos Narodu”, chodzi narazie tylko o to, by przyszły rząd „nie traktował większości Sejmu i kraju jak wrogów zewnętrznych. nie usuwał urzędników, nauczycieli, oficerów, którzy „sanatorami“ być nie chcą, nie wydawał pieniędzy państwowych na cele B. B. i nie upartyjnił administracji, zwolywał Sejm i pozwalał mu pracować, nie wydawał bez woli Sejmu setek milionów złotych na cele, w budżecie nieprzewidziane, szanował ustawy i nie kneblował prasy, nie pozwalał lżyć Sejmu i poprzednich rządów bez dania im możliwości obrony, nie pozostawał bez karnego załatwienia afer takich, jak sprawa Zagórskiego, Zdziechowskiego, Nowaczyńskiego...” Państwo bowiem nie będzie mogło dalej normalnie się rozwijać bez pewności sumiennego poszanowania i obiektywnego wykonywania prawa.

A jeżeli koncepcja „rządu prawa“ nie trafi do przekonania, wówczas pozostaje drugie wyjście konstytucyjne: nowe wybory. Pisze o nich w „Kurjerze Warszawskim“ p. Koskowski, zapytując z ironją, dlaczego „rząd, który jest tak pewien większości opinii publicznej, cofa się przed doradzeniem p. Prezydentowi zarządzenia nowych wyborów parlamentarnych, aby zaświadczyły o dobroczynnej dla rządu zmianie nastrojów i poglądów publicznych?“ Lecz o nowych wyborach w obozie rządowym się nie myśli. Stwierdza to „sanacyjny“ „Kurjer Poranny“, pisząc, że „wątpić należy, aby to pragnienie znalazło uznanie w sferach decydujących“.

A dlaczego?

Na to pytanie dają nam odpowiedź

Przebieg przesilenia rządowego

Marsz. Daszyński na Zamku — Posiedzenie Senatu odwołane

Warszawa, 9. 12. (Tel. wł.) W niedzielę w godzinach południowych przybył do marsz. Daszyńskiego a następnie do marsz. Szymańskiego naczelnik kancelarii cywilnej dr. Lisiewicz i zaprosił ich obu imieniem p. Prezydenta na konferencję, p. Daszyńskiego na poniedziałek godz. 12 w południe, p. Szymańskiego na poniedziałek godz. 5 po południu.

W ciągu niedzieli i dzisiaj rano kursowały pogłoski, że p. Prezydent w dalszym ciągu swych konferencji zaprosi może także przywódców stronnictw. Autentyczności tych pogłosek nie można nigdzie stwierdzić, tak samo jak nie można stwierdzić pogłosek co do ewtl. zaproszenia do Warszawy b. premiera Bartla i posła Patka z Moskwy Dzisiaj w ciągu południa było duże zainteresowanie w kołach politycznych sprawą przesilenia O godz. 12 p. marsz. Daszyński przybył na Zamek. Do godz. 1.35 p. marsz. Daszyński nie wrócił jeszcze z Zamku do Sejmu.

Senatorowie, którzy licznie przybyli do Warszawy na zapowiedziane na dzisiaj o godz. 4 popołudniu posiedzenie, spotkał nieprzyjemny zawód. Oto o godz. 12.30 na skutek rozmowy telefonicznej p. Szymańskiego z prezydentem rady ministrów, p. Szymański odwołał posiedzenie Senatu na 3½ godziny przed terminem. Wywołało to wielkie rozgorzyczenie wśród senatorów.

Jako świetne „bon mot“ kursuje w kuluarach sejmowych rozmowa prowadzona z prezesem senackiego klubu

B. B., senatorem Romanem. Senator Roman dowiaduje się nagle o odwołaniu posiedzenia, gdy wszyscy o niem już wiedzą. Na to jeden z posłów zauważa: „Prezes klubu B. B. jak zwykle, dowiaduje się o wypadkach politycznych ostatni...”

Warszawa, 9. 12. (Tel. wł.) Godz. 2.30 popoł. Konferencja p. Prezydenta z marsz. Daszyńskim trwała 7 kwadransy. Przed 2-gą godziną p. marszałek wrócił do swego mieszkania. Przebieg konferencji nie jest jeszcze znany. W kołach politycznych mówią jednak, że marsz. Daszyński w rozmowie swojej przedstawił nasamprzód przebieg wydarzeń w Sejmie, oświadczył z kolei, że tendencją większości sejmowej, która uchwalia votum nieufności dla rządu jest dążenie do restytucji praworządności i do całkowitego poszanowania prawa w formie poszanowania konstytucji i praw obywateli.

Większość parlamentu pragnie współpracować z rządem i marszałek powołał się na swoje oświadczenie, złożone na początku sesji sejmowej oraz na oświadczenie stronnictw, że przychyliły się do jego deklaracji. Oświadczył, powołując się na art. 45 konstytucji, że parlament szanując postanowienia tego artykułu, pozostawia całkowicie p. Prezydentowi mianowanie i odwołanie gabinetu oraz deklaruje równocześnie gotowość współpracy z każdym rządem oraz uprawnień zagwarantowanych przez konstytucję parlamentowi. (w)

Kłeska „sanacji“ na Górnym Śląsku

Wraz z ubytkiem głosów „sanacyjnych“ zaznaczył się też ubytek głosów socjalistycznych, komunistycznych i niemieckich — Niesłychane fałszywe „sanacje“ w relacjach wyborczych

Katowice, 9. 12. (Tel. wł.) Wczoraj odbyły się wybory do rad gminnych na Górnym Śląsku. Wybory te odbyły się ogółem w 258 gminach, z czego w 114 gminach głosowania nie było z powodu zgłoszenia tylko jednej listy kompromisowej O podziale mandatów w tych gminach, w których głosowania nie było, źródła „sanacyjne“ oraz urzędowa Polska Agencja Telegraficzna rozpuściły całkiem nieprawdziwe wiadomości, zaliczając wszystkie niemal mandaty z tych gmin do kategorii mandatów „porządowych“.

Głosowanie odbyło się w 114 gminach. Niemal wszędzie zwycięstwo odniosły listy grupy Korfantego (występujące pod nazwą Polskiego Bloku Katolickiego), które w całym szeregu gmin uzyskały bezwzględna większość. Równocześnie zaznaczył się silny spadek głosów „sanacyjnych“ w porównaniu do wyborów gminnych z przed 3 lat i

wyborów sejmowych w r. 1928. Rzecz ciekawa, że równocześnie spadła też liczba głosów socjalistycznych, komunistycznych i niemieckich.

Szczególnie duże zwycięstwo odniosła grupa Korfantego łącznie z N. P. R. Prawicą w okręgu przemyslowym.

Według tymczasowych wyników z części gmin listy grupy Korfantego i N. P. R. - Prawicy uzyskały łącznie 111 mandatów, „sanacja“ 61, Niemcy 19.

Zupełną klęskę poniosły listy B. B. S., czyli t. zw. frakcji rewolucyjnej. Charakterystyczny jest też spadek głosów socjalistycznych i komunistycznych w okręgu przemyslowym.

„Sanacja“ przed wyborami rozwinęła niebywałą agitację przy pomocy różnych środków natury materialnej. Mimo to wynik wyborów jest dla niej fatalny w porównaniu do wyniku wyborów sejmowych.

wczorajsze wyniki wyborów do sejmików powiatowych w województwach poznańskich i pomorskich. Na podstawie dotychczasowych informacji można stwierdzić, podobnie jak w wyborach do rad miejskich, zupełny zanik stronnictwa „sanacyjnego“. Zasługuje natomiast na uwagę sukces Stronnictwa Narodowego. Nie należy go oceniać tylko na podstawie cyfr. Praca nasza na wsi rozpoczęła się niedawno. Poprzednio niestety, działając głównie w miastach, zaniedbywaliśmy ten teren, nie interesując się zwłaszcza wyborami samorządowymi. Wystąpienie Stronnictwa Narodowego we wczorajszych wyborach

oznacza zerwanie z tą błędną metodą i rozpoczęcie solidnej roboty na wsi. Robota ta, jak się okazuje, jest bardzo owocna. Kandydaty, popierane lub wysunięte przez Stronnictwo Narodowe narazie w niektórych tylko powiatach i okręgach, spotkały się wszędzie z poparciem, jakiego my sami nie oczekiwaliśmy. Będzie to niewątpliwie dla Stronnictwa Narodowego zachętą do rozwinęcia działalności organizacyjnej i objęcia nią wszystkich powiatów. Pierwsze kroki dają dostatecznie mocną podstawę, aby być pewnym dalszych sukcesów na tym terenie.

Lecz i to powodzenie idei narodowej

jest wyrazem coraz gwałtowniejszego wołania społeczeństwa o stosowanie praworządności. Idea prawa odniosła, jak już pisaliśmy, wielki sukces w społeczeństwie i to dzięki systemowi „sanacyjnemu“. Stała się ona zrozumiała dla wszystkich. Ogół teraz wie, że bez poszanowania prawa powstaje okres niepewności, który uniemożliwia zdobywanie kredytu i normalną pracę, odbijając się ujemnie na wszystkich dziedzinach życia, zwłaszcza na dziedzinie moralnej. Tajemnica obecnego rozwoju Stronnictwa Narodowego jest jego bezwzględne i nieublagane trwanie na gruncie zasad, oraz jego nieugięta obrona praworządności, rozpoczęta nie teraz, jak to czyni lewica, lecz od chwili, gdy powstała konieczność tej obrony. Jeżeli więc szuka się odpowiedzi na zagadnienie, wysunięte przez kryzys rządowy, jeżeli chce się wiedzieć, czego pragnie przedewszystkiem kraj, to odpowiedź jest jasna i niedwuznaczna.

Zebranie Stronnictwa Narodowego

W Bydgoszczy

Bydgoszcz, 9. 12. (Tel. wł.) — Wczoraj odbyło się w sali Resursy Kupieckiej w Bydgoszczy wielkie zebranie polityczne Stronnictwa Narodowego. Zebraniu przewodniczył poseł Lewandowski. Główny referat wygłosił poseł Wierczek z Warszawy, który omówił obecne położenie polityczne. Referat był co chwilę przerywany oklaskami i okrzykami. Nastrój na sali panował jednolity. mimo iż w zebraniu uczestniczyli również przedstawiciele innych kierunków politycznych. Referat p. Wierczaka uzupełnił naczelny redaktor Gazety Bydgoskiej p. Józef Petrycki oraz poseł Lewandowski. Ich przemówienia przyjmowano również długotrwałymi oklaskami. Mówcy dyskusyjni, wśród których nie zabrakło i robotników, dawali wyraz jednolitości poglądów. W końcu uchwalono rezolucję, prosząc Prezydenta Rzeczypospolitej, aby raczył powołać taki rząd, który będzie stał w obronie prawa i dążył do stabilizacji stosunków politycznych i gospodarczych oraz stanie w obronie narodowych ideałów społeczeństwa polskiego.

W Chelmnie

Chelmo, 9. 12. (Tel. wł.) W niedzielę odbyło się tu wielkie zebranie Stronnictwa Narodowego. Przewodniczył p. A. Strehlau. Pierwszy referat o sytuacji gospodarczej i politycznej wygłosił sekretarz wojewódzki Stronnictwa Narodowego p. Soltysiak. Mowę jego słuchacze gorąco oklaskiwali. Następnie redaktor „Słowa Pomorskiego“ p. Kanarowski wygłosił referat o umowie likwidacyjnej polsko-niemieckiej, wywołując również ogromne zainteresowanie. Pod koniec przemówienia zebrani wznosili okrzyki na cześć R. Dmowskiego, M. Seydy i księdza sen. Bolta, którzy pracą swoją przyczynili się do zawarcia korzystnych dla Polski klauzul w Traktacie Wersalskim. Po przemówieniach op. Stecińskiego i Dominikowskiego uchwalono jednomyślnie rezolucję protestującą przeciw układowi likwidacyjnemu, któryby przyniósł uszczerbek Polsce pod względem politycznym, narodowym i gospodarczym.

W trzecią rocznicę

Warszawa, 9. 12. (Tel. wł.) W trzecią rocznicę powstania Ochoza Wielkiej Polski odbyło się wczoraj zebranie O. W. P., które zagaił p. Harusiewicz a referat zasadniczy wygłosił p. Bielecki.

Świt lepszego jutra

IV. Inteligencja i masy

Młodzież wyższych uczelni to materiał, z którego wyrasta warstwa oświecona, zwana inteligencją. Liczebnie stanowi ona niewielką część narodu, a główną jego masę, pozostająca na średnim lub niższym poziomie oświaty, u nas zaś w znacznej części bardzo jeszcze ciemna, w dzisiejszych demokratycznych czasach ma głos, i od tego, jak ten głos zabiera, zależą losy państwa. Jakość inteligencji nie decyduje jeszcze ostatecznie, po jakiej drodze pójdzie państwo.

Ciekawego w tym względzie przykładu dostarczyła najnowsza historia Rosji. Na początku obecnego stulecia Rosja posiadała ogromnie liczną i umysłowo wcale tęą, przynajmniej posiadającą wielu ludzi poważnie wykształconych, inteligencję liberalną. Z chwilą ustanowienia Dumy doszła ona do głosu w państwie, była przekonana, że przyszłość państwa dzierży w swych rękach, a przekonanie to udzieliło się przeważającej opinii w całej Europie. Jednakże, już od początku istnienia Dumy było widoczne, że ten obóz liberalny bardzo słabą pracę rozwijał w masach, że nie ma na nie wpływu. Sam oświadczenie miało nieraz sposobność wskazywać jego przywódcom, jakim jest dla nich niebezpieczeństwem pozostawienie wpływu na masy żywiolom społecznie rewolucyjnym. Już w Dumie obóz liberalny znalazł się w znacznej mierze na łasce tych żywiolów, a pamiętamy wszyscy, jakie go losy spotkały po dokonaniu przezeń rewolucji i detronizacji cara, kiedy na krótką chwilę dostał w swe ręce rządy.

To było w Rosji i to mogło być tylko w Rosji. Niemniej przeło ten przykład jest bardzo pouczający.

Nasze masy i pod względem instynktów społecznych, i pod względem świadomości narodowej bez porównania wyższej stoją. U nas przy typie organizacji naszego życia społecznego, warstwa oświecona nie jest w takim stopniu od mas izolowana. U nas też istnieje duże rozumienie pracy wśród ludu, która ma już za sobą wcale długą tradycję i może się poszczycić niemałymi wynikami w dziedzinie oświaty, życia gospodarczego i polityki. My wreszcie mamy za sobą dziesięć lat istnienia własnego państwa, okres, w którym dążenia skrajne głośno się wypowiadały słowem i czynem, z niekorzyścią dla siebie, bo wywołując wiele rozszarowania. Nasze masy w wielkiej już części nie są tak naiwne, ażeby wierzyć w zbawienny przewrót, który uszczęśliwi wszystkich.

Próby, któreśmy robili i doświadczania, któreśmy wzamian otrzymywali w ciągu dziesięciolecia samoistnej gospodarki państwowej, były nauką, która przeniknęła i do bardziej otwartych głów w naszych masach. Ludzie widzą coraz wyraźniej, że nędzne muszą być zarobki jednostek, gdy zarobki narodu, jako całości, są nędzne; że pierwsze warunki poprawy bytu materialnego naszych mas — to zwiększenie naszej wytwórczości, a więc system rządów popierający wszelką energię, wszelką rozumną inicjatywę gospodarczą, utrwalający spójny i prawny porządek w państwie, nie paraliżujący przedsiębiorczości społeczeństwa fałszywym systemem podatkowym, nie trwonicy grosza państwowego na ryzykowne lub zgóry skazane eksperymenty, jednocześnie zaś — zabezpieczenie kraju i narodu od wzyku przez obcych i przez żywioły pa-sorzytnicze, a więc połączą państwa, jego samoistna i konsekwentna polityka, wreszcie spójność narodu i jego mocna organizacja. Doświadczania nasze nie przeszły bez wpływu i na wielu uczciwych i szczerych polityków radykalnych, którym się zdawało, iż wszystko się sprowadza do podziału bogactw, dopóki się nie spostrzegli, że niebardzo jest co dzielić, którzy za cel sobie stawiali zniszczenie resztek kapitału w Polsce, dopóki nie zrozumieli, że bez kapitału niema organizacji wytwórczości.

Coraz trudniej będzie u nas grać na ciemności mas i wyyskiwać ich naiwność na rzecz ambicji polityków, których jedynym celem jest dorwanie się do władzy i do korzyści z nią związa-nych.

Z drugiej strony, niema wątpliwości, że w dzisiejszym społeczeństwie europejskim, idee i prądy, panujące wśród inteligencji, szybko przenikają do mas i stają się ich własnością. Wszystko, co dziś jest popularne w masach, jest niem dlatego, że było przedtem wyznaniem wiary silnych odłamów młodej inteligencji. Walka partyj, nawet najbardziej klasowych, jest w znacznej, a u nas w przeważnej mierze walką między różnymi odłamami inteligencji, szukającej oparcia w tych czy innych warstwach społecznych. Przy dzisiejszej budowie społeczeństwa europejskiego inteligencja jest właściwie warstwą najpotężniejszą; jeżeli życie społeczeństwa jest rozbite i w mniejszej lub większej mierze zanarchizowane, to dlatego przedewszystkiem, że inteligencja jest rozbita i zanarchizowana.

Dlatego to, stwierdzając ogromną jednolitość idei i dążeń naszej młodzieży, widzimy w niej początek harmonizowania się naszego życia społecznego i politycznego, przerabiania się naszego narodu na zwarte ciało, zdrowe na wewnątrz i silne na zewnątrz. Ten proces integracji narodowej pójdzie tem szybciej, im głębiej i silniej nasza młodzież będzie przeniknięta tradycją pracy wśród ludu, której dzieje mają piękne karty w naszych czasach porzobiorowych.

Nasze młode pokolenie ma poczucie swej wyższości nad starszemi w pojmowaniu spraw narodu i państwa i widzi jej źródło w fakcie, że nie uczyło się w

szkole niewoli i wolne jest od trucizn, które nam po niej zostały w spuściźnie. Dotyczy to wszakże całego młodego pokolenia Polski, we wszystkich warstwach narodu. W duszach młodego pokolenia naszego ludu odczuwamy nowe pierwiastki, które często bardzo wyraźnie się manifestują, pierwiastki, które pozwalają mu łatwo się zrozumieć z kształcącą się wyżej młodzieżą. I ono ma ambicje polskie i ono chce widzieć swą ojczyznę wielką i potężną, a każdy kto umie patrzeć, musi się zgodzić, że zjawisko to jest wcale powszechne, jakkolwiek często wypaczone przez agitację partyjną.

To też hasło pracy wśród ludu, które często się rozlega w szeregach naszych „młodych“, a które się rozszerza w hasło pracy wśród młodzieży wszystkich warstw społeczeństwa, jest tem hasłem, którego wcielenie w życie da największe i najszybsze wyniki.

Niewątpliwie obowiązkiem młodzieży uniwersyteckiej jest przedewszystkiem poważna praca nad sobą, przygotowanie się do należytego spełnienia obowiązków, które ją czekają. W tej wszakże przelomowej dobie naszego narodowego życia, w której czeka ją wielka rola, w której wcześniej, niż to się dzieje w innych warunkach, będzie ona zmuszona brać na siebie wielką odpowiedzialność, koniecznością dla niej jest przygotować sobie ścisły związek z całym społeczeństwem, ze wszystkimi jego warstwami. Wreszta praca nad innymi jest także pracą nad sobą; uczy ona rozumieć swój naród, kształci poczucie rzeczywistości i daje poczucie siły — najważniejszy warunek zwycięstwa.

Roman Dmowski.

Śłuchajcie panienki...

Gdzie Warta modra toczy swe wody,
Słyna dziewczęta z cudnej urody...
Kto chce im sprostać —
rada życzliwa,
Niech kremu „MIAFLOR“
ŻAKA używa!...

Pw 5019 20 Z.643/8

stnieją dostateczne podstawy do wytoczenia sprawy.

Byleby nie odstąpił od zamiaru

P. Sokolowski, zastępca naczelnika wojewódzkiego wydziału bezpieczeństwa publicznego, o którego awanturą wystąpieniu dnia 5 bm. o 2-giej w nocy w dworcowej poczekalni I i II klasy przeciwko pismom narodowym, a szczególnie „Kurjerowi Poznańskiemu“ i „Orędownikowi Wielkopolskiemu“, donosiliśmy w numerze czwartkowym, zamieszcza w tutejszych dziennikach „sanacyjnych“ swoje przedstawienie sprawy. Nawet w własnym oświadczeniu wystąpił p. Sokolowski, zastępca naczelnika wojewódzkiego wydziału bezpieczeństwa publicznego przedstawia się wprost niesłychanie, a oświadczenie to odbiega jaskrawo od tego, co mówi świadkowie zajścia. P. Sokolowski zapowiada — wytoczenie nam skargi. Bardzo to nas cieszy. To też prosimy go uprzejmie, by czasami od zamiaru swego nie odstąpił.

Ze swej strony postaramy się o to, by sprawa nie poszła w niepamięć i znalazła się przed właściwym forum, a narazie ponawiamy zapytanie pod adresem p. wojewody poznańskiego, jakie jest jego stanowisko wobec takiego postępowania zastępcy naczelnika wojewódzkiego wydziału bezpieczeństwa publicznego.

Umowa firmy Lilpop Rau z koncernem amerykańskim

Warszawa, 8. 12. (AW). 6 bm. zostały zakończone pertraktacje między Towarzystwem Przemysłowym Zakładów Mechanicznych Lilpop Rau, i Löwenstein, Sp. akc. a Ministerstwem Komunikacji i koncernem amerykańskim Standart Steel Corporation. Pertraktacje te zostały zakończone umową, podpisaną przez min. Kühna i przedstawicieli kontrahentów. W myśl tej umowy Towarzystwo Lilpop rau dostarczy Ministerstwu Komunikacji w przeciągu 7 lat 14 tys. wagonów towarowych i 1100 wagonów osobowych na kredyt w ciągu 10 lat. Termin plac za sukcesywnie dostarczanie wagonów upływać będzie w 10 lat później. W ten sposób Min. Komunikacji uzyskało kredyt około 20 milj. dolarów. Ceny wagonów są ruchome w zależności od konjunktury gospodarczej. Zaznaczyć należy, że rokowaniami temi bardzo żywo interesował się doradca finansowy polski p. Dewey.

Ambasada sowiecka w Londynie

Londyn, 8. 12. (PAT). Rząd sowiecki wydzierżawił jeden z najpiękniejszych pałacowych domów w West-end, w zachodniej dzielnicy Londynu, mianowicie t. zw. Sunderland-House, który przeznaczą na rezydencję urzędową Sokolnikowa, nowomianowanego ambasadora przy rządzie brytyjskim. Sokolnikow ma przybyć do Londynu w bieżącym tygodniu. Jak sądzą tu, że on skorzysta z pobytu króla Jerzego w pałacu Bouckingham, aby złożyć królowi osobiście listy u-wierzytelniające. Oczekują, że również ambasador brytyjski w Moskwie S. Esmond of Ovey złoży w tym samym czasie swe listy w Kremlu. Ambasador Ovey nie wyjechał wczoraj z Londynu, jak zapowiadano, z powodu przerwy ruchu parowców na kanale, wywołanej przez silne burze.

ZNAKOMITA
WODA KOŁONSKA
MAJOLA

Pw 7472-62,757

Teatr świetlny „Słońce“
Od poniedziałku, dnia 9 grudnia r. b. codziennie
Rozgłośne arcydzieło filmowe reżyserji genialnego JOE MAYA
ASFALT potężny dramat
z życia wielkiego miasta

W rolach głównych: BETTY AMANN P w 7802-50,5
A. Schiottow, Gustaw Fröhlich, Albert Steinrück
Największy rekord wszystkich ekranów świata!
Początek seansów 5, 7, 9. Miejsca numerowane.
Przedprzedaż biletów od godz. 12—2 w południe.

Nawet konserwatyści niezadowoleni

Mowa min. skarbu Matuszewskiego nie wywołała entuzjazmu nawet w szeregach B. B. Daje temu wyraz konserwatywno-„sanacyjny“ „Dzień Polski“, który zdobył się na taką krytykę.

„Z exposé wnosić można, że p. Matuszewski traktuje sprawę reformy podatkowej, jako zmniejszenie lub skasowanie niektórych podatków.

„Pozwolimy sobie przedewszystkiem stwierdzić, że o reformie podatkowej nie tylko „piszą po gazetach“, lecz debatują i piszą memorjaly najpoważniejsze instytucje gospodarcze w kraju.

„Następnie reforma podatkowa, to nie tylko zmniejszenie czy powiększenie sumy ściąganych podatków. Idzie tu przecież o zmianę systemu podatkowego drogą ujednostajnienia, scalenia różnorodnych form. Reforma podatkowa musi również polegać na bardziej słusznym i bardziej sprawiedliwym obciążeniu podatkowym poszczególnych warstw ludności, to sprawa progresyj i degeneracji itp.

„P. minister zdaje się o tem wszystkim zapominać i mówi tylko o podatkach, jako źródłach dochodów skarbowych. Z tym punktem widzenia zgodzić się nie możemy i uważamy, że racjonalna i głęboko przemyślana przebudowa systemu podatkowego, należyte rozkładające ciężary na obywateli, nie tylko nie jest „upartym doktrynerstwem“, lecz da niewątpliwie świetne rezultaty fiskalne.

„P. minister w swem exposé kilkakrotnie przeprasza, że ucieka się do powtarzania pewnych truizmów. I my przepraszamy za truizmy, które przytaczamy powyżej, ale wydaje się to nam rzeczą konieczną.

„Drugi zarzut, który postawić musimy wczorajszemu exposé — to zbyt pobieżne i powierzchowne traktowanie zagadnień rolnictwa. Nie znajdujemy też w exposé

wskazówek, czy to co zostało już uczynione dla rolnictwa, wyczerpuje rządowy program pomocy dla tej najważniejszej dziedziny życia gospodarczego kraju, czy jest to niejako prolog“.

A więc „Dzień Polski“ ustosunkował się do oświadczenia p. Matuszewskiego w sprawie reformy podatkowej w ten sam sposób, co poseł Rybarski

Czemu nie ma być wytoczona sprawa gen. Zagórskiego?

W związku z oświadczeniem, złożonym prokuratorowi przez posła Rybarskiego w sprawie gen. Zagórskiego, Polska Agencja Telegraficzna rozesłała następujący komunikat:

„W związku z oświadczeniem pos. Rybarskiego podczas wczorajszej debaty w Sejmie w sprawie zaginięcia gen. Zagórskiego oraz w związku z oświadczeniem ministra sprawiedliwości, że każdy obywatel ma otwartą drogę do prokuratora, w dniu dzisiejszym pos. Rybarski przybył do p. prokuratora Sądu Okręgowego w Warszawie.

„Mimo, iż prokurator postanowił przesłuchać posła Rybarskiego protokolarnie z zachowaniem trybu art. 107 kodeksu postępowania karnego, pos. Rybarski poprzestął jedynie na złożeniu oświadczenia, które zostało spisane przez prokuratora.

„W oświadczeniu tem poseł Rybarski nie podał żadnego faktu, bądź mogącego rzucić światło na sprawę zaginięcia gen. Zagórskiego, bądź wogóle pozostającego w jakimkolwiek związku z tą sprawą, ani też nie wskazał sprawców, nawet domniemanych.

„Natomiasz poseł Rybarski ograniczył się w swem oświadczeniu do gotowości nie zasłaniania się nietykalnością poselską, o ile przeciwko niemu wytoczona będzie sprawa, a jednocześnie treścią swego oświadczenia pozbawionego wszelkich danych, nie dał podstawy do wytoczenia takiej sprawy“.

Należałoby ubolewać, gdyby sprawa przeciwko posłowi Rybarskiemu nie została wytoczona. Poseł Rybarski wytoczenia takiej sprawy zażądał, by świadkowie musieli zeznawać pod przysięgą przed sądem. Tej możności przed prokuratorem, niepowołanym do odbierania zeznań pod przysięgą, nie było. Wbrew Polskiej Agencji Telegraficznej sądząmy, że i

STRONNICTWO NARODOWE

KOŁO POZNAŃ - ŚRODMIEŚCIE.

Zebrań miesięczne odbędzie się w poniedziałek, dnia 9 grudnia, o godzinie 20 w salce Stronnictwa przy św. Marcinie.

Referat wygłosi p. red. **Herniczek** na temat: „Zagadnienie Konstytucji“.

Poza tem aktualne sprawy polityczne i organizacyjne.

Wszystkich członków, zwłaszcza tych, którzy czynni byli podczas wyborów, zaprasza
ZARZĄD.

Sukcesy obozu narodowego przy wyborach do sejmików powiatowych

Ogromny spadek liczby głosów „sanacyjnych” — Także socjaliści ponieśli porażkę — Falszywe relacje agencji telegraficznych

Powiat poznański

Wyniki wyborów w powiecie poznańskim w porównaniu do wyborów sejmowych z ubiegłego roku przyniosły wielkie zwycięstwo ugrupowaniom narodowym, a klęskę zarówno „sanacji” jak lewicy.

Największą liczbę głosów, bo 8456 padła na listy narodowo-gospodarcze, które zdobyły ogółem 19 mandatów;

Listy N. P. R. - Prawicy uzyskały 6102 gł. i także 19 mandatów;

listy „sanacyjne” — 3422 gł. i 7 mandatów;

listy P. P. S. — 1971 gł. i 3 mandaty;

listy niemieckie, — 849 gł. i 2 mandaty;

„dzika” lista grupy piastowców w okręgu stęszewskim — 217 gł. bez mandatu.

Uprawnionych do głosowania było ogółem 30.094, głosowało 21.044, t. j. prawie 70 proc., nieważniono gł. 27.

Ogólna liczba mandatów ze wsi wynosi 50, do czego dochodzi jeszcze 5 mandatów z 3 miast (Stęszew, Swarzędza i Pobodziska), w których członków sejmiku wybierają rady miejskie. Razem więc jest 55 mandatów. Ugrupowania narodowe będą posiadały bezwzględna większość w sejmiku. W porównaniu do stanu rzeczy w poprzednim sejmiku, zaznaczył się silny zwrot na prawo w kierunku ugrupowań społecznie umiarkowanych.

Ciekawe są wyniki wyborów w porównaniu z wyborami do Sejmu w r. ub. Listy Stronictwa Narodowego i „Piasta” uzyskały w r. 1928 w powiecie poznańskim (na wsi) 29,3 proc. ogólnej liczby głosów — obecnie 41,4 proc., listy N. P. R. - Prawicy w r. 1928 12,3 proc., obecnie 29,1 proc., listy „sanacyjne” w r. 1928 37,5 proc., obecnie 16,2 proc., P. P. S. w r. 1928 14,2 proc., obecnie 9,3 proc., Niemcy w r. 1928 — 6,7 proc., obecnie 4 proc.

Jak z tego widać odsetek głosów „sanacyjnych” spadł wręcz katastroficznie.

Wybory przeprowadzono w 8 okręgach, w których wyniki są następujące:

Okręg Stęszew: Ogólna liczba mandatów 7. Głosów ważnych złożono 2837.

lista nr. 1 N. P. R. - Prawicy — 953 gł. i 3 mandaty,

lista nr. 2 Narodowo-Gospodarcza — 1063 gł. i 3 mandaty,

lista nr. 3 „sanacyjnych” cizszakowców — 604 gł. i 1 mandat,

lista nr. 4 secesyjnej grupy „Piastowców” 217 gł. bez mandatu.

Jak widać lista Narodowo-Gospodarcza kroczy na pierwszym miejscu.

Okręg Pobiedziska: Ogólna liczba mandatów 4. Uprawnionych do głosowania 3047, głosowało 2143 t. j. 65 procent.

lista nr. 1 „sanacyjna” — 130 gł., bez mandatu,

lista nr. 2 Narodowo-Gospodarcza — 716 gł., i 1 mandat,

lista nr. 3 niemiecka — 419 gł. i 1 mandat,

lista nr. 4 P. P. S. — 481 gł. i 1 mandat,

lista nr. 5 N. P. R. - Prawicy — 397 gł. i 1 mand.

I tu lista Narodowo-Gospodarcza, jak widzimy, uzyskała największą liczbę głosów. Do uzyskania drugiego mandatu zabrakło jej tylko 40 głosów.

Okręg Dopiewo: Ogólna liczba mandatów 6. Głosów ważnych złożono 3226.

lista nr. 1 N. P. R. - Prawicy — 1269 gł. i 3 mand.,

lista nr. 2 P. P. S. — 439 gł. i 1 mandat,

lista nr. 3 „sanacyjnych” cizszakowców — 308 gł., bez mandatów,

lista nr. 4 Narodowo-Gospodarcza — 1230 gł., i 2 mand.,

Liście Narodowo-Gospodarczej brakowało tylko niewiele głosów do uzyskania trzeciego mandatu.

Okręg Tarnowo-Podgórze: Ogólna liczba mandatów 5, z czego lista Narodowo-Gospodarcza uzyskała 3, N. P. R.-prawica 1, „cizszakowcy” 1.

Okręg Rokietnica: Ogólna liczba mandatów 5, z czego N. P. R. Prawica uzyskała 3, lista Narodowo-Gospodarcza 1, „cizszakowcy” 1.

Okręg Fabjanowo: Ogólna liczba mandatów 6, z czego lista Narodowo-Gospodarcza uzyskała 2, cizszakowcy 2, N. P. R.-prawica 1, P. P. S. 1.

Okręg Swarzędz: Ogólna liczba mandatów 6, z czego lista Narodowo-Gospodarcza 2, N. P. R.-prawica 2, cizszakowcy 1, Niemcy 1, „Piast” 0.

Okręg Zegrze: Ogólna liczba mandatów 7, z czego lista Narodowo-Gospodarcza 3, N. P. R.-prawica 3, cizszakowcy 1, P. P. S. 0. Była też w okręgu druga lista „gospodarcza” o charakterze lokalnym, która mandatu nie uzyskała.

Okręg Główna: Z powodu wystawienia tylko jednej listy kompromisowej głosowanie nie odbyło się. Z listy tej na ogólną liczbę 4 mandatów obóz narodowo-gospodarczy uzyskał 2, N. P. R. - Prawica również 2.

Powiat wolsztyński

W wyniku wyborów do sejmiku na ogólną liczbę 27 mandatów wiejskich Stronictwo Narodowe uzyskało 13, nadto wybrany został jeden sympatyk S. N. „Piast” zdobył 5 mandatów, „sanacja” 3, Niemcy 4 (poprzednio było ich 7), nadto wybrany został 1 przedstawiciel Kółek Rolniczych.

Jest to wynik świetny dla obozu narodowego, który w sejmiku powiatowym będzie posiadał bezwzględna większość.

Powiat międzychodzki

W wyniku wyborów do sejmiku powiatowego z gmin wiejskich Stronictwo Narodowe uzyskało 6 mandatów na ogólną liczbę 16. „Sanacja” szła razem z Niemcami, mimo to, w porównaniu do wyniku wyborów w r. 1928 poniosła klęskę, a mianowicie BB. uzyskał 1 mandat, NPR.-Lewica 2. N. P. R. - Prawica zdobyła 3 mand., bezpartyjni 1, Wielkop. Związek Włościan 1, PPS 2.

Wynik wyborów jest bardzo korzystny dla obozu narodowego w porównaniu do ubiegłych wyborów.

Powiat kościański

W powiecie kościańskim Stronictwo Narodowe wystąpiło z własną listą (nr. 4) w okręgu sierakowskim. Odniosła ona duży sukces, uzyskując 728 głosów i 1 mandat (do zdobycia drugiego mandatu brakowało jej niewiele). Lista NPR. - Prawicy (nr. 1) zdobyła 928 gł. i 2 mandaty, lista „Piasta” (nr. 2) 560 gł. i 1 mandat, lista Chrześcijańskich Rolników 380 gł. i 1 mandat.

Na liście „Piasta” kandydował p. Mieczysław Chlapowski, który jednak przepadł.

Dalsze wyniki wyborów do sejmików powiatowych w Wielkopolsce i na Pomorzu podamy jutro i w ciągu dni najbliższych na podstawie własnych informacji, gdyż niestety nie możemy zrobić użytku ze sprawozdań, nadesłanych nam przez Polską Agencję Telegraficzną i Agencję Wschodnią. Jak bowiem stwierdziliśmy, sprawozdania te nie są zgodne z rzeczywistością.

Jako przykład przedać należy, że według P. A. T. i A. W. Stronictwo Narodowe uzyskało w powiecie poznańskim 3 mandaty, podczas gdy w rzeczywistości listy narodowo-gospodarcze w powiecie tym uzyskały mandatów 19, z czego większość stanowią członkowie i zwolennicy Stronictwa Narodowego. W powiecie inowrocławskim była wspólna lista Stron. Narodowego, „Piasta”, B. B. i Chrześc. Rolników. Lista ta uzyskała łącznie 13 mandatów, z czego, według naszych informacji, na B. B. przypada 1 mandat. Tymczasem Polska Agencja Telegraficzna z niebывałą wprost bezceremonjalnością określa całą tę listę jako listę „prorzadową” i wszystkie 13 uzyskanych mandatów zalicza do B. B. Podobnie „prawdziwe” są wiadomości z innych powiatów. Tak np. w pow. wolsztyńskim wybrano 13 członków Stronictwa Narodowego i 1 sympatyka stronictwa, a P. A. T. podaje, że wybrano tylko 8 narodowców.

Wiadomości, które dotychczas otrzymaliśmy stwierdzają, że w porównaniu do wyniku wyborów sejmowych, listy „sanacyjne” poniosły wszędzie klęskę, a liczba głosów ugrupowań narodowych (tam gdzie obóz narodowy listy swe wysuwał) silnie wzrosła. Równocześnie z ubytkiem głosów „sanacji” spadła też silnie liczba głosów P. P. S. i w ogóle ugrupowań społecznie radykalnych.

Kongres urzędników państwowych

Warszawa, 9. 12. (Tel. wł.) Kongres urzędników państwowych odbył się wczoraj przy udziale 2500 delegatów, przeważnie przedstawiciele kolejarzy i związków niższych funkcjonariuszy państwowych. List marszałka Sejmu do kongresu wywołał owację, podobnie też nader zyczyliwie przyjmowano posłów sejmowych. W przemówieniach górowały nastroje opozycyjne.

Rezolucje domagają się zasadniczej regulacji plac urzędników państwowych, a do czasu jej przeprowadzenia podwyższenia dotychczasowych poziomów o 25 proc. (w)

Porozumienie polsko-niemieckie w sprawie eksportu żyta

Warszawa, 9. 12. (Tel. wł.) Jak donosi korespondent „Gazety Handlowej w Berlinie”, układ zawarty między Zw. Eksporterów Zboża w Polsce a przedstawicielami niem. koncernu „Scheuera” składa się z 3 części i dodatkowego poufnego protokołu. Przewiduje on utworzenie jednolitej organizacji niemieckich eksporterów zboża, ewentualnie rozporządzeniem niem. min. rolnictwa. Układ reguluje sprawę rozdzielną kontyngentów pomiędzy eksporterami polskimi i niemieckimi, ustala zasady jednolitej polityki cen oraz we wspomnianym poufnym protokole wytycza wspólne metody skutecznego oddziaływania na rynki obce, w szczególności skandyńskie.

Min. Dietrich o traktacie handlowym z Polską

Berlin, 8. 12. (PAT.) Na zebraniu partii demokratycznej w Weimaru min. wyżywienia i rolnictwa Rzeszy Dietrich wygłosił przemówienie, w którym polemizował z zarzutami, wysuwanymi przeciwko niemu przez prasę niemiecko-narodową, w związku ze stanowiskiem, jakie minister zajmuje wobec rokowań traktatowych z Polską. Min. podkreślił, iż rokowania te prowadzi po linii wytyczonej przez b. min. rolnictwa Schielego. Różnica między stanowiskami obu ministrów polega na tem, iż Dietrich chce zorganizować import nierogacziny z Polski na zasadzie syndykatowej, podczas gdy projekt Schielego przewidywał import nierogacziny z Polski bezpośrednio do fabryk mięsnych. W sprawie ochrony celnej dla rolnictwa oświadczył, iż polityka cel ochronnych może służyć tylko jako środek pomocniczy dla poparcia rolnictwa. Ochrona celna dla cukru i pszenicy może wydać dobry skutek, natomiast dla żyta i kartofli, które Niemcy produkują we wielkiej ilości, ochrona celna jest tylko przeszkodą.

Reforma konstytucji w Austrii

Wiedeń, 8. 12. (PAT.) Po 8 i pół godzinie posiedzenia Rada Narodowa przyjęła wczoraj w 2 i 3 czytaniu przedłożenie rządowe w sprawie reformy konstytucji ze zmianami, uchwalonemi przez komisję konstytucyjną. Postanowienia projektu rządowego co do prawnopaiństwowego stanowiska Wiednia nie uzyskały większości 2/3 głosów, wobec czego Wiedeń zachowa nadal charakter kraju związkowego z ograniczeniami, ustalonymi w drodze kompromisu między stronictwami. Nie uzyskało również większości 2/3 głosów postanowienie projektu rządowego, dotyczące zniesienia sądów przysięgłych. Z postanowień uchwalonych przez Radę Narodową, podnieść należy m. in. to, że wybór prezydenta związkowego w myśl nowej uchwały nastąpi w 10 tygodni po nowych wyborach do parlamentu, to znaczy przypuszczalnie w lecie 1931. Kanclerzowi Schoberowi składano gratulacje.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,90 3/4 zł, w Gdańsku na Warszawę 8,91 zł

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mkn. w dewizach — 213,01 zł, gotówką — 212,59 zł; za 100 guld. gd. w dewizach — 173,62 zł, gotówką — 173,27 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 9 grudnia 1929.
Dzisiejsze zebranie giełdowe miało tendencję bez zmiany.
Z pap. procent. wzg. lokacyjnych płacono za 5 proc. poź. konwers. 49 proc., za 8 proc. listy dolarowe ziemskie 88—88,25 proc. (przy dew. 8,89 1/4); 4 proc. listy zast. konwert. ziemskie po 37 proc. — 6 proc. listy żytnie były w oddaniu po 21,— bez odbiorców.
Akcje bankowe bez transakcyj. Dopytywano się o Bank Polski po 166,— bez od dawców.
Z akcyj przemysłowych doszło do notowania Cegielskim, którym robiono transakcje po 48,50 wzgl. R. Mayem po 90,— i płacono za Cukr. Zduny 35,—.

Cedula urzędowa z dnia 9 grudnia 1929 r.

Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominału)
5% Pożyczka konwersyjna 49% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 88—88,25% P.
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 37% P.
Akcje przemysłowe:
(Kurs w złotych na 1 akcję)
Cegielski H. I em. zł. 48,50 +
Cukrownia Zduny I em. zł. 35,— P.
Dr. Roman May I em. zł. 90,— +
Tendencja: Bez zmiany.

GIEŁDA WARSZAWSKA

dnia 9 grudnia 1929 r.
Waluty Gotówka
Dol. St. Zjedn. tr. 8,90 sp. 8,92 kup. 8,88

	Dewizy:		
	trans.	sprzed.	kup.
Belgja	124,75	125,06	124,44
Londyn	043,49 ^{3/4}	043,60 ^{1/2}	043,39
Nowy Jork	008,89	008,91	008,87
Paryz	035,09 ^{1/2}	035,18	035,01
Praga	026,42 ^{1/2}	026,49	026,36
Sz. w. w. j. a. r. j. a.	173,16	173,59	172,73
Sztokholm	240,32	240,92	239,72
Wiedeń	125,38	125,69	125,07
Wiochv	046,66	046,78	046,54

Papiery państwowe i obligacje:

4% poź. inwest.	000,00	117,00	117,25
5% poź. premj. dol.	066,75	067,25	067,00
5% poź. konw.	000,00	000,00	049,75
10% poź. kol.	000,00	000,00	102,50

Akcje w złotych:

Bank Polski	169,50—169,00
Bank Zachodni	079,00—080,00
Bank Zw. Sp. Zarob.	000,00—078,50
W. T. F. Cukru	028,00—028,50
W. T. Węgla	070,50—071,00
Lilpop	041,00—040,00
Modrzewjów	000,00—017,50
Parowozy	000,00—020,00
Rudzki	000,00—028,50
Starachowice	022,50—022,00

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleist. za 1000 kg.
reszta za 100 kg.
Berlin, dnia 9 grudnia 1929.
Pszesnica march. od st. za 1 76-77 kg przeciętn. jakości 239,00—240,00
Tendencja słabsza.
Żyto march. od stacji załad. 72 kg przeciętn. jakości 171,00—174,00
Tendencja słabsza.
Owies march. od stacji załad. 150,00—159,00
Tendencja słabsza.
Jęczmień browarny 187,00—203,00
Tendencja spokojna.
Jęczmień pastewny i przemysłowy 187,00—177,00
Tendencja spokojna.
Kukurudza Rumuńska zdrowa sucha wprost fr. wag. Berlin 000,00—165,00
Tendencja spokojna.
Mąka ożenna 29,25—35,00
Tendencja spokojna.
Mąka żytnia 24,10—27,30
Tendencja słabsza.
Ospa pszenka 11,00—11,50
Tendencja spokojna.
Ospa żytnia 10,00—10,50
Tendencja spokojna.
Groch Victoria 29,00—38,00
Groch dr. ad. 24,00—28,00
Groch pastewny 21,00—22,00
Bób polny 19,00—21,00
Wyka 23,00—26,00
Makuch rzepakowy 18,40—18,90
Makuch iniany 23,80—24,00
Lubin niebieski 13,75—14,75
Lubin złoty 16,50—17,25
Wytłoki suszone 08,40—08,70
Śród Soja 18,00—18,50
Płatki ziemniaczane 14,90—15,50
Ziemniaki jadalne białe . . . 1,80—2,20
Ziemniaki jadalne czerwone . 2,10—2,50
Ziemniaki jad. inne złote . . . 2,40—2,70
Ziemniaki jadalne nerkowe . . . 3,50—4,00
Ziemniaki fabryczne w fg. . . . 0,08—0,00
Uwaga: Dobre ziemniaki przemysłowe w poszukiwaniu.

Ogólna tendencja słabsza.
Notowania złotego w Berlinie
z dnia 9 grudnia 1929.
Wyplaty na Warszawę 46,725—46,925
Noty wielkie. 46,625—47,025

Święta za pasem! — kup wódek, likierów i win krajowych „Rektyfikacji Warszawskiej”!

Wnioski w Sejmie Klubu Narodowego

W sprawie zbadania postępowania min. spr. wojsk. i wojskowych organów sanitarnych przy przenoszeniu oficerów w stan spoczynku

Podpisani wnoszą: Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Na podstawie art. 34 konstytucji Sejm wybiera komisję nadzwyczajną złożoną z 7 posłów. Zadaniem komisji będzie zbadanie postępowania min. spr. wojsk. oraz wojskowych organów sanitarnych w sprawie przenoszenia w stan spoczynku oficerów W. P. Celem przeprowadzenia powyższego badania komisja otrzymuje następujące uprawnienia:

1. przesłuchiwanie świadków i rzeczoznawców pod przysięgą;
2. zwracanie się do sądu o przesłuchanie świadków w drodze rekwiizycji;
3. powołanie rzeczoznawców ze sfery lekarskich za pośrednictwem uniwersyteckich fakultetów medycznych względnie izb lekarskich.

Na żądanie komisji władza przełożona ma obowiązek zwalniać przesłuchiwanych urzędników i oficerów od obowiązków dochowania tajemnicy urzędowej. Komisja złoży sprawozdanie Sejmowi w nieprzekraczalnym terminie 6 tygodni.

Motywy:

Ustawa z dn. 23. III. 1922 r. o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów wojsk polskich określa dokładnie powody, dla których oficer wbrew swej woli może być pozbawiony swego stanowiska.

Takimi powodami są:

1. granica wieku (art. 72),
2. skonstatowany w formalnym postępowaniu brak kwalifikacji (art. 76 b),
3. utrata zdolności fizycznej stwierdzona przez Komisję super-rewizyjną (art. 65 b).

W celu usunięcia z armii pewnych oficerów — rozporządzeniem Prezydenta z dn. 13 grudnia 1926 r. obniżono granicę wieku o 7 lat, a skutkiem tego usunięto z armii około 2000 oficerów.

Gdy jednak rezultat ten nie zadowolili jeszcze reformatorzy armii, zaczęto od końca r. 1927 nadużywać do usuwania oficerów przepisów o fizycznej niezdolności.

Odbywa się to zwykle w następujący sposób: oficer przeznaczony zgóry na usunięcie ze służby zostaje oddany do dyspozycji tj. pozbawiony kometry. Dzieje się to ponad głowę kompetentnego dowódcy korpusu. Wkrótce potem otrzymuje ów oficer wezwanie do stawienia się u komendanta Szkoły Podchorążych Sanitarnych w Warszawie „celem zbadania jego stanu zdrowia”. Badanie to daje bez wyjątku jako rezultat „zupełną niezdolność do służby”. Następnie taki chory z rozkazu oficer staje przed komisją super-rewizyjną. Takich komisji jest trzy: w Warszawie, w Poznaniu i w Krakowie. (Poprzednio komisje takie istniały przy każdym D. O. K.). Każda z komisji składa się z 3 lekarzy (z wykluczeniem zastępców) obdarzonych szczególnym zaufaniem gabinetu ministra spraw wojskowych. Rezultat super-rewizji jest zawsze ten sam: oficera przeznaczonego na usunięcie z wojska uznaje się (bez podania powodów) za fizycznie niezdolnego do służby, poczem następuje spensjonowanie.

Los ten dotknął już kilka tysięcy oficerów, którzy prawie bez wyjątku w sposób wiarogodny twierdzą, że opinia o ich niekorzystnym stanie zdrowia została przez komisję wydana świadomie niezgodnie z faktycznym stanem rzeczy a jedynie na żądanie gabinetu ministra spraw wojskowych.

Celem wniosku jest nie tylko ujawnienie oczywistego gwałcenia prawa i nadużywania władzy, nie tylko wykazanie ciężkiej krzywdy tysięcy obywa-

tel i ich rodzin, nie tylko troska o skarb, obciążony nadmiernie niepotrzebnie płaconymi emeryturami, ale przede wszystkim wyrażenie obawy o przyszłość armii. W obecnym stanie rzeczy najlepsze żywioły w społeczeństwie unikać będą zawodowej służby wojskowej, ponieważ stosunki służbowe wojskowych nie dają tymże żadnej gwarancji pod względem prawnym.

Szczegółowy materiał dowodowy będzie przez podpisanych przedstawiony w komisji.

W sprawie zmiany regulaminu obrad Sejmu

Wysoki Sejm uchwalić raczy następujące zmiany regulaminu obrad Sejmu, uchwalonego dn. 16 lutego 1923 r.:

- 1) Po art. 12 ustawić nowy art. 12a. Zamknięcie sesji sejmowej nie ma wpływu ani na skład władz sejmowych, ani na skład komisji.

Wnioski poselskie przechodzą do następnej sesji w takim stanie, w jakim znajdowały się w chwili zamknięcia sesji poprzedniej.

W razie odroczenia lub zamknięcia sesji sejmowej terminy, przewidziane w art. 33 i 35 Konstytucji przedłużają się o czas, w którym Sejm nie był czynny.

- 2) Do art. 16.

Dodać nowy ustęp:

Poprawki, które nie były zgłoszone w komisji, jako wnioski mniejszości, są traktowane jak zwykłe wnioski poselskie, winny być zatem złożone marszałkowi na piśmie i posiadać 15 podpisów. W razie zgłoszenia takich poprawek podczas drugiego czytania w plenium, projekt wraca do komisji, która zajmuje się wówczas tylko temi poprawkami i składa z nich sprawozdanie Sejmowi w terminie oznaczonym przez marszałka, lub przez Sejm.

- 3) Do art. 17.

W drugim ustępie, zamiast pierwszego zdania, wstawić: „W trzecim czytaniu nie wolno zgłaszać nowych poprawek, które nie były przedmiotem obrad komisji”.

4) Do art. 24.
Zamiast ustępów 1, 2 i 3 wstawić: „Projekty ustaw, powracające w myśl art. 35 konstytucji z Senatu, marszałek kieruje wprost do komisji. Nad sprawozdaniem komisji Sejm odbywa tylko jedno czytanie.”

Zmiany w projekcie, proponowane przez Senat, są przyjęte, jeżeli nie zostaną w Sejmie odrzucone większością 11/20.

- 5) Do art. 44.

Artykuł ten skreślić. (W konsekwencji poprawki do art. 16).

6) Do art. 61.
Po słowach: „może nastąpić”, dodać: „jeżeli poseł wykroczył przeciw obowiązkowi, przyjętemu w ślubowaniu poselskiem”. (art. 20 Konstytucji).

7) Do art. 69.
Ustęp 3-ci skreślić. (Przesyłanie wniosków przez komisję do innej komisji).

8) Do art. 70.
Komisje: „do walki z drożdżną” i „zdrowia publicznego” skreślić.

9) Do art. 75.
Dodać:
Na wniosek 1/3 liczby członków komisji przewodniczący winien w ciągu 48 godzin zwołać posiedzenie komisji w terminie nie późniejszym, niż 3 dni. Jeżeli tego nie uczyni, obowiązek ten spada na jego zastępcę. Jeżeli nie uczyni tego żaden z nich, komisję zwołuje marszałek.
Posiedzenie komisji może być zamknięte przed wyczerpaniem porządku dziennego tylko za zgodą większości komisji.

10) Do art. 80
Wyraz „przewodniczący” dwukrotnie zmienić: „komisja”.

11) Do art. 81
Dodać: „jeżeli regulamin nie postanawia inaczej”.

W sprawie wydania ustawy, zawierającej autentyczną interpretację postanowień art. 5 ustawy elektrycznej z dn. 21 marca 1922 r.

Podpisani wnoszą: Wysoki Sejm raczy chwalić następujący projekt ustawy:

Ustawa

z dnia

zawierająca autentyczną interpretację postanowień art. 5 ustawy elektrycznej z dn. 21 marca 1922 r. Dz. U. R. P. nr. 34.

Art. 1.

Nadawanie uprawnień elektrycznych przez ministra robót publicznych na zasadzie art. 5 ustawy elektrycznej z dnia 21 marca 1922 r. Dz. U. R. P. nr. 34 nie może obejmować prawa wyłączności czyli monopolu tego samego przedsiębiorstwa na obszarze wchodzącym w granice więcej, niż 3 powiatów, lub większym od 2.0000 km. kw.

Prawo wyłączności na obszarze większym od wymienionego w ust. 1. niniejszego artykułu może być nadane tylko w drodze ustawy.

Art. 2.

Wykonanie niniejszej ustawy jako autentycznej interpretacji postanowień art. 5 ustawy elektrycznej z dnia 21 marca 1922 r. Dz. U. R. P. nr. 34 porucza się ministrowi robót publicznych.

W sprawie zniesienia cła przywozowego na saletrę chilijską

Rozporządzeniem pp. ministrów skarbu, przemysłu i handlu oraz rolnictwa (Dz. Ust. R. P. nr. 59, poz. 465) wprowadzone zostało cło przywozowe na saletrę chilijską w wysokości 10 zł od 100 kg. Wprowadzenie tego cła wywołało zaniepokojenie wśród rolników polskich, gdyż w całym świecie oprócz Polski tylko Marokko ma cło na saletrę i to w wysokości dziesięciokrotnie mniejszej (2½ proc. ad walem). Nawet kraje takie jak Niemcy, gdzie przemysł produkujący nawozy azotowe jest wysoko rozwinięty, importują saletrę chilijską, a przytem import ten w ostatnim roku wzrósł. Mamy w tem wskazówkę, jak rolnicy niemieccy wysoko cenią wpływ saletry na rozwój roślin uprawnych.

Natomiast w Polsce nie produkuje się tyle nawozów azotowych, żebyśmy mogli pokryć nasze zapotrzebowanie, które wynosiło w roku 1928 około 250 tys. tonn; a przede wszystkim brak nam nawozów azotowych, w skład których wchodzi sole kwasu azotowego.

Gdybyśmy więc nawet uważali sztucznie otrzymywane azotowy za równowartościowe z saletrą chilijską, musielibyśmy sprowadzać je z zagranicy, gdyż polski przemysł azotowy nie może ich dostarczyć w dostatecznej ilości. Liczne jednak doświadczenia przemawiają za tem, że działanie azotu saletry chilijskiej jest w pewnych wypadkach skuteczniejsze, niż azotu innych związków azotowych.

Z tych wszystkich względów, chociaż uważamy za bardzo ważny rozwój przemysłu azotowego; jednak nie możemy uznać za słuszne, aby odbywał się on kosztem rolników polskich, którzy przy tem przeżywają ciężki kryzys gospodarczy.

Uważamy, że udzielanie kontyngentów na przywóz saletry chilijskiej nie zabezpieczy rolników od wyzysku, ponieważ trudno będzie stwierdzić, czy nabywają oni tańszą (kontyngentową) czy droższą (pozakontyngentową) saletrę.

Z tych wszystkich względów uważamy, że cło na saletrę powinno być zniesione.

Wobec tego, że zmiany w taryfie celnej, dokonane drogą rozporządzeń ministrów skarbu, przemysłu i handlu oraz rolnictwa, wymagają zgodnie z punktem i. art. 7 ustawy z dnia 31 lip-

ca 1924 r. (Dz. Ust. R. P. nr. 80, poz. 777) zatwierdzenia Sejmu, podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm uchwalić raczy następującą ustawę.

Ustawa

z dn.

w sprawie przywrócenia brzmienia poz. 103, p. i. taryfy celnej; objętej rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 26. 7. 1924 r. (Dz. Ust. R. P. nr. 54, poz. 540) w sprawie taryfy celnej, — zmienionego rozporządzeniem ministrów skarbu, przemysłu i handlu oraz rolnictwa z dn. 9. 8. 1929 r. (Dz. Ust. R. P. nr. 59 poz. 465).

Art. 1.

Pozycja 103 p. i. taryfy celnej, stanowiącej załącznik do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 26. 6. 1924 r. (Dz. Ust. R. P. nr. 54, poz. 540) otrzymuje brzmienie: „103. Saletra: 1. saletra chilijska (ze śladami jodu) — bez cła”.

Art. 2.

Rozporządzenie ministrów skarbu, przemysłu i handlu oraz rolnictwa z 9. 8. 1929 r. (Dz. Ust. R. P. nr. 59, poz. 465) traci moc obowiązującą z chwilą wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 3.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. 5.

Wykonanie niniejszej ustawy poleca się ministrowi skarbu.

Żydzi biją polskich żołnierzy

Jedno z pism krakowskich donosi o wprost nie do wiary wypadku, jaki miał miejsce w Czortkowie, w Małop. wschodniej.

Oto trzech żołnierze Korp. Ochrony Pogranicza w czasie sprzeczki w szkole Żyda Eljasza Schulwofa, zostali zaatakowani przez kilkunastu Żydów, którzy pobili ich do krwi. Ranni żołnierze, ratując się przed śmiercią z rąk rozjuszonych Żydów, ścigani rzucili się w nurty rzeki Sere-tu, zamierzając ją przepłynąć.

Dwaj z nich, uniesieni falą, zatone- li, trzeci nazwiskiem Urbański, zdołał przez rzekę przepłynąć.

Zwłoki jednego z żołnierzy Alojze-go Śpiewaka, wyłowiono.

Nieudały zamach na pociąg

Wilno, 9. 12. (AW) Onegdaj między Podbrodziem a Królówsczyzną pow. święciańskiego, dokonano zamachu na pociąg osobowy nr. 551. Nieznani złoścynicy ustawili na torze zapory, chcąc w ten sposób spowodować rozbięcie pociągu. Maszynista, na szczęście, w czas zauważył zapórę i zahamował pociąg, zapobiegając niechybnej katastrofie.

RABKA

Dnia 15 grudnia zostanie otwarty
Pensjonat
„KAPRYS”
(H. Mierzyńskiej i H. Langowej)
Czynny cały rok. nr 5994

Położony w centrum udrojowiska. Centralne ogrzewanie. woda bieżąca ciepła i zimna we wszystkich pokojach. Kąpiele mineralne w domu. Bliższych informacji w Warszawie udziela Kolektura Leterji Państw. A. W. Wo-lażska, Nowy Świat 53, tel. 198-05 i Zarząd pensjonatu w Rabce.

Kino Renaissance Kantaka 8/9
DZIS chiński film awanturniczy p. t.
„SYN NIEBA”
W roli głównej Owen Moore, Virginia Brown.
bpw 1118

O polityce rządowej i obozie rządowym

Mowa w Sejmie posła Stanisława Strońskiego
z Klubu Narodowego

Wysoki Sejmie!

Klub Narodowy nie chciałby dzisiajszej rozprawie nadawać zakresu za wielkiego, ale nie chciałby także i za małego. Zbyt wielkiego nie chciałby w tem znaczeniu, że zdajemy sobie sprawę, iż wniosek dotyczy tylko ustąpienia rządu pod przewodnictwem prezesa Rady Ministrów p. Świtalskiego, ale nie jesteśmy tak naiwni, żebyśmy sądzili, że to jest zarazem koniec rządów, które istnieją w okresie pomajowym. Zbyt małego jednak znaczenia nie chcielibyśmy nadawać w tem znaczeniu, że to jest ułamek tej większej całości rządów pomajowych, która napelnia troską i nas i znaczną część kraju.

Gospodarstwo

Panowie ministrowie zwrócili się do nas z zarzutem: niesłusznie twierdzicie, że stan gospodarczy kraju jest obecnie gorszy, aniżeli był poprzednio. Ale to nie my twierdzimy, to rząd sam to twierdzi. Proszę porównać oświadczenia, jakie ze strony rządu z tej mównicy padały poprzednio, kiedy mówiono, że nie trzeba oszczędzać, bo mamy dosyć, że nie boimy się nierównowagi w bilansie handlowym, bo nas stać na to, proszę to porównać z oświadczeniami obecnego kierownika ministerstwa skarbu, który cztery razy przemawiał: do swoich urzędników, do dziennikarzy, do rady finansowej i do tego Sejmu i za każdym razem stwierdzał, że stan rzeczy jest ciężki. P. minister skarbu dodał do tego, że tak się dzieje, bo jesteśmy Europejczykami, a w całej Europie stan rzeczy jest ciężki. Ale p. minister powiedział dnia 9 listopada, a dwa dni przedtem, dnia 7 listopada, kierownik rządu francuskiego p. Tardieu powiedział: jesteśmy w okresie pomyślności i stwierdzamy politykę pomyślności. Więc nie wszyscy Europejczycy są pod tym względem narówni. (Wrzawa. Głosy: Pan wie, że Francja jest dzisiaj bankierem świata.) Zdanie szanownego pana kolegi jest bardzo cenne, ale w tej sprawie zdanie premiera Tardieu jest również cenne. A powiedział on: Zawdzięczamy to trzyletniej chlubnej polityce gospodarczej rządu. I stąd niech panowie wyciągną wniosek o trzyletniej polityce rządu tam, gdzie tej pomyślności niema. P. minister skarbu powiedział nam także: przestrzegam przed tem, żebyśmy systemu podatków nie zmieniali obecnie, bo jest ciężki stan rzeczy. Znaczący jednak, iż poprzednio mówiono, że jest świetny stan rzeczy, ale podatków nie zmieniano, a obecnie tego systemu również się nie zmienia, bo stan jest ciężki.

Polityka zagraniczna

P. prezes Rady Ministrów zwrócił się do nas z zarzutem, że niesłusznie oceniamy ujemnie układ polsko-niemiecki, a to jest część polityki zagranicznej, która wogóle budzi w nas troskę.

W lutym wyraził Sejm przekonanie, że Polska musi mieć głos w sprawie bezpieczeństwa, t. j. wcześniejszego usunięcia okupacji Nadrenji. P. minister spraw zagranicznych stwierdzał od czerwca 1928 r. do czerwca 1929 to samo, że mamy prawo głosu i mamy głos w sprawie bezpieczeństwa. Nie chcę sobie ułatwiać zadania powołując się na to, iż p. minister tak twierdził, a stało się inaczej, bo rozumiem, iż w każdym razie minister musiał to powiedzieć i że przez to chciał właśnie to prawo głosu nam zapewnić. Niemniej jednak w sierpniu r. b. w Hadze myśmą do obrad nad sprawą bezpieczeństwa nie zostali dopuszczeni. Obrady w Hadze podzielono na dwie części, do odszkodowań nas dopuszczono, ale do bezpieczeństwa nie.

Czekamy, aby układ polsko-niemiecki przyszedł pod obrady. Będziemy wtedy mówili o liczbach. Jeżeli się jednak mówi, że plan Younga zaleca likwidację, to jednak dodaje on, że to musi być oparte na zaufaniu, a gdzie jest to zaufanie, skoro Niemcy nastają na granice. Poza tem jest w tej umowie polsko-niemieckiej coś, co tam nie powinno istnieć. Te 12.000 osad kolonistów niemieckich, co do których rząd nasz zrzekł się prawa niedopuszczania spadkobierców, to są osady dzisiaj obywateli polskich. Co mamy do mówienia z Niemcami o naszych obywatelach polskich? To nie powinno być przedmiotem rozmów pomiędzy Polską a Niemcami. Jeżeli rząd jest tego zdania, że nie chce korzystać z tych praw, to powinien powiedzieć to albo tym obywatelom polskim kolonistom, albo Sejmowi. Ale nie powinien dopuszczać do

tego, aby się miało wrażenie, jak p. Naumann wczoraj twierdził, że to Rzesza niemiecka jest opiekunem naszego państwa, co traci 18-tym wiekiem.

Mówi się, że są ambasady. Dobrze, że są, to jest postęp. Ale ambasady to są fasady, a nie jest to treść polityki. I tu może dobrze będzie przypomnieć, co mówił Słowacki: „Polsko, lecz Ciebie błyskotkami ludzą”.

Praworządność

Mówiono wiele o praworządności i o prawie w tem państwie. Wspomnę o prawie wolności słowa, czyli o rozporządzeniu dziennikarskiem. Pomijam to, że gdybym przytoczył pierwsze słowa rozporządzenia dziennikarskiego, to mimowoli uśmiech się pojawi na ustach, bo te słowa brzmią: Prasa jest wolna. Wzięło się to z art. 104 i 105 Konstytucji, które nakazują, że ma być wolna. Sposób działania jest obecnie taki, ażeby do zasady Konstytucji, że prasa jest wolna, dołączyć rozporządzenie, które jest sztywnością w tej sprawie. Pomijam także i to, że w pierwszym artykule drugiego rozporządzenia, związanego z tem, mianowicie, o szzerzeniu szkodliwych wiadomości, rozporządzenie ma na myśli wiadomości nieprawdziwe, ale którokolwiek jest dziennikarzem i politykiem ten wie, że dziennikarz nie boi się tego, że będą konfiskowane wiadomości nieprawdziwe, bo konfiskuje się zawsze przedewszystkiem te wiadomości, które są prawdziwe. Ale przedewszystkiem nie mogę pominąć tu innej rzeczy, która sięga do głębi sprawy. Wszakże Sąd Najwyższy orzekł w sprawie, którą rozpatrzył, że rozporządzenie dziennikarskie nie istnieje prawnie. Orzekł to w motywach wyroku stwierdzając, że sama uchwała Sejmu, która została powzięta, wystarczy do usunięcia rozporządzenia z mocą ustawy. A skoro Sąd Najwyższy, który ma orzekać, czy coś jest zgodne z prawem, wypowiedział takie orzeczenie, jak można sobie wyjaśnić zupełną bierność rządu wobec tego, co Sąd Najwyższy powiedział. Jeżeli mówimy uczciwie o tej sprawie, wiemy co znaczy orzeczenie Sądu Najwyższego, a rząd całkowicie o to nie dba. (P. minister sprawiedliwości Car przerywa: Sąd tego nie orzekł.) Panie ministrze, pan minister zna tę sprawę albo równie dobrze jak ja, albo i lepiej, bo pan minister starał się wpłynąć, ażeby Sąd Najwyższy orzekł inaczej, t. j. ażeby nie wymieniał w swoich motywach tego, że uchwała Sejmu wystarczy do usunięcia rozporządzenia z mocą ustawy.

Przechodzę teraz do sprawy drugiej, skoro pan minister sprawiedliwości łaskawie mi się przypomina, mianowicie do sprawy może jeszcze ważniejszej, do niezawisłości sędziowskiej. Wprowadzono rozporządzenie o sądach, które daje moc usuwania sędziów. To rozporządzenie działa, na podstawie tego rozporządzenia usunięto trzech prezesów Sądu Najwyższego. Usunięci są pp. Seyda, Mogilnicki i Dworski. Zapytuję, czy jest może w pamięci Wysokiego Sejmu takie zdarzenie, że prezesi Sądu Najwyższego przedstawiali Prezydentowi Rzeczypospolitej kandydatów na generalnego komisarza wyborczego, że rząd chciał, aby ponownie przedstawili kogoś innego, że jednak z pośród czterech przedstawianych, trzech nie zgodziło się na to, ażeby przedstawiać tego, kogo rząd chciał. Komisarzem wyborczym został jednak obecny minister sprawiedliwości p. Car. I oto teraz tych trzech prezesów Sądu Najwyższego właśnie, którzy głosowali przeciw, usunięto. Wymieniam: p. Seyda, p. Mogilnicki i p. Dworski. Taki zbieg okoliczności musiał wzniesić niepokój w umysłach tego kraju.

Mówi się także o praworządności w zakresie nadzoru pieniężnego, przyczem wspomina się tutaj o orzeczeniu Trybunału Stanu. Pamiętamy, że w tym Sejmie toczyły się wielkie spory pomiędzy rządem a przedstawicielami Wysokiej Izby o to, czy Sejm ma prawo w każdej chwili wykonywać swoje prawo nadzoru. Przedstawiciele rządu mówili: nie, bo ma prawo wykonywać tylko wtedy, jeżeli jest zamknięcie rachunkowe, albo jeżeli jest sprawozdanie Najwyższej Izby Kontroli. Ale wczoraj odczytano tutaj orzeczenie Trybunału Stanu, którego trzeci punkt mówi: Sejm ma prawo wykonywać swoje prawo nadzoru nie tylko z art. 7 Konstytucji, to jest przy zamknięciach rachunkowych i nie tylko z art. 9 Konstytucji, to jest przy sprawozdaniu Najwyższej Izby Kontroli, ale w każdej chwili. Czyli ten wielki spór, który się toczył pomiędzy Sejmem a rządem w swojej stronie prawnej jest

orzeczeniem jednomyślnem Trybunału Stanu rozstrzygnięty i to rozstrzygnięty na korzyść Sejmu.

Ustrój a chęć władzy

Ale przedstawiciele stronnictwa popierającego rząd w tej Izbie i rząd sam mówią nam: żyjemy w okresie przejściowym i dlatego dążymy do czegoś nowego, do zmiany ustroju. I ta zmiana ustroju jest wysuwana na czoło spraw sejmowych. Klub Narodowy wita to z największym uznaniem, że sprawa zmiany ustroju jest uważana za sprawę najważniejszą, bo to jest sprawa, pod której sztandarem my pracujemy od długiego czasu.

Ale, Wysoki Sejmie, kiedy mówiono tutaj przed chwilą o okresie Sejmu Czteroletniego, wówczas z ław stronnictwa rządowego wolano: tak, my jesteśmy przedstawicielami tych ludzi Sejmu Czteroletniego. A przecież wszyscy panowie wiecie, że w ustawie rządowej Sejmu Czteroletniego, w artykule, jeżeli się nie mylę, 5, są wypowiedziane słowa: równa waga pomiędzy władzą ustawodawczą, wykonawczą i sądowną. (P. Podoski: Takich słów niema.) Jest ta myśl. (Przerywania na ławach BB.) Więc twierdząc właśnie wyraźnie, że są te słowa: równa waga.

Alle p. minister przemysłu i handlu przed chwilą powiedział tutaj: w tym okresie obecnym musi być przewaga władzy wykonawczej. Przyjmuję w pewnej mierze nawet to powiedzenie p. ministra przemysłu i handlu. Ale pytam się wreszcie, jaka jest ta miara i na czem ma wogóle polegać jakaś choćby równowaga między władzą ustawodawczą. Jeżeli wniosek stronnictwa rządowego zawiera postanowienie, mocą którego Prezydent Rzeczypospolitej może nie tylko w czasie rozwiązania Sejmu, ale w czasie zamknięcia sesji sejmowej wydawać rozporządzenia z mocą ustawy, czyli wydawać ustawy, znaczy to, że władza ustawodawcza jest przeniesiona na Prezydenta Rzeczypospolitej, a jeżeli się doda, że według tego samego wniosku uchwalenie ustawy przez Sejm i Senat jest szeregim postanowieniem niezmiernie utrudnionem, przenosi się na Prezydenta Rzeczypospolitej większość praw ustawodawczych. Jeżeli dalej Prezydent Rzeczypospolitej w tym wniosku ma prawo zawieszając postępowanie sądowe w jakiegokolwiek sprawie, czyli nie veto ustawodawcze, ale veto sądowe, jest to przeniesienie praw sądów na władzę wykonawczą, to już nie jest równowaga. (P. Sławek: A amnestja uchwalana przez Sejm?) Amnestja jest prawem łaski, które prezydentowie i monarchowie mają we wszystkich krajach. Ale umarzać postępowanie sądu przed wyrokiem, czyli powiedzieć, że niema zbrodni w jakiejś sprawie, to jest rzecz, która nie istnieje nigdzie na świecie jako przywilej władzy wykonawczej.

Dlatego, Wysoki Sejmie, z całą powagą i z całym zrozumieniem, że w stronnictwie rządowym jest niewątpliwą dążność do naprawy ustroju, jednak musimy powiedzieć, że trzeba rozróżnić między tem co jest naprawą ustroju, a tem co jest wyraźnie czemś innym. Mianowicie dziś cały kraj ma to wrażenie, że to nie zmiana ustroju jest główną troską, ale wprowadzenie w ustrój takich postanowień, któreby utrwaliły władzę w ręku tych, którzy dziś ją posiadają. (Głos na ławach B. B.: Przy poprzedniej Konstytucji to samo się mówi.) A zwracamy uwagę na to nie tylko dlatego, że to jest niebezpieczne, ale także dlatego, że to jest złudzeniem. Już w dawnych wiekach starali się mędrcy wynaleźć perpetuum mobile i nikomu się to nie udało. Złudzeniem jest mniemanie, że można tak ułożyć ustrój, aby zapewnić on władzę jednemu stronnictwu. Dziś stan rzeczy jest taki, że kraj obok dążenia do zmiany ustroju widzi także dążenie do wprowadzenia postanowień, które zachwieją wszelką równowagę, które nie zapewniają żadnego poszanowania prawa, a sprawią wrazenie, że celem głównym jest nie zmiana ustroju, ale że nim jest utrzymanie władzy.

Zło jako chluba

Słusznie mówiono tu w Wysokiej Izbie, że rządy przed przewrotem majowym popełniały błędy. Były błędy Sejmu, były błędy rządów ówczesnych, były błędy stronnictwa, do którego ja należę. Ale gdy były błędy polityczne i kiedy było za naszych czasów naruszenie prawa, nie wahamy się powiedzieć, że się tego wstydzimy. Ale źle jest, kiedy się dzieje co innego, kiedy naruszanie prawa i trwanie w błędach staje się podstawą chwały i chępczenia się.

Spójrzcie panowie w kraj. Czy ten kraj sprawia dzisiaj wrażenie narodu zwartego, narodu, któryby miał to poczucie, że dopełniło się to wielkie zda-

wienie odzyskania niepodległości, czy to szczęście tkwi w duszach tego narodu. Spójrzcie panowie na to społeczeństwo i wtedy co zobaczycie? (Wrzawa.) Szerzy się dzisiaj nauka, że jest tylko jedno grono ludzi, którzy naprawdę chcą dobra tej ojczyzny, że to dobro mieści się w obrębie stronnictwa rządowego. (Wrzawa.) Nam, którzy tu siedzimy (na prawicy), mówi się parę razy na miesiąc lub na tydzień, że tworzymy jeden front razem z komunistami. (Głosy: Tak jest.) Właśnie, mówcie to panowie, niech te słowa zostaną. Tym panom, którzy tu siedzą (na lewicy) mówiono, że byli dobrymi państwowcami, gdy popierali przewrót majowy, ale teraz, gdy rządu nie popierają, stają się antypaństwowcami. Sieje się truciznę poglądów, która rozstraja kraj, rozstraja społeczeństwo i niszczy to, co powinno być naszą wspólną troską, i panów, i nas, to mianowicie, ażeby rosły siły narodu i żeby wiara narodu w siebie, która jest ostoją wszystkich narodów, a nie zaufanie w jednostkę, ażeby ta wiara istniała w społeczeństwie. (Wrzawa.) Ten rozstrój dzisiaj szerzony w społeczeństwie, to jest największe niebezpieczeństwo, które nam grozi.

Spójrzcie panowie zagranicę, czy zagranica ma dzisiaj poczucie, patrząc na Polskę, że to jest kraj, który doszedł do ustalenia się. (P. Polakiewicz: Wyście twierdzili, że tylko Weygand. Głosy: Nieprawda.) Czy zagranica, patrząc dzisiaj na Polskę, ma to wrażenie, że to jest kraj, który doszedł do ustalenia się, że ten kraj nie stoi przed nowymi niepewnościami, że ten kraj nie stoi przed nowym jakimś przewrotem. Niestety, zagranica czeka dalszego ciągu przełomowych zdarzeń w Polsce, a te przełomowe zdarzenia w Polsce i oczekiwanie tych zdarzeń sprawiają, że jesteśmy w znacznej mierze wykreśleni z poważniejszych rachub na gruncie międzynarodowym.

To jest głęboka troska, przed którą dzisiaj stoimy. I dlatego, kiedy dzisiaj zwracają się z tej strony Izby do Wysokiego Sejmu o wyrażenie żądania, ażeby ten rząd ustąpił, my nie stoimy przed pytaniem, czy to jest nam przyjemne, czy nieprzyjemne, że będziemy za tem głosować. My stoimy przed tem, że w tych obecnych zdarzeniach rozgrywa się nie co innego, jak cała nasza spuścizna dziejowa, oraz przyszłość nasza, która się kuje w latach pierwszych po wskrzeszeniu państwa niepodległego znacznie potężniej, aniżeli w latach innych. Jeżeli jej zmarnujemy, to nic tego nie napawia. Musimy sumiennie odpowiedzieć sobie, czy mamy zaufanie do tego, co się dzieje pod obecnymi rządami, a wtedy jako głos sumienia odpowiadamy, że nie mamy zaufania. (Oklaski.)

W związku ze swem przemówieniem w Sejmie poseł Stroński zaznacza, że uchwała Sądu Najwyższego w sprawie mianowania generalnego komisarza wyborczego była jednomyślna, czyli także czwarty prezes Sądu Najwyższego głosował jak i trzech inni.

Przemówienie posła W. Trąmpczyńskiego

Na piątkowym posiedzeniu Sejmu przemawiał jeszcze, jak wiadomo, poseł Wojciech Trąmpczyński, który oświadczył:

Chcę sprostować oświadczenie p. min. sprawiedliwości. Nie ma on dobrej pamięci, gdy przedstawia sprawę tak, jakby aprobował pośrednio lub bezpośrednio zdanie rządu, że do zniesienia rozporządzenia nie potrzeba rozporządzenia prezydenta, a tylko ustawy. Twierdzi, że autentyczna interpretacja może być dana tylko w drodze ustawy. Ale to jest tylko wtedy potrzebne, jeżeli tekst ustawy, a więc tutaj konstytucji, budzi jakieś wątpliwości. Tymczasem tu jest wyraźnie powiedziane, że uchwała wystarczy. Komisje prawnicza i konstytucyjna tę sprawę omawiały i dwie trzecie uczestników było zdania, że tu wogóle autentycznej interpretacji nie potrzeba. Ja walczyłem o to, aby potrzebna była ustawa do zniesienia rozporządzenia prezydenta, ale dzięki wpływowi ówczesnego ministra Makowskiego przeszło zdanie p. Rataja, że nie potrzeba ustawy, wystarczy uchwała. Jeżeli tylko uchwały potrzeba, to Sąd Najwyższy ma zupełną rację, że taka uchwała wiąże już dziś rząd, tylko na zewnątrz nie działa tak długo, jak długo nie jest publikowana, ale prezydent i rząd mają obowiązek taką uchwałę zaraz publikować, bo jest ogólna zasada prawa, że gdy termin nie jest przepisany, to wykonanie ma nastąpić zaraz. Nie publikowanie tej uchwały przez rząd jest codziennem łamaniem konstytucji — mam nadzieję, że usłyszą to w ramku.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Świątynia na Jezycach w nowej szacie

Całkowite odnowienie kościoła dzięki staraniom księdza proboszcza, oraz ofiarności parafjan

Z chwilą odzyskania niepodległości duchowieństwo nasze obok wzmożonej pracy duszpasterskiej zajęło się również żywo odnawianiem kościołów mieszczących w sobie często cenne zabytki sztuki. Dzięki właśnie tym wysiłkom proboszczów i ofiarności społeczeństwa — dziś wszystkie niemal świątynie w Poznaniu są odświeżone. Nie dała się wyprzedzić innym również i parafia Serca Jezusowego oraz św. Florjana powstała 1894 r. Wówczas Jezycy mieli niespełna 10 tys. dusz przeważnie niezamożnych. Stanożył dla nich Dom Boży w latach 1897 i 99 o skromnym zrazu urządzeniu wewnętrznym. Dopiero w 1910 r. znany artysta - malarz Popiel stworzył 11 obrazów, 6 mniejszych i 5 dużych; jeden z nich przedstawia powołanie pastuszków, drugi — hold pastuszków i Trzech Króli, trzeci św. Piotra na falach morza, czwarty — Chrystusa błogosławiącego dziatki, piąty — Chrystusa uzdrawiającego chorych i szósty — Marię jako Królową Nieba. Pięć mniejszych przedstawia sakramenta święte prócz pokuty i bierzmowania.

Obrazy te, oraz ścienne malowidła niezmiernie ucierniały wskutek pary gromadzącej się w kościele zwłaszcza po olbrzymim rozroście parafji w czasie odzyskania niepodległości, oraz zimna wskutek szronu osiadającego na ścianach. Aby co cenniejsze rzeczy uchronić od zniszczenia ówczesny proboszcz ks. bisk. Karol Radoński zmuszony był odrestaurować prezbiterjum. W tym roku obecny proboszcz ks. Budaszewski z wielkim rozmachem przystąpił do całkowitego odświeżenia kościoła, a przede wszystkim malowideł. Wszystkie prace wykonał artysta - malarz p. Wróblewski, pod nadzorem konserwatora p. rady Pajzdierskiego i architekta p. rady Cybichowskiego. Równocześnie zmieniono w 30 niemal oknach szkło „katedralne” na jaśniejsze „antyczne” dzięki czemu kościół zyskał na świetle i nie jest już tak mroczny. Dla odświeżenia wielkiego ołtarza przewieszono pajaki z głównej nawy, na łuki nawy krzyżowej a inne światła

elektryczne umieszczono w lukach naw bocznych. Celem lepszego przewietrzenia zrobiono w suficie 18 wentylatorów, oraz zaprowadzono je w szeregu okien. Wreszcie organy, które ucierpiały wskutek wilgoci gruntownie odrestaurowano i uzupełniono.

Ponieważ obrazy ucierniały również wskutek zimna i szronu, przeto zaprowadzono centralne ogrzewanie w kościele. W tym celu ustawiono pod salką parafjalną 3 kotły, skąd szerokim kanałem doprowadzono rury do wnętrza świątyni. Prace nad założeniem kaloryferów są na wykończeniu, instalację robi firma W. i St. Hedinger. Budowniczy p. Strauss przeprowadza roboty murarskie oraz dostarczył rusztowania dla malarzy tylko za zwrotem kosztu. Prace szklarskie wykonała firma „Polichromia”, ślusarskie — p. Burek, stolarskie — p. Stanisławski. Instalację elektryczną złożył p. Tomkowiak. Przy tej okazji odmalowano wszelkie ławki, konfesjonały, drzwi i dokonano różnych przeróbek.

Całość kościoła przedstawia się obecnie niezwykle dodatnio. Wszystkich tych prac nie wykonałby ks. prob. Budaszewski, gdyby nie materialne poparcie jego poczynań ze strony parafjan. Większą część już zapłacono z ich dobrowolnych ofiar; co do reszty, jest nadzieja, że składki wyrównają długi. Wspomnieć jeszcze należy, że p. Nowak dostarczył nowe kandelabry i odświeżył stare, a prace malarskie wykonał p. Rotnicki jedynie za zwrotem kosztów. Piękną ambonę według projektu p. Cybichowskiego robią zakłady rzeźbiarskie Drukarni św. Wojciecha. Będzie ona gotowa w styczniu.

Parafia jezycyca dziś się ogromnie rozrosła, liczy bowiem około 50 tys. dusz. Dlatego też ks. proboszcz pragnie postawić drugą świątynię, trudno jednak znaleźć odpowiedni pod nią teren. Te przeszkody nie odstraszały ks. prob. Budaszewskiego i wierzy, że niebawem wzniesie dla swych parafjan przy ich pomocy tak bardzo potrzebny nowy Dom Boży. (z)

Ku czci Kasprowicza

Akademja z inicjatywy komisji kulturalno - oświatowej Stow. Urzęd. pozn. samorządu woj.

Wielka sala sejmikowa zapełniła się po brzezi reprezentantami władz z starostą p. Ludwikiem Begalem na czele, urzędnikami oraz specjalnie zaproszonymi gośćmi. Orkiestra krajowego zakładu wychowawczego w Antoniewie odegrała marsza Sikorskiego, poczem słowo wstępne wygłosił prof. dr. Stypa. Następnym punktem programu był odczyt prof. Władysław na temat „Twórczość poetycka Jana Kasprowicza”, przyczem fragmenty poetyckie recytowała p. Ira Nowakowska. Prelegenta za świetnie opracowany odczyt i recytatorkę nagrodzono hucznymi oklaskami i kwiatami.

Z kolei urzędnik starostwa krajowego p. Adam Gruszczynski odśpiewał dwie arje: Jontka z Halki Moniuszki i „Otwórz Janku” Niewiadomskiego, a p. Mela Grabowska, artystka opery poznańskiej, przyjmowana burzą oklasków wykonała arje z opery „Madame Butterfly” i z „Bohaterów”. Wykonawcom akompanjował doskonale prof. Drzewiecki. Na zakończenie p. Ira Nowakowska oddeklamowała wyjętek z „Księgi ubogich” Jana Kasprowicza p. t. „Rzadko kiedy na wargi moje...”. W końcu odśpiewano wspólnie „Boże coś Polskę”. (tr.)

„Simba” i „Leda”

Oswojone lwy w ogrodzie zoologicznym

Właściciel Kozuszkowej Woli pod Strzelmem p. Jan Pętkowski podróżywał ub. roku po Afryce wschodniej. Polując na rozmaite zwierzęta przypadkowo w zaroślach znalazł parę maleńkich lwów, których matka odbywała zbyt daleką podróż za żywnością i wodą. Towarzyszącą p. Pętkowskiemu murzyn z radosnym okrzykiem „Simba” pochwylił oba „kociaki” i zaniósł je do mieszkania p. Pętkowskiego. Liczyły one wówczas zaledwie 6 tygodni.

Z wielkim trudem oraz nie szczeniąc kosztów zdołał p. Pętkowski przewieźć przemiłą parę lwiatek do Kozuszkowej Woli. Tutaj pod jego troskliwą opieką, bując swobodnie po rozległym parku, wyrosły „kociaki” na potężne lwy, aż oto w dniu 4 bm. zawłazył do naszego „Zoologu”. Lwy te, nie znając niemal matki, a będąc ustawicznie w otoczeniu ludzi, którzy się łagodnie obchodzili z nimi, zatrącały wrodzoną dzikość oraz krwiożerczość i jak kotki domowe chętnie bawiły się ze swym dozorcą nie próbując wcale pokazać mu swe ostre pazury.

Obserwując ich swywolne igraszki z dozorcą przychodzimy do przekonania, że nawet groźne lwy, urodzone w stepach afrykańskich, „polubią człowieka, który się dobrze z nimi obchodzi, a wyzbędzie się swej dzikości, skoro je wychowa ręka ludzka. Niech każdy pospieszy do naszego „Zoologu” podziwiać tę wspaniałą parę „królewiat pustyni” urodzonych w stepie afrykańskim, a nie pożałuje napewno tego pięknego widowiska. (z)

KALENDARZYK

Poniedziałek, 9 grudnia 1929.
Słońce: wschód 7,50; — zachód 15,39; —
długość dnia 7 godz. 49 min.
Księżyc: wschód 12,49; — zachód 23,50; —
pierwsza kwadra.
Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.:
Poniedziałek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza wysoka plus 5 st. C. Wiatr południowo - wschodni. Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 749 mm. Pochmurno. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 9 st. Cels., najniższa plus 3 st. C.

Stan wody w Wąrcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych: — wczoraj plus 0,36 m; dziś plus 0,34 m.
Kal. rz.-kat.: Leokadja; jutro N. M. P. Lorek.
Kal. słow.: Wyszostawa; jutro Radzisław.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka św. Marcina, ul. Fr. Ratajczyka 12. — Apteka pod Białym Oriem, St. Rynek 41. — Apteka św. Piotra, ul. Półwiejska 12.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12.

Lazarz: Apteka Lazarska, ul. Małeckiego nr. 26.

Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 61. W innych dzielnicach apteki tam się znajdują.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ul. Pocztowa 30, dzurkuje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Posiedzenie Rady Miejskiej** odbędzie się w środę, dnia 11 bm. o godz. 18,30. Porządek obrad: Różne wybory i sprawy urzędnicze, zatwierdzenie planów linii wytycznych, rozparcelowanie terenu miejskiego przy ul. Pałacza na działki budowlane, uchwalenie dodatków do państw. podatku przemysłowego na r. 1930, podwyższenie podatku od psów, interpelacja w sprawie sądu kupieckiego i procederowego, sprawa przejęcia dróg pofortecznych w obrębie miasta Poznania, sprawa ustąpienia prawa pierwszeństwa hipotecznego na rzecz Min. Skarbu dotychczas gwarancji udzielonej Sp. „Samolot”, zatwierdzenie bilansu Targów Poznańskich za rok 1927-28, uchwalenie dodatkowych kredytów, kupno nieruchomości przy ulicy Kościelnej, sprzedaż parceli przy ul. Marszałka Focha pod budowę szkoły.

— * **Młodzież Wszechpolska** urządza dziś o godz. 20 zebranie sekcji ideowej w lokalu własnym przy ul. św. Marcina 65 w podwórzu (prawa, I piętro). Pani Z. hr. Żółtowska wygłosi referat na temat: „Etyka życia narodowego”. Obecność członków i kandydatów obowiązkowa; goście mile widziani.

W środę, dnia 11 bm. o godz. 20 odbędzie się w tymże lokalu zebranie konstytucyjne sekcji koleżanek.

— * **Z Akademickiego Koła Misyjnego.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 12 b. m. o godzinie 20 w Collegium Medicum Ks. dr. Abt wygłosi I-szy referat p. tyt. „Wstępne wiadomości o Indjach”; drugi referat kol. Gogołkiewicz, stud. med.: „Cele i zadania akcji lekarsko - misyjnej”. Obecność członków obowiązkowa, goście mile widziani.

— * **Tow. Przemysłowców „Sobieski” w Poznaniu.** Uroczystościowe zebranie ku czci 300-lecia urodzin króla Sobieskiego odbędzie się w środę 11 bm. o godz. 19 w dużej sali Domu Katolickiego na Śródcie. Na porządku obrad pomiędzy innymi sprawami wykład p. red. Jerzego Hertzka na temat „Król Jan Sobieski”, występ Kółka śpiewu, deklamacja, dalej sprawa gwiazdki dla dzieci po zmarłych członkach oraz zabawy zimowej w dniu 28 bm. W „Kasie lokalnej” płatny jest wypadek 106. Oliczny udział członków jak i gości uprasza Zarząd.

WYKŁADY

— * **Powszechny wykład uniwersytecki.** Profesor U. P. dr. Kazimierz Chodynicki wygłosi dziś, 9 bm. o godz. 20 w sali 17 Collegium Minus bardzo ciekawy wykład na tem. „Rozwój historycznej myśli Polski”. Prelegent w sposób przystępny mówił będzie o historii wogóle, o stosunku jej do życia i o wpływach warunków politycznych na wytworzenie się poglądów historycznych. Następnie o przyczynach upadku Polski jako o centralnym zagadnieniu historii. Dalej przejdzie prelegent do pesymizmu i optymizmu, do Lelwela i historjografji polskiej po r. 1863. W końcu mówić będzie o t. zw. Szkole krakowskiej i jej przedstawicielach, opozycji Szkoły krakowskiej — szkole historycznej. Na zakończenie przedstawi prelegent stanowisko historjografji polskiej w czasie wielkiej wojny światowej i mówił będzie o zadaniach historii w dobie obecnej.

— * **Z Tow. Wiedzy Wojskowej.** Dziś, 9 bm. o godz. 18 w sali Sniadeckich Coll. Medicum U. P. p. Moszczeńska, instruktorka P. B. K., wygłosi odczyt na temat: „Nowe prądy i metody w pracy kulturalno - oświatowej wśród wojska”.

— * **Wieczory z nad srebrnej Wilji,** opowiadania p. Sławoja o zabytkach sztuki w Wilnie, z przeżyciami p. prof. Bułhaka, dziś o godz. 20 w sali 18 Boli. Minus.

ŻYCIE SOKOLE

— * **Żeńskie Tow. Gimn. „Sokół” Gniazdo 12. Poznań - Śródmieście.** Zebranie miesięczne odbędzie się we wtorek, dnia 10 bm. o godz. 19,30 w salce Szkoły Gospodarczo - Zawodowej przy św. Marcynie nr. 63. Na porządku obrad wykład druha Gaszaka o sporcie pływackim oraz sprawa gwiazdki itd. Prosimy o liczne i punktualne przybycie.

— * **„Sokół” Poznań II Jeżyce.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 10 bm. o godz. 20 w lokalu p. Kasperkowej przy ul. Kraszewskiego 16.

PODZIĘKOWANIA

— * **Najserdeczniejsze podziękowanie** składamy wszystkim uczestnikom uroczystości pierwszej rocznicy istnienia gniazda naszego, a mianowicie władzom naszym sokolim, łaskawym prelegentom, dh. posłowi K. Rzepeckiemu i bylej posłance ks. J. Puzyńiance, którzy w tak podniosłych przemówieniach, przyczynili się do oświetlenia uroczystości. Druhnie naszej, artystkę Teatru Polskiego K. Zbikowskiej za piękne deklamacje oraz wszystkim siostrzansom i bratnim gniazdom i wszystkim towarzysztom, które

Przy dolegliwościach żołądkowo-kiszeczkowych, braku apetytu, atonji kiszeczek, wzdęciach, zgadze, odbijaniach, ogólnym podrażnieniu, bólach głowy migrenowych, zastosowanie 1—2 szklanek naturalnej wody gorzkiej Franciszka Józefa wywołuje doskonale opróżnienie przewodu pokarmowego. Opinie szpitalne wykazują, że nawet obłożnie chorzy chętnie biorą wodę Franciszka Józefa i czują potem znaczną ulgę. Żądać w aptekach i drog. nw 5987

tak liczny wzięli udział. — Czołem! — Żeńskie Tow. Gimn. „Sokół”, Poznań-Wilda.

KOMUNIKATY RÓZNE

— * **Lustracja zakładów pracy.** Przyjechał do Poznania dyrektor dep. pracy w Min. Prac i Opieki Społ. p. Marjan Klotz i przeprowadza lustrację zakładów przemysłowych pod względem zdrowia i bezpieczeństwa robotników podczas pracy.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Kaprysy przyrody.** Zawszą doszła nam o niezwykle łagodnym przebiegu pogody w listopadzie, a nawet i w pierwszych dniach grudnia. Zamiast przysłowiowego św. Marcina na swym koniu, mieliśmy w listopadzie chrabąsę. Mieliśmy je nawet na początku grudnia. Na Pomorzu np. dojrzewają w niektórych miejscach po raz wtóry maliny. W innych okolicach znowu kwitną w ogrodach róże, fioletki i stokrotki. W ogrodzie p. Jana Bekasa w Piątkowie niedaleko Poznania ukazało się na jednej z jabłoni kwiecie. Dziś przyniesiono do naszej redakcji motyla. Na tle takich objawów powiedzenie o „gwiazdce w maju” zdaje się tracić zupełnie na swej paradoksalności.

— * **Jeszcze w sprawie hałasów.** Piszą nam z miasta: „Nawijając do listu czytelnika „Kurjera Pozn.”, w którym skarży się na nieznośny loskot maszyn, wskutek czego rysują się nawet mury kamienic, pragnę zwrócić uwagę odnośnych organów władzy na innego rodzaju „przyjemności” życia wielkomiejskiego, na jakie narażony jest mieszkaniec domu, w którym znajduje się lokal taneczny. W pewnej większej restauracji w śródmieściu odbywają się od czasu do czasu późno w nocy tak hałaśliwe zabawy, że lokatorzy z drżeniem udają się na spoczynek. Ostatnio z wtorku na środę zabawiało się tam grono pijanych osobników „śpiewem”, bębniąc na rozstrojonym fortepianie oraz waląc w takt łaskami, obcasami itd. Działo się to po godz 1 w nocy. Po opuszczeniu lokalu goście ci dają zwykle upust swej „wesołości” w dalszym ciągu na ulicy, o czem świadczy fakt wyrwania drzewek z korzeniami przy ul. Zielonej. W imieniu udręczonych mieszkańców placu Bernardyńskiego, ul. Zielonej i Za Bramką proszę Szan. władze za pośrednictwem „Kurjera Poznańskiego” o ukrocenie tej karygodnej swawoli.

— * **114 konfiskata „Polonji”.** W niedzielę skonfiskowano w Oddziale „Polonji” katowickiej przy ul. Zielonej 1 i w kioskach nr 1860 tego pisma za artykuł: „Uwagi o ostatniej sesji sejmowej”.

— * **Protestacyjne zebranie kupców - detalistów** odbyło się wczoraj na sali Domu Rzemieślniczego przy wielkim udziale zainteresowanych. Z powodu braku miejsca, obszerniejsze sprawozdanie podamy w jednym z następnych numerów.

— * **Nowa placówka.** W tych dniach odbyło się otwarcie nowej jadalni „Pod Słońcem” przy ul. Półwiejskiej 5 (dom ogrodowy). Właścicielem jest p. Ludwik Nowicki, który ostatnio przez 5 lat pracował w lokalu p. Krügera przy ul. Wjazdowej, a poprzednio zatrudniony był w hotelu „Bazar”, „Continental” itd. Przez 6 lat był członkiem zarządu pomocników gastronomicznych. Nowemu przedsiębiorstwu „Szczeńce Boże”. (z)

— * **Z targu.** Dnia 9 b. m. na pl. Sapińskiego placono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 6,00—6,20 zł; masła mleczarskiego 7,00—7,20 zł; twarogu 1,00—1,40 zł; mendel jaj 3,70—4,10 zł; litr śmietany 2,80—3,20 zł; litr mleka pełnego 40 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 3,40 do 3,60 zł; słoniny wędzonej 4,00—4,20 zł; wieprzowiny 3,20—4,40 zł; wołowiny 3,20—4,40 zł; cielęciny 3,20—4,80 zł; skopowiny 2,80—3,20 zł; koziny 2,00—2,20 zł; smalcu 4,00—4,20 zł; za drób: para kurcząt 6,00—7,00 zł; kura 4,00—5,00 zł; perlicy 5,00—6,00 zł; kaczka 5,00—6,00 zł; 1 kg. tuczonej gęsi 4 zł; para gólebki 2—3 zł; para kuropatwy 6—7 zł; indyk 10—16 zł; królik 3—4 zł; za ryby: 1 kg. szczupaka 4,40—5,00 zł; karpia 4,00—5,00 zł; lina 3,60—4,40 zł; karasza 2,00—4,40 zł; leszcza 1,80—2,40 zł; okonia 2,60—3,60 zł; suma 4,00—5,00 zł; białych ryb 0,80 do

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „Małżeństwo na złość”.
Aurora: „Królewskie diamenty” — z Douglasem Fairbanksem.
Bajka: „Pies Baskerville’ów”.
Casino: „Wojna kobiet”.
Colosseum: „Dziewczyna ze Spelunki”.
Corso: „Panika”.
Edison: „Prawo miłości”.
Kapitol: „Pies Baskerville’ów”.
Metropolis: „Kobieta na księżycu”.
Odeon: „Alraune”.
Renaissance: „Syn nieba”.
Słońce: „Asfalt”.
Stylowe: „Ofiarna Noc”.
Wilsona: „Życie i przyszłość kobiety”.

1,50 zł; za jarzyny: 1 kg ziemniaków 8—10 groszy; 1 kg. marchwi 20 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 20—40 gr; szpinaku 1,20 zł; jarmużu 40 gr; 1 kg pietruszki 50 groszy; seleru 1.00 zł; 1 kg brukselki 1,40 zł; białej kapusty 25—40 groszy; modrej i włoskiej 40 do 60 groszy; 1 p. kalarepy 15 gr; 1 kalafior 0,30—1,00 zł; 1 kg melonu 30 gr; 1 kg bobu 1,20 zł; 1 kilogram pomidorów 0,80—1,40 zł; 1 kilogram borówek 2,80 złotych; — za owoc: 1 kg jabłek 0,40—1,60 zł; gruszek 1,00—1,60 zł; za grzyby: 1 kg. zielonek 1,00 do 1,40 zł; czubajki, szare, zielonki, sarny i inne grzyby 1,00 zł za kg; 1 kg chleba 40 gr; 1 kg. śledzi zielonych 1,00—1,20 zł. — Targ słaby, dowozy małe, ceny bez zmian. (hu)

KRONIKA POLICYJNA

— **Aresztowano sprawców kradzieży wózka czterokołowego i żelaza ze szkoda p. Kowalskiego Antoniego, ul. Sielska 46.** Są to: Zygmunt Ostrowski, ul. Marszałka Focha 33; Zygmunt Leiński, ul. Marsz. Focha 29; Marjan Frankowski, ul. Marszałka Focha 31 i Antoni Karasiewicz, Górna Wilda 76. Skradzione żelazo potłukli na polu i sprzedali u handlarza przy ul. Kolejowej 53 a wózek rzekomo pozostawili w pewnym podwórzu bez nadzoru, jednakże nie odnaleziono go. (z)

— **Kradzieże i włamania.** P. Tomkowiakowi Ignacemu z Wolszyna skradziono na Dolnej Wildzie z kieszeni portfel zawierający 405 zł. Sprawcę kradzieży wykryto w osobie Wesolowskiego Marjana, zam. przy ul. Skarbowej 6. — Przy pomocy wytrycha włamali się złodzieje do mieszkania p. Krajczyka Zbigniewa przy ul. Kolejowej 4 i skradli białozną męską i kaszkę miedzianą, zawierającą korespondencję. — P. Kruzelowi Jakóbowi, ul. Gen. Prądzyńskiego 57, skradziono trzy kurki naciskowe i trzy metry rury ołowianej, wart. 200 zł. Kradzieży dokonał Kaczmarek Tadeusz, który swego czasu odsiedział już 8 lat ciężkiego więzienia. — Do mieszkania p. Michalina Gnacowej przy ul. Grobla 9, włamali się złodzieje i skradli różną garderobę męską, damską i inne przedmioty, łącznej wart. 1955 zł. — Lewinsohn Bernard, ul. Dąbrowskiego 36 zgłosił w policji, że włamano się do mieszkania i skradziono futro wart. 1000 zł. Futro znalezione później w piwnicy, gdzie złodziej w czasie pościgu je porzucił. — P. Zablockiemu Stanisławowi, ul. Fr. Ratajczaka 27, jego współpracownik Doliwa Jański Seweryn sprzeniewierzył maszynę do pisania i zastawił w Lombardziej Miejskim. (z)

— **Czyja własność?** W Wydziale Słedczym pokój 61 znajduje się różna srebrna, niklowa i miedziana moneta francuska, belgijska i polska oraz banknoty polskie, wszystko pochodzące z kradzieży. — W Wydziale Słedczym pokój 72 znajduje się 13 par trzewików damskich, 15 par pończoch dziecięcych, 2 króliki i 2 skórki królicze, które znalezione w podwórzu przy ul. Strzeleckiej nr. 13. — W Wydziale Słedczym pokój 35 znajduje się 20 opon rowerowych, które skradziono dnia 5 bm. z samochodu. — W Komisariacie III P. P. znajdują się trzy walizy z bielizną, podejrzanego pochodzenia, ciężka kłódka przemocą rozerwana, oraz różne fotografie. (z)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **Porwana przez pas transmisyjny.** Zatrudniona przy młóceniu zboża w Rolnie w powiecie międzychodzkiem Zofja Talarak została pochywiona przez pas transmisyjny. Nieszczęśliwa odniosła tak ciężkie obrażenia, że śmierć nastąpiła natychmiast. Wypadek spowodowany był niedostatecznym nakryciem walka transmisyjnego. (k)

— **Usiłowane włamanie do dworu.** — Prawie codziennie notuje kronika policyjna ostatnich dni włamania do dworów w Wielkopolsce. W toku dochodzeń okazuje się, że zabudowania dworskie nie są dostatecznie strzeżone. Brak nieraz dobrych psów podwórzowych, ponadto w wielu wypadkach jako stróżów nocnych używa się ludzi nieodpowiednich, czasami starszych i zniedołężniałych. Ponadto nie są oni zaopatrzeni w broń i dobrego psa dla własnej obrony. Zwraca się też uwagę na celowość wprowadzenia zegarów kontrolnych, ułatwiających nieraz stwierdzenie czasu dokonania kradzieży, wybuchu pożaru itp. Przed kilku dniami np. usiłowało kilku osobników włamać się do dworu w Słomowie w powiecie obornickim. Włamywacze zostali jednak spłoszeni i zbiegli. Jak się okazało, było ich trzech; przybyli od strony Poznania a zbiegli prawdopodobnie w kierunku Chodzieży. (k)

— **Tragiczny finał kłótni małżeńskiej.** W Gnieźnie w mieszkaniu przy ul. Grzybowej 5 powstała sprzeczka między małżonkami Rosikiewiczami, w czasie której żona Rosikiewicz, 41-letnia Magdalena poraniła nożem szewskim swego 62-letniego męża Rocha. Poranienia były tak ciężkie, że Rosikiewicz zmarł wkrótce w szpitalu Polskiego Czerwonego Krzyża. (k)

— **Skradziono trzy konie w Rokutowie** w pow. pleszewskim, własności p. Kazimierza Ciężkińskiego. Oprócz koni zabrawiono szory wyjazdowe i powozkę łącznej wartości około 3500 zł. (k)

— **Do niezwykłego zajścia,** które wywołało duże poruszenie, doszło w tych dniach w Bojanowie w pow. rawickim. — Uczniowie szkoły rolniczej w liczbie 25 napadli wieczorem na ulicy 19-letniego

pomocnika krawieckiego Stefana Maćkowiaka i bijąc go, spowodowali zbiegowisko. Przywołano policję, a gdy nadchodził komendant posterunku, przodownik Konieczny, kilku z uczestników zbiegowiska poczęło się rozchodzić; jednak na krzyk: „koleży! stać! bić w m...!“ — gromada zatrzymała się i wkrótce w kierunku nadchodzącego policjanta padły trzy strzały rewolwerowe oraz rzucono w jego stronę metalową łaskę. W wyniku zajścia aresztowano 22-letniego ucznia szkoły rolniczej Zbigniewa Kłosowskiego z Lublina i odstawiono do sądu grodzkiego. Kłosowskiemu odebrano kij stalowy, którego używał w bóje. (k)

— **Sztuka mu się nie udała i utonął.** W niedzielę około 10 wieczorem 21-letni lkert z Bydgoszczy przechodził ze swymi znajomymi niedaleko Brdy. W toku rozmowy oświadczył że pokaże im sztukę chodzenia po brzegach stojącej na Brdzie berlinki. Jak rzekł, tak też uczynił. Po kilku minutach stracił jednak równowagę i wpadł do wody. Mimo, iż świadkowie tego zajścia byli jego dobrymi znajomymi, żaden z nich nie pospieszył z pomocą, wskutek czego lkert znalazł śmierć w falach Brdy. (bm.)

JARMARKI

— **Ostrzeszów Wlkp.** Jarmark ogólny odbędzie się w czwartek, 12 bm. Spęd bydła i trzody chlewniej bez ograniczenia.

Z WIELKOPOLSKI

— **Jutrosin.** (Zmarła z powodu niedozwolonej operacji.) W Jutrosinie zmarła w dniu 3 bm. z powodu niedozwolonego zabiegu operacyjnego 28-letnia Selma Keller. W podejrzeniu o dokonanie zbrodniczej operacji aresztowano i odstawiono do więzienia sądowego w Jutrosinie zamieszkałą tamże Marię Ciesielską, w której mieszkaniu Keller zmarła. (k.)

— **Dolsk.** (Wieczornica.) Dnia 1-go bm. urządziło Tow. Powstańców i Wojaków w Dolsku wraz z szkołą powszechną obchód powstania listopadowego. Uroczystość też zajął prezes Tow. Powstańców p. Jan Neyman. Obszerny odczyt wygłosił nauczyciel p. Marjan Kulczycki. Następnie zaprodukowali uczniowie pod kierownictwem nauczyciela p. Figury różne deklamacje i śpiewy.

— **Ostrzeszów.** (Aresztowania.) Aresztowano tu Stanisława Matysiaka i Franciszka Klemczaka, poszukiwanych już od dłuższego czasu przez władze sądowe z powodu licznych kradzieży, dokonanych na terenie powiatu leszczyńskiego. — Za kradzież u Józefa Gasiorka w Biskupicach aresztowano Feliksa Ignora. Aresztowanych odstawiono do więzienia sądowego w Ostrzeszowie. (k.)

— **Ostrów.** (Z Czytelni Kobiet.) Dnia 1 bm. nastąpiło wobec licznie zebranych członków czytelni i gości otwarcie zapowiadanej wystawy robót kobiecych. Po wstępnej przemówieniu przewodniczącej, w którym powitała zebranych i poprosiła ks. prob. Zamysłowskiego o dokonanie aktu otwarcia, wyjaśnił ks. proboszcz cel i znaczenie kulturalno-oświatowej wystawy. Podkreślając długoletnią, owocną pracę Czytelni Kobiet, stojącej na czele istniejących w mieście naszym organizacji kobiecych, wypowiedział ks. proboszcz słowa uznania i podziękowania dla zarządu towarzystwa za ten nowy dowód ruchliwej działalności i niestrudzonej pracy. Szczególną uwagę poświęcił mównica sprawie solidarnego łączenia się powiatów kresowych. Czytelnia nie ograniczyła się bowiem do wystawienia ekspozycji miejscowych wyłacznie, lecz zachęcała organizacje okolicy. Ekspozatów nagromadziło się tyle, że z trudem pomieściły je szczerple mury ogniska. Oglądano je z prawdziwym zadowoleniem i podziwem. Zainteresowanie wystawą jest bardzo wielkie; będzie ona otwarta przez cały tydzień, do dnia 8 bm. włącznie od godz. 10 do 20.

— **Inowrocław.** (Z spółdzielni „Zgoda“.) Przy udziale około 100 osób odbyło się dnia 1 bm. walne zebranie spółdzielni „Zgoda“. Pożyteczna ta placówka rozwinęła się bardzo; posiada obecnie prócz 2 sklepów w Inowrocławiu 7 filij, a mianowicie w Barcinie, Gniewkowie, Markowicach, Mątwach, Mogilnie, Strzelnie i Trzelesznie. Obroty w roku bieżącym wzrosły o 23 proc. i wynoszą przeszło 1 300 000 złotych, członków liczy „Zgoda“ 3 054 z 4128 udziałami. Nadwyżkę w sumie 9 000 złotych przeznaczono w części na dywidendę (11 proc.) dla udziałowców, w części na gratyfikację gwiazdkową dla personelu, a resztę wręczono do rezerwy specjalnej i funduszu zasobowego. Do Rady Nadzorczej wybrano dodatkowo pp. Ign. Lewandowskiego, A. Plutę i Switka (ponownie).

— **(Z Wlkp. Tow. Kótek Rolniczych.)** W ubiegłym tygodniu odbyło się zebranie Tow. Kótek Rolniczych z całego powiatu inowrocławskiego. P. radca Szumlański z powiatu mogileńskiego poruszył sprawę okrojonej wystawy rolniczej w najbliższych latach. P. inż. Laskowski wygłosił ciekawy referat o obniżeniu kosztów produkcji w rolnictwie. Po przemówieniu p. starosty Ruczyńskiego, który omawiał sprawę zbyt powolnego postępu kultury rolnej oraz konieczność stosowania zarządzeń administracyjnych, p. sekretarz Chwalisz mówił o podziale naszego powiatu na okręgi i kategorie gospodarcze. Po referacie i obszernej dy-

Ilustracja Poznańska i Nowiny Sportowe
tygodnik 6-stronny
bezpłatny
dodatek dla naszych abonentów

skusji uchwalono rezolucję, aby przy określaniu podatku dochodowego zastosować rozpiętość norm szacunkowych. Wyznaczono na rok 1930 konkursy w chowie drobiu, uprawie buraka pastewnego oraz kapusty. W sprawie Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej oraz Przysposobienia Rolniczego przemawiał p. Radkowski z Poznania, a patron okręgowy ks. prob. Jaśkowski udzielał cennych wskazówek, jak organizować te pożyteczne zrzeszenia (cm.)

Z ojczyzny cowboy'ów i Indjan

Sobotni wykład naszego młodego podróżnika i entuzjasty przyrody, p. Stefana Jarosza, na temat osobistych swoich przeżyć w prerjach i górach amerykańskich odbył się przy zapelnionej po brzegi auli uniwersyteckiej. Publiczność z wielkim zainteresowaniem słuchała jego barwnie i potocznie opowiadanych opisów i przegód, nagradzając nieraz radośnie oklaskami. Wielka zaś liczba bardzo dobrych i naogół ciekawych przeżyci dopomogła słuchaczom znakomicie do podążenia za prelegentem w „perje i góry ojczyzny cowboy'ów i Indjan“. Słowem, wykład p. Stefana Jarosza odniósł sukces zupełny. Nie wątpimy zatem, że i następny jego wykład w środę 11 bm. p. t. „Wśród tundry i lodowców krainy Eskimów“ cieszyć się będzie należytą frekwencją.

RUCH W TOWARZYSTWACH

Związek Zawodowy Młodych Pomocników Gastronomicznych. Zebranie odbędzie się dziś, w poniedziałek 9 bm. o godzinie 1 w nocy w lokalu p. Borysiaka, ul. Sew. Mielżyńskiego.

— **Kolo Przyjaciół Harcerzy przy 20 Pozn. Drużynie Harc.** W poniedziałek, dnia 9 bm. o godz. 19 (drugi termin godz. 19,30 — bez względu na ilość obecnych) odbędzie się w I szkole wydziałowej przy ul. Działyńskich 4. walne zebranie.

— **Tow. Cech. Czeladzi Szewskiej.** Zebranie miesięczne 9 bm. o godz. 19 w sali p. Ograbowicza, ul. Ślusarska 6; m. in. i odczyt: „O ustroju Państwa Polskiego“.

— **Stow. Młodzieży Polskiej przy parafji św. Marcina** urządza walne zebranie we wtorek, dnia 10 bm. na górnej salce wiktariatu przy ul. św. Marcina 7.

— **Tow. Przemysłowców św. Łazarz.** Zebranie plenarne odbędzie się we wtorek 10 bm. o godz. 19,30 w lokalu posiedzeń ul. Marsz. Focha 85. Na porządku obrad sprawa biblioteki oraz inne bardzo ważne sprawy.

— **Tow. Przemysł. „Jedność“.** Zebranie plenarne odbędzie się we wtorek, dnia 10 bm. o godz. 20 w lokalu posiedzeń pana Ograbowicza, ul. Ślusarska 6.

— **Sekcja sceniczna Tow. św. Władysława.** Zebranie plenarne odbędzie się we wtorek 10 bm. o godz. 20 w salce p. Grotowskiego, Dolna Wilda.

— **Tow. Zjedn. Malarzy, Lakierników i Poziłotników.** Nadzwyczajne zebranie członków i członków kasy pośmiertnej odbędzie się w środę 11 bm. o godzinie 19 w lokalu posiedzeń p. Ograbowicza, ulica Ślusarska 6 („UI“).

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:
Na chleb św. Antoniego: Marja Kobusińska, Wielkawyce zamiast wieńca na trumnę 4. p. Władysławy Przyjemskiej 10 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 131,25 zł.
Na pomnik Serca Jezusowego: Teresa Herktowa 20 zł; — Grossmann, Brodowo, 10 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 422 zł.

TEATRY

— **Z Teatru Wielkiego.** Dziś „Pan Twardowski“ We wtorek „Hrabina Marica“ z pp. Fontanówna, Grabowska, Bratkiewiczem, Raczkowskim i Sendeckim, kapelmistrz p. Leszczyński W środę wielka opera Halewego „Zydówka“ z pp. Kisieliwską, Marynowicz, Perkowiczem i Zathemem, kapelmistrz p. Leszczyński. W czwartek ostatnia nowość, melodyjna opera Rózyckiego „Casanova“

w doskonałej obsadzie pp.: Bojar - Przemienieckiej, Fedyczkowskiej, Fontanówny, Kisieliwskiej, Drabika, Maja i in., kapelmistrz dyr. Wojciechowski.

„Kryśka Leśniczanka“ dana będzie w środę 18 bm.; w tytułowej partii wystąpi Jadwiga Fontanówna, kierownictwo muzyczne p. Eichstaedta, reżyserskie — p. Folańskiego.

— **Z Teatru Polskiego.** Dziś z powodu choroby p. Komornickiego, zamiast zapowiadanej „Wiosny narodów“ odegrana będzie świetna komedia Jerzego Szaniawskiego „Adwokat i róże“. Jutro premiera głośniejszej i pełnej szampańskiego humoru lekkiej komedji M. Hennequina i R. Coolusa „Królowa Biarritz“, w której rolę popisowe grają pp.: Grabowska (tytułowa), Ludwiżanka, Sachnowska (księżna Santader), Wojciechowska, Biesiadeczeki, Chmielewski (Ramondin), Godlewski, Nowacki i Przysański. W komedji tej artystki nasze dadzą istną „rewję mód“ ostatnich gazet paryskich w wykonaniu pierwszorzędnych firm warszawskich: Bogusława Hersego i Gustawa Zmigryder. Reżyserja p. Młodziejowskiej. Nowe dekoracje St. Jarockiego. Miłośników humoru czeka ucza niełada.

— **Z Teatru Nowego.** Dziś sensacyjna sztuka Bayarda Veiller'a p. t. „Niezwyczajny seans“, ciesząca się dużym powodzeniem na scenie Teatru Nowego. — Sztuka ta, to największy przebież sezonu wszystkich scen Europy. W Warszawie i Berlinie graną była z ogromnym powodzeniem, nie schodząc przez szereg miesięcy z afisza. W roli inspektora policji znakomity nasz artysta p. K. Justian, który tworzy tak niezrównaną kreację, że publiczność hucznie ją oklaskuje przy otwartej kurtynie. Resztę obsady stanowią pp. Jerzmanowska, Fiszerman, Gruszecka, Trojanowska, Zeromska, Mazanek, Chmurkowski, Płonka - Fiszler, Kitka - Sokołowski, Tyliczyński i Zawistowski.

Jutro, we wtorek wystąpi

KWARTET TRYJESTENSKI w Poznaniu. KWARTET TRYJESTENSKI światowej sławy zespół kameralny, jeden z najznakomitszych kwartetów świata, który krytyka światowa stawia obok „Brukselczyków“ „Czechów“ i słynnego paryskiego Kwartetu Capeta — przybywa niebawem do Poznania i wystąpi po raz pierwszy na naszej estradzie koncertowej jutro we wtorek, dnia 10 grudnia rb., w sali Domu Ewangelickiego, ul. Wjazdowa. Znamiennymi artystami KWARTETU TRYJESTENSKIEGO grają na cudownych włoskich instrumentach. W skład KWARTETU TRYJESTENSKIEGO wchodzi: AUGUSTO JANCOVIC (skrzypce), GIUSEPPE VIEZZOLI (II skrzypce), MAN-LO DUDOVICH (altówka), DINO BARALDI (wiolenczela). Obok wysokich zalet innych słynnych zespołów Kwartet Tryjesteński posiada wszelkie cechy włoskiej sztuki odwrótejszej a więc gorący temperament i słodczy tonu przedziwnych włoskich instrumentów. Program koncertu poznańskiego obejmuje kwartety Boccheriniego, Beethovena i po raz pierwszy w Poznaniu wykonany Kwartet Ivo Tanciego. Do koncertu Kwartetu Tryjesteńskiego w Warszawie najpoważniejsze pismo stołeczne „Kurier Warszawski“ zamieścił o występie entuzjastyczną recenzję, w której między innymi pisze: „Wszystko to, co jest środkiem do wytworzenia tak wielkich kreacji odwrótejszych, jest doprowadzone do największej możliwej doskonałości. Tutaj naprawdę dzieje się cuda piękności, jakich szczegółowo opisać nie można. I nie jest to wcale przesada, jeśli się powie, że kiedy chodzi o efekty piana i pianissima to żaden ze sławnych kwartetów nie pobije Kwartetu Tryjesteńskiego“. Bilety u p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20. zw 20 652

Teatr Wielki

DZIS — „Pan Twardowski“, balet Rózyckiego.
Wtorek, 10. 12. „Hrabina Marica“ operetka Kalmana.
Środa, 11. 12. „Zydówka“, opera Halewego.
Czwartek, 12. 12. „Casanova“, opera komiczna Rózyckiego.
Piątek, 13. 12. „Madame Pompadour“ operetka Falla.
Sobota, 14. 12. „Hrabina Marica“, operetka Kalmana.
Niedziela, 15. 12. o godz. 15 „Skowronek“, operetka Lehara. (Ceny znízione).
Niedziela, 15. 12. wieczorem „Casanova“, opera komiczna Rózyckiego.
Poniedziałek, 16. 12. „Księżniczka dolarów“, operetka Falla.
Wtorek, 17. 12. „Dama pikowa“, opera Czajkowskiego.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na salę wpuścić nie będzie.
Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia).

Teatr Polski

DZIS — „Adwokat i róże“. Wtorek, 10. 12. „Królowa Biarritz“ (Premjera).
Środa, 11. 12. „Królowa Biarritz“.
Czwartek, 12. 12. „Królowa Biarritz“.
Piątek, 13. 12. „Miłość czy pięść“.
Sobota, 14. 12. „Królowa Biarritz“.
Niedziela, 15. 12. o godz. 15 „Miłość czy pięść“. (Ceny znízione).
Niedziela, 15. 12. wieczorem „Królowa Biarritz“.
Poniedziałek, 16. 12. po raz 125 „Mama do wzięcia“.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Nowy

DZIS — „Niezwyczajny seans“. Występ gośc. K. Justiana.
Wtorek, 10. 12. „Niezwyczajny seans“ Występ gośc. K. Justiana.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarełowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

Z ŻYCIA UMYSŁOWEGO W DZISIEJSZYM WILNIE

Praca na polu historii
— O Litwie, dalibóg że! mniej wiem niż o Chinach.
Słowa kamerjunktur na balu warszawskim, dziś bodaj większe jeszcze mają zastosowanie, niż w chwili powstania III. części „Dziadów”. Nie tylko o Litwie kowieńskiej, istotnie chińskim murem odgrudzonej od Polski, ale również o samym Wilnie skąpe mamy wiadomości. A jednak tam się rozwija powoli, ale nieprzerwanie życie umysłowe. Zakwita ono nie tylko od święta, nie tylko w chwilach uroczystości jubileuszowych, ale płynnie ciągle i stale w szarym dniu powszednim. I teraz, gdy już przebrzmiały echa obchodów, warto przypatrzeć się jaki jest dorobek naukowy Wilna.

Praca kulturalna społeczeństwa polskiego w żadnym innym mieście nie była narażona na tak wielkie przerwy, jak w Wilnie. Od czasu zamknięcia Uniwersytetu Wileńskiego życie naukowe nie mogło rozwijać się normalnie. Rząd rosyjski tłumil wszystkie usiłowania skierowane ze strony społeczeństwa polskiego ku podtrzymaniu pracy naukowej. Świetnie rozwijająca się Komisja Archeologiczna założona przez E. Tyszkiewicza w 1855 już w 10 lat później została zamknięta.

Nadeszły czasy gorsze — druk polskiej książki został zupełnie zakazany. Uczni polscy mieli dostęp do archiwów, jeżeli nie całkiem zamknięty, to w każdym razie mocno utrudniony. Akta żądane przez nich, z nakazu władz wyższych „ginęły”. Ciekawy przypadek ilustrujący ówczesne stosunki, wydarzył się prof. Wierzbowskiemu podczas poszukiwań źródeł do życiorysu Mickiewicza.

W r. 1887 kancelarja archiwalna odmówiła mu wydania całego szeregu aktów, dotyczących procesu filareckiego. W dwa lata później prof. W. jeszcze raz zwrócił się do kuratora Okręgu Naukowego, mającego pieczę nad archiwum, z prośbą o wydanie wskazanych numerów. Kurator zażądał wyjaśnienia; okazało się, że wszystkie akta, znajdowały się w porządku na miejscu, lecz sam kurator dwa lata temu czerwonym ołówkiem zaznaczył, że nie należy ich wydawać „ponieważ wszystkie mają one charakter polityczno-poufny”. Prof. Wierzbowski znowu otrzymał odpowiedź, iż „okazało się niemożliwym wydanie tych aktów”. Cała korespondencja doszła do nas, bo przechowała się po dziś dzień w oddzielnej teceze w Archiwum Wileńskim i świeżo została wydobyta przez młodego historyka w ostatnim zeszycie „Ateneum Wileńskiego”. A jednak pomimo tak ciężkich warunków praca nad podtrzymaniem twórczości naukowej nie ustawała.

W roku 1906 zostaje założone Towarzystwo Przyjaciół Nauk, które wydaje cały szereg roczników, zawierających cenne przyczynki naukowe. Po odzyskaniu niepodległości i wskrzeszeniu Uniwersytetu, następuje reorganizacja Towarzystwa. Powstają trzy wydziały: filologiczny, matematyczno-przyrodniczy i historyczno-filozoficzny. Ruch wydawniczy wzrasta się. Każdy z wydziałów publikuje swe prace. III. wydział wydaje „Ateneum Wileńskie”. Obecnie pod redakcją prof. T. E. Modelskiego ukazał się zeszyt 1—2 rocznika VI, bogaty w treść, którą trzeba będzie osobno wzmiankować. Tem jednak nie wyczerpuje się działalność wydawnicza Towarzystwa. W dziale źródeł został wydany obszerny tom zawierający: „Diarjusz Rady Warszawskiej z r. 1710”. Wydawca tego, dr. Ryszard Mienicki wykonał swą pracę według wszystkich zasad sztuki edytorskiej, zgodnie z ostatnimi postulatami Akademii Umiejętności. W dziale rozpraw została wydana praca prof. Feliksa Konecznego — „Litwa a Moskwa w latach 1449—1492”.

Prócz tych wydawnictw przygotowuje się dzieła na szerszą skalę zakończone, mianowicie kodeks miasta Wilna. Pracę nad tem prowadzi prof. Stanisław Kosiński i dr. Henryk Łowmiański. Znaczną część materiałów została zgromadzona, a kierownicy wydawnictwa systematycznie informują o postępie swych prac członków wydziału.

* Ateneum Wileńskie r. 1929. Rocz. VI z 1—2 str. 163.

Towarzystwo Przyjaciół Nauk ześrodkowuje w sobie życie naukowe Wilna, ale praca nie ustaje też i w innych towarzystwach. Wymienimy z nich kilka, zajmujących się przeważnie historją lub naukami do niej zblizonymi. A więc przedewszystkiem Wileński Oddział Polskiego Towarzystwa Historycznego i Tow. Miłośników historii Reformacji w Wilnie. Tematy historyczne porusza na swych posiedzeniach Wileńskie Koło Związku Bibliotekarzy Polskich.

Ruch wydawniczy rozwija się też poza Towarzystwem Przyjaciół Nauk. Jago organ Wydziału prawa i nauk społecznych U. S. B. oraz T-wa prawniczego im. Daniłowicza wyszedł „Rocznik prawniczy Wileński” r. III. Dla historii miast niezmiernie doniosłe znaczenie ma „Biblioteka Wileńska” wydawana przez prof. Ehrenkreutz (o której pisałem w „Dziale”).

Z czasopism należy wymienić „Źródła Mocy”. W świeżo wydanym zeszycie 5 obok artykułów literackich znaleźć można czyste historyczne artykuły jak np. J. Jodkowskiego: O dawnych jarmarkach w Wilnie i Grodnie. Ważną placówką jest „Biblioteka Uniwersytecka i Publiczna” — wydała

ona dzięki inicjatywie jej b. dyrektora dra Stefana Rygla cały szereg rozpraw. Prócz tego w Bibliotece układana jest „Bibliografia Regionalna” ogłaszana w „Dzienniku Wileńskim”. W ostatnim zeszycie „Ateneum Wileńskiego” dr. A. Łysakowski podaje sprawozdania z niej za r. 1928 a p. M. Ambros za r. 1929. W Wilnie r. 1928 wydano 654 dzieła. Z nich po polsku — 427, tj. 65 proc.; — żydowski 105, tj. 16 proc.; białorusku — 65, tj. 10 proc.; po rosyjsku — 21, tj. 3 proc.; litewsku — 24, tj. 3 proc.; w języku łacińskim, niemieckim, francuskim, małopolskim, starosłowiańskim po 2 proc. Statystyka ta oparta na zupełnym przedmiotowych podstawach bardzo wyraźnie świadczy o znacznej przewadze dzieł, wydawanych w języku polskim.

Dr. Kazimierz Chodynicki.
Poznań.

Tak się przedstawia w ogólnych zarysach dorobek życia umysłowego Wilna w dziedzinie historii. Świadczy on o sile żywiołu polskiego w Wilnie i o niestrudzonej energii pracowników naukowych, którzy swój trud rozpoczęli w najcięższych warunkach.

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Obcy uczeni w Krakowie. Piszą nam z Krakowa: Mielliśmy ostatnimi czasy dwie miłe wizyty uczonych zagranicznych, którzy wygłaszali odczyty. Jeden Francuz, profesor Sorbony p. Lahy, zajmuje się psychotechniką i udzielił nam ciekawych informacji ze swej specjalności. Drugi, William Caldwell, profesor filozofii w Montreal, jest już w Polsce po raz piąty, a nauką naszą interesuje się oddawna (napisał studjum o Cieszkowskim). Jego odwiedzinom Polski zawdzięczamy całe stopy artykułów o nas w pismach angielskich i amerykańskich, a są to głosy przychylnie i pełne sympatii. (nk)

Wileńskie Tow. Przyjaciół Nauk odbyło posiedzenie miesięczne z referatem prof. B. Rydzewskiego p. t.: „Problemy geologii Litwy historycznej”. (nw)

Odnaczenia uczonych. Szereg uczonych i profesorów uniwersytetów otrzymało za zasługi na polu naukowym odznaczenie orderem „Polonia Restituta”. Krzyż komandorski z Gwiazdą otrzymał dr. Aleksander Brückner, em. profesor Uniw. Berlińskiego. Krzyże komandorskie otrzymał z Uniwersytetu Poznańskiego prof. dr. A. Jurasz i prof. dr. J. Sulkowski. Z Uniwersytetu Jagiellońskiego — prof. prof.: dr. B. Kader, dr. W. Natanson, dr. W. Semkowicz, inż. E. Załęski, T. Banachiewicz, dr. W. Lępkowski, inż. T. Sikorski i dr. L. Wachholz. Z Uniwersytetu Warszawskiego — prof. prof.: dr. M. Händelman, S. Dickstein i dr. J. Lewiński. Z Uniwersytetu im. Stefana Batorego w Wilnie — prof. dr. B. Jakowski i em. prof. dr. W. Lutostawski. Z Uniwersytetu im. Jana Kazimierza we Lwowie — prof. prof.: dr. P. Dąbkowski, dr. W. Bruchmański, dr. A. Chybiński, dr. J. Siemiradzki i dr. S. Witkowski. Krzyże oficerskie otrzymali m. in. zasłużeń na polu naukowym uczeni: dr. R. Zawiliński, S. Dembe, dr. M. Treter, dr. K. Kaczmarczyk i dr. A. Prochaska. (np.)

POLONICA WŁOSKIE

Katedra polonistyki w Rzymie. Nadzwyczajna katedra języka i literatury polskiej w uniwersytecie rzymskim kreowana w r. 1922 została w zeszłym roku dekretem królewskim przeobrażona na katedrę zwyczajną. Obejmie ją prof. filologii słowiańskiej w Padwie Maver, autor cennych studjów o Słowackim, o „Trylogji” Sienkiewicza, o Leopardim wśród Chorwatów i Serbów itd. Prof. Maver rozpoczął swoje wykłady w Rzymie w pierwszej połowie stycznia. (P.)

SZKOLNICTWO

Samokształcenie i postęp kulturalny. W „Pracy Szkolnej” zamieszczone są tezy do referatu o samokształceniu i samowychowaniu, który miał być wygłoszony przez dr. Znanięckiego na Kongresie Pedagogicznym w Poznaniu. Autor dochodzi do wniosku, że jedynym skutecznym przygotowaniem do dobrowolnej a wytrwałej działalności kulturalnej jest samokształcenie indywidualne, a najlepszym przygotowaniem do harmonijnej a swobodnej współpracy z innymi jest współdziałanie w samokształceniu. Dążenia samokształceniowe rozwijają się mogą pod odpowiednimi wpływami społecznymi, począwszy od 7 roku życia. Samokształcenie daleko więcej przygotowuje jednostkę do uczestnictwa w życiu społecznym, niż najdoskonalwsze wychowanie. To są hipotezy, które należałoby drogą eksperymentów udowodnić. W razie ich słuszności, wychowanie polegałoby na przygotowaniu osobnika do samokształcenia. (St. N.)

TEATR

„Die ungoetliche Komeedie”. Pod tym tytułem jest grana „Nieboska Komedja” Krasieńskiego w teatrze w Gera, jak już donosiliśmy pokrótce. Z Berlina piszą nam w tej sprawie: Prasa stołeczna zajmuje się w obszerniejszych notatkach premierą „Nieboskiej”, zauważając, jak np. „Berl. Tagebl.”, że „dzieło Krasieńskiego ma wszelkie cechy genialności”. Tłumaczenie, zdaniem sprawozdawcy tego pisma, udało się p. Teodorowi Csokorowi zupełnie, gdyż „zachowało językowi oryginału porównawczy czar i lapidarność”. Dalej czytamy: „Dramat ten stanowi mistrzostwo o nieprzemierzalnym znaczeniu. Losy jednostek są w nim tylko mikroscopem pomniejszeniem walki między Bogiem i szatanem, między Złem i Dobrem! (tb)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Radom ku czci Malczewskiego. Z Warszawy piszą nam: Radom, który jest rodzinnym miastem Jacka Malczewskiego, uczcił pamięć wielkiego malarza. W kościele farnym, w którym chrzczony był artysta, odbyło się uroczyste nabożeństwo. Komitet Obywatelski postanowił wmurować tablicę pamiątkową w ścianę domu przy ul. Malczewskiego Nr. 8, gdzie miał on swą pracownię. Zorganizowano dalek uroczysty wieczór, poświęcony pamięci Malczewskiego oraz wystawę jego prac. (pp.)

MUZYKA

Szaljapin i Rachmaninow. Nasz korespondent londyński (z. gr.) donosi: W ołbrzymim Albert Hall londyńskiej mogącej pomieścić 5 tys. osób, występował ostatnio Szaljapin z recitaleem pieśni rosyjskich. Ogólnie zauważono, że głośny śpiewak wyraźnie się oszczędza i że głos jego nie posiada już imponującej siły i pełni. W następną niedzielę usłyszeliśmy w Albert Hall Rachmaninowa, którego subtelna gra ścianała tłumy. Grał sonatę d-dur Mozarta, sonatę B-moll minor Szopena (z marszem żałobnym), Mazurek B-moll i Balladę G-moll Szopena, własne preludja B-moll i A-moll Rachmaninowa, polonez E-major Liszta.

VARIA

Kraków sadii drzewa. Piszą nam z Krakowa: Nasza komisja plantacyjna zajęła się naprawianiem szkółd jakie wyrządziły w ogrodach i plantacjach miejskich zeszłoroczne mrozy. Uchwalono pod przewodnictwem radcy dra Muczkowskiego, tyle zasłuzonego dla piękności Krakowa, zaszadzić 3.000 nowych drzew zarówno w ogrodach, jak przy ulicach. Zdecydowano się na drzewa o koronie kulistej, jak klony, głogi, akacje, jesiony itd. (kk)

PISMA NADESŁANE

„Ziemia”. Zesz. 23. Treść: „Wspomnienie z wycieczki artystycznej” — A. Chętnik: „O muzeach i pracy krajoznawczej w Bułgarji”. — Tadeusz Reicher - Sosnowski: „Włóczgi krajoznawcze opowiadają...”. — Z piśmiennictwa. — Sprawy Towarzystwa.

„Sztuki Piękne”. Numer 11 (5-go Rocznika). Treść: 1) André Lhote — „Jean Baptiste Camille Corot”. — 2) „Dziśnocielec Polski a sztuki plastyczne”. Odpowiedzi na ankietę. 3) Kronika artystyczna. Numer zdobi 30 reprodukcji w tekście oraz 1 rotogravura z obrazu W. Weissa: „Muzy”.

POLONICA W RZYMIE

DWAJ POLSCY ŚWIĘCI

Na wzgórzach Awentynu wśród licznych kościołów i klasztorów znajduje się między innymi jedna z najwcześniejszych bazylik chrześcijańskich: jest to bazylika św. Sabiny, której zaczątki sięgają 5-tego w., a którą papież Hadrjan III. oddał św. Dominikowi na kościół klasztorny. Znajduje się przy niej kaplica pod wezwaniem św. Jacka. Otóż obaj bracia Odrowążowie, tak św. Jacek jak i św. Czesław, założyciele klasztoru oo. Dominikanów w Krakowie, odbyli swego czasu nowicjat w macierzystym domu tegoż zakonu przy bazylice św. Sabiny i równocześnie z rąk św. Dominika otrzymali habity zakonne. Ku upamiętnieniu chwili obłóczyn obu świętobliwych zakonników Polaków znajduje się do dziś dnia w kapitularku zakonnym tablica z białego marmuru, ze stosownym napisem.

Kaplica św. Jacka przy bazylice św. Sabiny ufundowaną została przez kardynała Bernerio w r. 1600 a dobudowano ją z prawej strony kościoła — malatury ścienne wykonał malarz włoski Fryderyk Zuccaro (1543—1609), dając na ścianie z lewej strony scenę z życia obu braci postulantów t. j. uroczysty moment obłóczyn. Na środku tegoż fresku, zwrócony do widza „en face” stoi św. Dominik i nakłada suknię zakonną na kłęczącego przed nim, św. Jacka przy którym z prawej strony widzimy św. Czesława. Po obu stronach tych postaci grono zakonników asyduje przy tej uroczystości a z lewej strony na pierwszym planie rodzina obu prymicjanów, stryj błog. Iwo Odrowąz biskup krakowski, fundator tamtejszego kościoła Marjackiego i dwie osoby świeckie.

Powyżej tej sceny górną kondygnację ściany podzielił Zuccaro na trzy części a każdą z nich otoczył malowanymi ramami. W środkowym obrazie widzimy bl. Iwo Odrowąza, który bratanków swych oddaje do klasztoru pod świętobliwą opiekę św. Dominika — następnie z lewej strony św. Dominik dokonuje cudownego uzdrowienia młodziankiego Napoleona Orsini’ego przy którym stoi św. Jacek — a po prawej stronie wielki przeor-założyciel klasztoru żegna swych wychowanków, zakonników-Polaków, odjeżdżających do kraju, by założyć tam klasztor oo. Dominikanów.

Na przeciwległej ścianie kaplicy dał artysta scenę kanonizacji św. Jacka, na której zachowuje zupełnie ten sam podział, jak przy poprzednio omawianych obrazach. W głównej scenie z prawej strony siedzi papież Klemens VIII. w otoczeniu wyższego duchowieństwa i adwokatów konsystorskich ogłasza świętym św. Jacka Odrowąza. W trzech powyżej umieszczonych obrazach dał Zuccaro epizody odnoszące się do ceremonjału beatyfikacyjnego, a na sklepieniu — przedstawił w glorijskich świętych z zakonu oo. Dominikanów.

W ołtarzu w teże kaplicy jest obraz również poświęcony św. Jackowi, który kłęczy przed Madonną trzymającą na ręku Dzieciątka, a lewą rękę wyciąga ku świętobliwemu zakonnikowi. Obraz ten jest dziełem Lavinji Fontany, córki malarza bolońskiego Prospera Fontany.

Obrazy ścienne Fryderyka Zuccara powyżej omawiane, mają znaczną wartość artystyczną mimo właściwych jego rodzajowi niedociągnięć. Zuccaro był jednym z twórców rzymskiej Akademji malarskiej, której wielkim protektorem był papież Sykstus V. Twórczość jego szła po linii panującego wówczas tzw. „mianierizmu”, dla którego wzorami stali się przedewszystkiem wielcy malarze cinquecenta włoskiego jako Leonardo, Michał Anioł i Rafael. Kolorystyka obu fresków w kaplicy św. Jacka utrzymana jest w delikatnych tonach niebieskich, żółtych, szarych i białych a wyraz poszczególnych postaci jest pełen delikatnego wycucia artystycznego.

Poza tem upamiętnieniem pobytu obu świętobliwych Polaków-zakonników w bazylice św. Sabiny na Awentywie — spotykamy się w Rzymie jeszcze raz ze sceną z życia św. Jacka. Otóż w kościele S. Maria Maggiore przy grobowcu papieża Klemensa VIII. w kaplicy Borghese jeden z reliefów przedstawia moment kanonizacji świętego zakonnika.

Roman Szymańska.
Rzym.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chcieli

Pogorszenie się położenia

Sprawozdanie na grudzień poznańskiej izby przemysłowo-handlowej jest wiernym odbiciem ciężkiego położenia, w jakim gospodarstwo krajowe się znajduje. „Ogólna sytuacja jest nadal bardzo ciężka i zmian poważniejszych nie wykazuje”. Od tych słów wstępnych poczynając, a kończąc na sprawozdaniu z położenia w drobnych gałęziach przemysłu przewija się przez cały raport izbowy „leitmotiv”: było źle, jest gorzej, co będzie?

„Rolnictwo wstrzymuje się od wszelkiego rodzaju zakupów... Klientela miejska również ogranicza swoje zapotrzebowanie... Produkcja, jak poprzednio, w zakresie zmniejszonym... Wypłacalność klientów pozostawia dużo do życzenia... Obroty gotówkowe stały i gwałtownie słabną, tak, że weksel staje się jedynym środkiem płatniczym... Mimo przemożności w udzielaniu kredytów wzrasta się ilość protestowanych weksli... Prawie wszystkie raporty branżowe zawierają te same skargi na recesję koniunktury wraz z typowymi jej objawami.

W tem wszystkim — nic nowego. Jakże mogłoby być inaczej? Ostatnie wydarzenia na międzynarodowych rynkach pieniężnych, a szczególnie na giełdzie nowojorskiej, — jak to było do przewidzenia — na razie nie wywarły wpływu na stosunki pieniężne w Polsce. Stosunki na rynku pieniężno-kredytowym kształtują się nadal pod wpływem tych samych, co dotychczas, czynników. A więc: trudna sytuacja rolnictwa nadal powoduje silny nacisk na rynek kredytowy, co znów utrzymuje ciasnotę gotówkową w całej pełni. Nawiasem mówiąc, nadzieje na dobroczynny wpływ premii wywozowych na położenie rolnictwa zawiodły; eksperyment ten, jak do tej pory, wzbogacił, być może, pewne koła, no i zapas naszych doświadczeń, nie oddziałał jednak na poprawę stanu wypłacalności rolnictwa. Z drugiej strony w ośrodkach przemysłowych, mimo zmniejszenia się obrotów gospodarczych i redukcji oraz przesiewania nowych zobowiązań wekslowych, zapotrzebowanie na gotówkę nadal pozostało silne.

W takiej Łodzi np. poczęto od pewnego czasu stosować niepraktykowany nigdzie na świecie system pokrywania rachunków czekami z terminami, dochodzącymi do sześciu miesięcy, które w chwili wystawienia nie mają pokrycia. Wytworzyło to, obok inflacji wekslowej, drugą inflację czekową.

W związku z ogólną sytuacją gospodarczą kredyty udzielane są z dalekoidalną ostrożnością, która — rzecz zrozumiała — jeszcze bardziej ścieśnia rynek pieniężny.

W najbliższym czasie nie należy spodziewać się poprawy na rynku pieniężnym, tembardziej, iż nie wiadomo, co nam tegoroczna zima przyniesie.

Stosunki handlowe z zagranicą

Firma węgierska pragnie nawiązać stosunki handlowe z firmami polskimi, które prowadzą na własny rachunek handel roślinami strączkowymi.

Francuska fabryka broni poszukuje w Polsce przedstawiciela na broń.

Izba przemysłowo-handlowa w Poznaniu komunikuje, że Stow. Kupców Nowego Jorku pragnie pośredniczyć w nawiązaniu stosunków handlowych pomiędzy Polską a Stanami Zjedn.

Firma polska w Paryżu pragnie pośredniczyć w nawiązaniu stosunków handlowych pomiędzy Polską a Francją.

W Holandji znajdują wielki zbyt wszelkiego rodzaju butelki i stoiki. Blizszych informacji udziela Izba.

W Izbie w Poznaniu, ul. Mickiewicza 31 pokój 14, są do przejścia ogólne warunki eksportu z Polski do Brazylii, bez względu na rodzaj artykułów.

Krótkie informacje gospodarcze

— Generał Primo de Riwera i poseł czechosłowacki w Madrycie dokonali wymiany dokumentów ratyfikacyjnych konwencji handlowej.

— W przebiegu austriacko-niemieckich rokowań ekonomicznych osiągnięto porozumienie w sprawie zastąpienia postanowień dotyczących ulg celnych w komunikacji granicznej odrębnym układem.

— Ford Motor Company oczekuje w przyszłym roku tak wielkiego rozwoju swej produkcji, jakiej zakłady te nie notowały jeszcze od czasu swego powstania.

— Liczne transporty złota z Ameryki do Francji dowodzą, że skarb francuski śledzą do Francji wszystkie znajdujące się zagranicą francuskie zapasy złota.

Zjazd prezesów Związku Tow. Przem. i Rzemieśln. w Poznaniu

5-godzinne obrady — Rezolucje przeciwko traktatowi handlowemu

W niedzielę, 8 bm. odbył się w Poznaniu na sali p. Jarockiego, zjazd prezesów Związku Tow. Przem. i Rzemieślniczych.

Obrady zagail po poprzednio odprawionej na intencję Zjazdu mszy św w kościele SS. Katarzynek, punktualnie o godz. 11 prezes Związku p. Fr. Górczak. Po stwierdzeniu obecnych prezesów względnie ich zastępców reprezentujących 53 towarzystwa, powitał przewodniczący gości wśród nich p. posła L. Miklaszewskiego, prezesa Związku Cechów Kowalskich p. Pachulskiego oraz przedstawicieli licznie reprezentowanej prasy.

Następnie odczytano protokół poprzedniego zjazdu prezesów. Z kolei zabiera głos p. prezes Górczak do referatu z działalności Związku. W treściwym referacie omawia referent najważniejsze sprawy przez Związek już przeprowadzone względnie będące do przeprowadzenia a dotyczące całego naszego rzemiosła. Pomiedzy innymi przedstawia mowca sprawę t. zw. Naczelnej Rady Rzem., sprawę traktatu handl. z Niemcami, sprawę podatków, oraz sprawy organizacyjne, wśród których nie mała rolę odgrywa kwestja finansowa.

Jako następny, przedstawia syndyk Związku p. Tadeusz Piotrowski sprawozdanie za okres od 1 lipca do 30 listopada br. Dowiadujemy się z niego, że był to okres wyjątkowej pracy dla Związku, wśród której dużo energii absorbowano zorganizowanie wszechpolskiego Zjazdu Rzemiosła, który się odbył w dniach 8 i 9 września br. w Poznaniu. Ze wysiłek ten wydał wspaniałe owoce, wszyscy o tem wiedzą i uznają, co wyróżniło jeszcze specjalnie na innym miejscu. W minionym pięcioletnim okresie, zdołał Związek pozyskać dla swej pracy dalszych 11 towarzystw, tak że obecnie Związek skupia w swych szeregach 72 towarzystwa, licząc razem około 7.000 członków. Specjalnie podnieść należy fakt, że poradnia prawna, istniejąca przy Związku, cieszy się coraz większym uznaniem i popytem.

Następują dalsze sprawozdania skarbnika p. Libery oraz komisji rewizyjnej, która przez usta p. Fr. Krzyżagórskiego, udziela Zarządowi pokwitowania.

Nad referatem oraz sprawozdaniami wywiązuje się ożywiona i nad wyraz poważna dyskusja, w której przemawiają pp. poseł Miklaszewski, Szperek z Krobli, Kalek z Buku, Malecha z Ostrowa, Krzyżagórski z Poznania, Farulewski z Cempinla, Borucki z Margonina, Fiołka z Bydgoszczy, Zabłocki i Libera z Poznania, Trzybiński z Kościana, wicepr. Adam Piotrowski, Kościński z Rogoźna, Przybyszewski z Gniezna, Skibiński z Wolsztyna, Janowski z Nakła, Pachulski z Poznania i prez. Górczak. Z dyskusji tej wyłoniły się trzy następujące rezolucje, przyjęte jednogłośnie wśród oklasków.

1) na wniosek p. Krzyżagórskiego:

„Zjazd Prezesów Związku Tow. Przem. i Rzem. odbyty w Poznaniu w dniu 8 grudnia br., wzywa w imieniu rzemiosła i drobnego przemysłu wój. poznańskiego rząd, do opublikowania projektu traktatu handlowego z Niemcami, by w ten sposób umożliwić organizacjom rzemieśln. i przemysłowym, zapoznanie się z treścią i zajęcie odpowiedniego do treści traktatu stanowiska.

Do Sejmu i Senatu znosi Zjazd prośbę, aby traktat z Niemcami, mogącego przynieść szkodę polskiemu rzemiosłu i drobnemu przemysłowi nie ratyfikowały.

Zędranie prezesów uważa również, że niemniejszą szkodę dla rzemiosła polskiego w swych skutkach przynieść musi zamiar zaniechania przez rząd polski likwidacji niemieckiej oraz zgoda na osiedlenie się Niemców w Polsce.

2) na wniosek p. prezesa Kałka z Buku:

„W związku z mającym zostać zawartym trakt. handl. z Niemcami, poleca się wszystkim Towarzystwom Przem. i Rzem. województwa poznańskiego, w celach możności konkurencji z obcą produkcją, urządzenie specjalnych kursów fachowo-dokształcających dla mistrzów i wzywa się

Tow., by o subwencje na opłacanie fachowych sił nauczycielskich, zwracały się do Izby Rzemieślniczej.”

3) na wniosek p. Fiołki z Bydgoszczy:

„Zjazd Prezesów Związku tow. Przem. i Rzem. obradujący w Poznaniu w dniu 8 grudnia br wzywa Zarząd Związku, po przeprowadzonej dyskusji, odczuwając konieczność utworzenia Nacz. Rady Rzemiosła, do podjęcia na terenie Zachodniej Polski inicjatywy, celem przyspieszenia powstania takiej Rady, a w tym czasie do dążenia większego skonsolidowania organizacji przem.-rzem. na terenie wym. trzech zachodnich województw.”

Następnie wicepr. p. Adam Piotrowski zreferował sprawę nowego podziału na okręgi, a syndyk p. Tad. Piotrowski, sprawę wznowienia organu związkowego Przemysłowca.”

W obszernej dyskusji, podczas której przemawiali jeszcze p. i. pp.: Bosiacki z Wągrowca, Wypych z Kościana, Nowicki z Skoków, Maćkowiak z Jutrosina, Kasperk z Poznania-Główny, Płaczek z Leszna, Janaszewski z Gostynia, Bartkiewicz z Poznania, Płociniczak z Strzelna i Lasociński z Dobrzyca, udzielono Zarządowi obszernej wskazówek, według których ma się w tych sprawach kierować.

Osobno na wniosek p. prezesa Janowskiego z Nakła uczczono pracę organizatorów Wszechpolskiego Zjazdu Rzemiosła przez powstanie z miejsc burzą oklasków.

Okrzykiem na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej, oraz drugim na cześć Związku Tow. Przem. i Rzem., zakończono pięciodzinne poważne obrady, które wykazały niezbić silne, na zdrowych, narodo-katolickich zasadach oparte skonsolidowanie się całego rzemiosła i drobnego przemysłu wielkopolskiego. Tad.

Dokoła układu z Niemcami w sprawie eksportu zboża

Otrzymaliśmy poniższe oświadczenie, podpisane przez kilka firm zbożowych, a mianowicie: „Dania” — Spółka rolniczo-handlowa, M. Kościński i Ska, Borak i Horn, Koczorowicz i Hey, „Eksport Rolny” Sp. z o. p. i Feliks Mirkowski. Pismo poniższe wpłynęło do redakcji jeszcze przed podpisaniem układu, z koncernem Scheuera. Daje ono wyraz poglądom drobniejszych firm zbożowych i jako głos strony zainteresowanej winno spowodować oświadczenie się czynników odpowiedzialnych za pertraktacje z Niemcami sferami zbożowymi. Wstrzymujemy się narazie od wnikania w słuszność wypowiedzianych w piśmie poglądów.

„Jeszcze nie umilkły wyrazy niezadowolonia w związku z rozdziałem kontyngentów wywozowych, przy którym, jak wiadomo, olbrzymia większość kupiectwa zbożowego została pokrzywdzona, a już przygotowuje się nowy, w swych skutkach znacznie donioślejszy cios. Otóż, jak się dowiadujemy, toczą się od czwartku w Berlinie pertraktacje między tamtejszym Scheuerkoncernem a Związkiem Eksporterów Zboża w Polsce. Rozmowy te mają za cel, według urzędowych wyjaśnień, porozumienie i współpracę z eksportem niemieckim przy sprzedaży zboża do krajów północnych. Jak to porozumienie w praktyce ma wyglądać, wyjaśniają nadchodzące z Berlina wiadomości. Mianowicie domaga się Scheuerkoncern odstąpienia mu całego najbliższego kontyngentu certyfikatów wywozowych. Wzajemnie za co podobno ma się zobowiązać do przeciwdziałania niżce cen na zboże polskie.

„Czem jest więc właściwie ten Scheuerkoncern i jakie są jego prawdziwe zadania? Otóż koncern wymieniony stworzony został z inicjatywy i z udziałem rządu niemieckiego celem regulowania cen zboża na rynku niemieckim. Dąży on do zmonopolizowania handlu zbożowego w Niemczech to też toczy się przeciwko niemu zaciekła walka ze strony wielkich firm eksportowych niemieckich, a zwłaszcza berlińskich. Główne swe zadanie speł-

nia on w związku z nowo ustanowioną reorganizacją gospodarki zbożowej w Niemczech. To też usilne starania jego do uzyskania decydującego wpływu i pewnego rodzaju monopolu na eksport zboża polskiego w tem oświetleniu nabiera znamienitych cech. W ten sposób eliminuje on wszelką konkurencję ofert polskich jak i pozostałych eksporterów niemieckich i uzyskuje faktyczną dyktaturę na kształtowanie się cen w Polsce. Celem skuteczniejszego opanowania handlu w Polsce zamierza on podobno posługiwać się przy skupie zboża eksportowego na rynkach tutejszych kilku przywilejowanymi firmami, stawiając tem samym cały szeroki ogół kupiectwa zbożowego po za nawias interesu. Stworzonyby więc początek monopolu zbożowego w Polsce i podciętyby był ogółowi kupiectwa zbożowego, które i tak już pracuje w jak najgorszych warunkach. Kto wie nawet, czy ukrytym celem tych zabiegów nie jest właśnie rozbicie miejsca dla powracających kupców niemieckich po przyznaniu im praw osiedlenia się w Polsce. Koncern niemiecki powołany do podniesienia dobrobytu rolników niemieckich i ochrony gospodarki niemieckiej, ma więc decydować o polityce eksportowej Polski! W czyją więc kieszeń pójdą miliony przeznaczone przez nasz rząd na premje wywozowe? Pewnym jest, że rolnik polski wiele z nich korzystać nie będzie.

„W ostatniej chwili dowiadujemy się, że wstępne porozumienie już nastąpiło, nie omówiono natomiast jeszcze szczegółów. Ponieważ przedstawiona sprawa wykracza po za ramy interesów jednej tylko gałęzi gospodarczej, należy przyjąć, że miarodajne czynniki, a zwłaszcza Związek Zbożowców, wystąpią natychmiast w tej sprawie jak najenergiczniej”.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) **Przyjęcie zasadnicze podatku wyrównawczego.** Na obradach komisji międzyzbożowej na zjeździe izb przem.-handlowych w Warszawie, który odbywał się w końcu ub. tygodnia przyjęto i uchwalono poza innymi wnioskami również jako celową zasadę obowiązywania podatku wyrównawczego dla artykułów pochodzących z importu. Uchwałę tę uwarunkowano kilku zastrzeżeniami.

(k) **Zjazd kupiectwa gałęzi fotograficznej.** Zarząd Koła Kupców gałęzi fotograficznej przy Stow. Kupców Polskich zwołał na koniec listopada do Warszawy zjazd kupiectwa tej branży. Jako rezultat pośredni zjazdu powstała prężna poważnej rozbudowie Koła Kupców gałęzi fotograficznej nowa organizacja pod nazwą „Centralne Zrzeszenie Kupców, fabrykantów i przedstawicieli branży fotograficznej” o charakterze ściśle zawodowym, mająca na celu prowadzenie jednolitej i konsekwentnej polityki w dziedzinie cen.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań dnia 9. 12. 1929.

Warunki: Handel hurtowy, parwet Poznania, ładunki wagonowe dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 696 gr (118,5 f. w hol.); b) pszenicy 753 gr (128,0 f. w hol.)

Żyto 15 tonn paryt. Poznań	25,75
„Ceny transakcyjne”	
„Ceny orientacyjne”	
Żyto	25,25—25,75
Usposobienie słabe.	
Pszenica	36,50—38,50
Usposobienie słabe.	
Jęczmień przemiatowy	25,00—26,00
Jęczmień browarowy	27,00—30,00
Usposobienie spokojne.	
Wies	21,00—23,00
Usposobienie słabe.	
Mąka żytnia w worku według urzędowo ustalonego typu (70%)	39,50
Usposobienie słabe.	
Mąka pszenna 65% w worku	57,00—61,00
Usposobienie słabe.	
Otręby żytnie	16,00—17,00
Otręby pszenne	18,00—19,00
Rzepak	70,00—74,00
Groch polny	38,00—42,00
Groch Victoria	42,00—49,00
Groch Folgera	40,00—47,00
Ziemiaki fabryczne franco fabryka za kł. % mączki	0,19
Ogólne usposobienie słabe.	

Uwagi: Ziemiaki ładalne bez handlu

Sprostowanie: Do ceduły sobotniej zakradł się błąd drukarski, który niniejszym prostujemy. Mianowicie przy cenie transakcyjnej żyta (90 tonn, parwet Poznania), zamiast zł 25,65—26,50, winno być zł 25,65—26,50.

SPORT

Rekordowe zwycięstwo

„Warta“ pokonała „A. B. C.“ z Wrocławia 14:0 — Dwa k. o. w tem jeden Arskięgo — Wspaniała forma Majchrzyckiego

Niedzielny mecz z zespołem „A. B. C.“ z Wrocławia należał do mniej udanych spotkań, bowiem goście byli conajmniej o klasę gorsi od „Warty“ i zaprezentowali się raczej ujemnie: ich poziom techniczny jest zupełnie prymitywny, operowali przeważnie siłą, nadużywając jej w jaskrawy sposób, nawet wręcz brutalnie. To też kilka walk przelotczyło się w chaotyczną bijatękę, podczas której przetrzymywanie przeciwnika oraz faulowanie wciąż się powtarzało; w normalnych warunkach, z pominięciem naszej kurtuazji, dwóch ostatnich Niemców zasłużyło na dyskwalifikację i pod tym względem zawinił sędziujący w ringu p. Kolasiński, gdyż był za mało energiczny i nie udzielił nawet żadnego napomnienia.

Ponadto fatalne wrażenie wywarł od razu fakt, że aż sześciu (tak!) pięściarzy wrocławskich przekroczyło granice swych wag i to niejednokrotnie bardzo znacznie, gdy w grę wchodziły już... kilogramy. Tak poważne różnice nie dadzą się w żaden sposób usprawiedliwić, świadcząc nader niepocholebnie o kierownictwie „A. B. C.“, na którego plus trudno zapisać brak chociażby... jednolitych barw spodenek: jest to już niedbalstwo, niedopuszczalne przy występach o charakterze międzynarodowym. Słowa — nie udało się przeciwnik „Warcie“ i powinno to być dla niej na przyszłość przestroga, że należy teraz sprowadzać tylko pierwszą klasę pięściarstwa amatorskiego Europy, gdyż wśród niej ma jedynie godnych siebie rywali; ze słabszymi szkoda krzyżować rękawice, bowiem nasi zawodnicy manjerują się lekceważąc przeciwników i walczą znacznie gorzej, co zaobserwaliśmy w niedziele.

Specjalnie wzięcie pragniemy tu podkreślić godną prawdziwego uznania bezstronność sportowa sędziego na punkty z ramienia Wrocławia p. Mayera; wyrazem jej był rzadki niezmiernie fakt, że wszystkie decyzje zapadały jednomyślnie, co dokumentuje również ogromną przewagę gospodarzy. Z ich ramienia sędziował p. Suszczyński, a powitał gości p. Kuczyk, niepotrzebnie używając przy tem również języka niemieckiego. Odpowiedział krótko imieniem gości p. Mayer, poczem rozpoczęły się walki, z których jedynie spotkanie w wadze średniej mogło być dość Wrocławiu punkty, gdyż tylko Müller nie przekroczył granicy. Wyniki techniczne są następujące (według kolejności kategorii):

Kokociński — Scholz II. Przez cały czas duża przewaga walczącego nieszczerze Kokocińskiego, który nie potrafił wyzyskać słabych stron przeciwnika, oddając go tylko chaotycznie po ringu; K. powinien zwrócić uwagę na uniki, cofanie się, oraz pracę lewej ręki.

Stepniak — Höppler. Ten sam obraz walki, jedynie większa przewaga St.; lekceważył on przeciwnika, wskutek czego otrzymuje w drugim kole parę celnych ciosów.

Forlański — Koch. Znów i tu podobna sytuacja tylko spotkanie na niższym poziomie, przeistaczając się chwilami w bijatękę; w drugim starciu siły wyrównane, w trzecim jednak „Warciarz“ robi co chce z rywalem, którego gong tylko ratuje od k. o. Forlański ma skłonność do przetrzymywania.

Moka — Matuszewski. Po krótkim wzajemnym badaniu się Matuszewski pada na deski od przypadkowego uderzenia; gdy powstaje, odkrywa się nieopatrznie i otrzymuje silny cios w serce opalający go k. o. tak, że odzyskuje dopiero przytomność na krześle.

Arski — Wenzel. Różnica wagi wynosiła aż 13 funtów, nie więc dziwnego, że Arski miał trudne zadanie, zwłaszcza wobec ciągłego unikania walki i przetrzymywania ze strony przeciwnika: już w pierwszym kole ten jest oszołomiony, w drugim — formalnie ucieka i dopiero w trzecim dostaje raz w podbródek, pada do 4. a przy drugim ciosie runął bez przytomności i znoszą go.

Majchrzycki — Müller. Niemiec atakuje z furją, operując obszernymi swingami i dając do k. o. Majchrzycki wspaniale paruje z precyzją wszystkie niemal ciosy, natomiast jego uderzenia nie chybiają; już w drugim kole Niemiec słabnie, uciekając się do ciągłych przetrzymowań i fauli, a w trzecim ledwie trzyma się na nogach i Majchrzycki robi z nim co chce, dając wspaniały popis swej doskonałej techniki, oraz błyskawicznej orientacji.

Wiśniewski — Scholz. Znów ta sama furja, tylko jeszcze dziksza i brutalniejsza: w pierwszym starciu Wiśniewski pada na deski do 4. a Scholz — do 6. przy czym kolo to jest wyrównane; w drugim — rosnąca wciąż przewaga Wiśniewskiego, który ogromnie gorzej technicznie; w trzecim starciu zrazu utrzymuje się ta przewaga, lecz w połowie W. dostaje kilka ciosów w nos, krwawi mocno i słabnie, jednak Scholz nie ma już zupełnie siły by wykorzystać sytuację.

Pięściarstwo

Niedzielne zawody międzyklubowe w Łodzi, w ramach których startowali również zawodnicy poznańscy i warszawscy, przyniosły następujące wyniki: w musza: Potemkiewicz (IKP) i Zarecki („Barkoch-

ba“) zwycięża na punkty Zarecki; w kocucia: Lipiec („Gajer“) i Taborek („IKP“) na punkty wygrywa Lipiec; w piórkowa: Cyran („Zjedn.“) Garnarcz („IKP“) zwycięża na punkty Garnarcz; w mieszana: Meyer z półśredniej („Gajer“) bije na punkty Kurycha (Krusche-Ender); Urkiewicz (Warszawa) bije na punkty Maloszyca (Sokół-Łódź), lecz wynik remisowy byłby lepszym odpowiednikiem sił; w półśredniej Wysocki (Warsz.) uległ na punkty dobremu Trzonkowi (Sokół-Łódź); Anioła (HCP) przegrał po bardzo efektownej i najładniejszej walce dnia w spotkaniu rewanżowym z Seweryniakiem tylko dopiero w trzecim starciu skutkiem dwóch silnych sierpowych ciosów przeciwnika, gdyż w pierwszych kolach walka była zupełnie wyrównana. W ostatnim spotkaniu Tomaszewski (HCP) przegrał z Konarzewskim (Łódź); Tomaszewski trzymał się doskonale; na Konarzewskim znać dwuletnią przerwę, a uderzenia jego nie mają już dawnej siły Sędziował w ringu p. Kannenberg, na punkty pp. Kotkowski (HCP) i Krywerstein (Warsz.).

Young Stribbling wygrał swoją rewanżową walkę z olbrzymem Carnera. Zawody odbyły się w Paryżu w sobotę. Włoch w 7 starciu został zdyskwalifikowany za uderzenie Stribblinga podczas paury. Pierwsze spotkanie zakończyło się jak wiadomo dyskwalifikacją Amerykanina a zwycięzca ogłoszono wówczas Carnera

Niedzielne spotkanie w wadze ciężkiej w Medjolanie Guehring Robberti zakończyło się wynikiem nierozstrzygniętym (Radjo)

Gry ruchowe

W turnieju siatkówki i koszykówki, zorganizowanym przez „K. S. Wawel“, pierwsze miejsce zajęła krakowska Ymca zdobywając puhar jako nagrodę przedchodnią (Tel. wł.) K. S.

Koszykówka. Dalsze wyniki o mistrzostwo kl. B są następujące: „Warta“ II „Sparta“ II 45:13 (22:10); „Drukarz“ — „Czarna Trzynaśka“ II 26:9 (16:6); „Berger“ II — „Korona“ 16:13 (7:6); „Sokół“ II — „Harc. Druż. Lotn.“ II 29:18 (13:12); „AZS“ II — „Marcinkowski“ II 16:11 (2:1).

Tabela rozgrywek o mistrz. kl. B przedstawia się następująco: (w nawiasach podajemy ilość gier, ilość zdobytych punktów i stosunek koszy): 1) „Warta“ II (4; 8, 187:43); 2) „Drukarz“ (4; 8, 103:38); 3) „Sokół“ II (4; 6, 82:58); 4) „Marcinkowski“ II (4; 5, 88:61); 5) „Berger“ II (4; 5, 74:71); 6) „AZS“ II (4; 4, 99:65); 7) „Czarna Trzynaśka“ II (4; 2, 49:87); 8) „Sparta“ II (4; 2, 40:120); 9) „Korona“ (4; 0, 55:91); 10) „Harc. Druż. Lotn.“ (4; 0, 37:180). Chodzą pogłoski o prawdopodobieństwie weryfikacji wszystkich rozgrywek „Marcinkowskiego“ w o. na jego niekorzyść z powodu uczestnictwa w niej Walałchowskiego, rzekomo gracza biorącego udział w zesłanych mistrzostwach kl. A.

Siatkówka. Rozgrywki o mistrzostwo okręgu miały następujący wynik: „AZS“ — „Warta“ 43:21 (18:16); „Marcinkowski“, — „Berger“ 30:25 (15:12).

Tabela rozgrywek w siatkówkę o mistrzostwo okręgu przedstawia się następująco (w nawiasach podajemy ilość gier, ilość zdobytych punktów i ilość rzutów): 1) „Czarna Trzynaśka“ (2; 4, 60:31); 2) „Berger“ (2; 2, 55:47); 3) „Warta“ (2; 2, 51:48); 4) „AZS“ (2; 2, 51:51); 5) „Marcinkowski“ (2; 2, 53:55); 6) „Sokół“ (2; 2, 22:60).

Hokei na lodzie

W spotkaniu rewanżowym w berlińskim Sporpalast zwyciężyli również Szwedzi, bijąc Berl. Schlitschuh Club w stosunku 4:2

W międzypaństwowym spotkaniu w hokeju na trawie Belgia—Anglia w Amsterdamie zwyciężyli goście łatwo bijąc Belgię 7:0. (Radjo)

Lekka atletyka

Ważne zebranie Śląskiego Związku Okręgowego odbyło się w niedzielę w Katowicach. Po wyczerpujących sprawozdaniach zarządu i komisji sportowej udzielono ustępującemu zarządowi absolutorjum, prócz skarbnika, któremu zarzuka się wadliwe prowadzenie ksiąg i brak kilkuset złotych!! Wybory nowego zarządu dały następujący wynik: prezes: prof. Szymoński, wiceprezesi: kpt. Uhaż i prof. Turzański; na dalszych członków wybrani zostali pp.: Oska, Kuczor, Grzybowski, Jaworski, Kurek, Kapitan, Słeczka, Kisieliński i Herich. (Tel. wł.) F. G.

Narciarstwo

P. Z. N. podzielił Polskę na następujące okręgi sportowe: Związek warszawski obejmuje województwa: warszawskie, łódzkie, poznańskie, pomorskie, białostockie, poleskie, lubelskie i kieleckie; wileński: wileńskie i nowogrodzkie; lwowski: lwowskie, stanisławowskie, tarnopolskie i wołyńskie; podhalański: pow. nowotarski: krakowski i śląski: woj. krakowskie z wyłączeniem tych powiatów, które należą do okręgu krynickiego i podhalańskiego, oraz woj. śląskie; krynicki: powiaty woj. krakowskie — limanowski, nowosądecki, grybowski i jaśielski. (Tel. wł.)

Piłka nożna

O wejście do ligi. Łódź. „LTSG“ — „Naprzód“ 5:3 (4:1). Zawody zakończyły się niespodziewaną porażką „Naprzodu“,

z którego zwycięstwem liczone się bardzo poważnie. Drużyna gości zawodła jednak, a zwłaszcza bramkarz i obrońca byli bardzo słabi. Już w pierwszych minutach zdobywa Zug prowadzenie dla gości, lecz wkrótce wyrównuje Herbstreich. Następnie zaznacza się przewaga gospodarzy: uzyskują oni prowadzenie przez tegoż Herbstreicha, który strzela niebawem jeszcze jedną bramkę. Przed końcem pierwszej połowy Francman uzyskuje czwarty punkt. Po przerwie goście grają znacznie lepiej, pracując systematyczniej. Przewaga ich utrzymuje się przez cały czas, przyczem Komar zdobywa dla nich dwie bramki. Mimo, że wyrównanie wisiało w powietrzu, jednak dzięki dobrej obronie gospodarzy, ci ostatni utrzymują wynik, a nawet na kilka minut przed końcem uzyskuje Krolik piątą bramkę. Sędziował p. Grabowski. Publiczności 4 000 osób.

Lwów. „Lechia“ — „Ognisko“ 3:0 (2:0). Bramki dla „Lechji“ uzyskał Rusiecki. Sędziował p. Rutkowski.

„Olimpia“ — „K. S. H. Cegielski“ 3:0 (1:0). Niespodziewaną porażkę poniósł „H. C. P.“, u którego zawiódł napad mimo, że drużyna miała znaczną przewagę.

„Legja“ — „Liga“ 4:3 (2:0). Wynik nie odpowiada stosunkowi sił, bowiem „Legja“ miała znaczną przewagę, nie umiała jej jednak wykorzystać. Bramki dla zwycięzcy uzyskali: Kurzawa (były gracz IFC) — dwie, najlepszy gracz na boisku i Kubiak, a jedna była samobójcza.

„Legja“ warszawska poniosła w Gdańsku niespodziewaną porażkę. W spotkaniu z mistrzem Gdańska „Neufahrwasser“ ulegli Polacy, którzy wystąpili w osłabionym składzie, grając nadto marnie 2:1.

W mistrzostwie kl. C naszego okręgu punktacja jest następująca: 1) „Unja“ (Kościan) 9 pkt., 2) „Pogoń“ (Środa) 7 p., 3) „Kania“ (Gostyń) i „Drogerzyści“ (Poznań) po 2 p. Z tymi ostatnimi kościąnska „Unja“ wygrała w o. 3:0

„Garbarnia“ — „Amatorski K. S.“ 9:0 (5:0). Łatwe zwycięstwo odniosła w Królewskiej Hucie „Garbarnia“, która bawiła się prawie przez cały czas z przeciwnikiem. (Tel. wł.) F. G.

Wyniki ze Śląska. „IFC“ — „Pogoń“ 5:4 (1:0). „06 Katowice“ — „Ruch“ 3:2 (1:0). (Tel. wł.) F. G.

Mistrzostwo kl. B okręgu łódzkiego zdobyła definitywnie drużyna „K. S. Biegu“, bijąc w decydującym spotkaniu „L. T. S. G.“ II 3:2. „Bieg“ wchodzi na przyszły rok do kl. A. (Tel. wł.) W. K.

„Cracovia“ — „Wawel“ 7:1 (3:1). Gra prowadzona była w dość żywym tempie. „Cracovia“ wystąpiła w osłabionym składzie. Bramki dla niej uzyskał Kossok trzej, Marian, Kubiński i Rusinek po jednej. Publiczności zebrało się około 800 osób (Tel. wł.) K. S.

Sprawa protestu „Warty“ ostatecznie przedstawia się w ten sposób, że PZPN w całości przychylił się do jej stanowiska, orzekając, iż powinien „zielonym“ przepaść w o. Pisma warszawskie zajęły stanowisko przychylnie „Warcie“ i naogół rozpisują się o niej, jako o tegorocznym mistrzu ligi. Według doniesień z Łodzi w związku z tem zapanowało tam ogólne napełnienie; zdają sobie sprawę, że szanse „Turystów“ są znikome i ogólnie panuje przekonanie, że liga na swoim zarządowym zebraniu w dniu 12 bm. powzięła ostateczną decyzję, orzekając w o. na korzyść „Warty“. Należy jednak również być przygotowanym na unieważnienie meczu i wyznaczenie nowej rozgrywki. W pierwszym wypadku „Warta“ otrzymałaby dwa punkty i mistrzostwo, a „Turystów“ spadła do kl. A; w drugim — zdecydowanie wspomniany mecz.

Wyniki zagraniczne. Spotkanie międzypaństwowe Holandia — Belgja w Amsterdamie zakończyło się po zaciętej walce nieznaczna wygrana Holendrów w stosunku 1:0. Jedyną bramkę strzelił Bakhaays. — O mistrzostwo Niemiec: Berlin: „Tennis Borussia“ — „Union Potsdam“ 6:0. „Herta“ BSC — „Ball Sp V. Luckenwalde“ 6:0; „Wacker“ — „Preussen“ 4:2; „Minerva“ — „Victoria“ 1:1; „Adlershof BC.“ — „Wedding“ 3:0; „Sp. V. 92“ — „Polizei“ 4:2; „Kickers“ — „Halley Concordia“ 3:3; Królewiec: „VFB“ Królewiec — „Sp. Vgg. Memel“ 3:2; „Titania“ (Szczecin) — „Komet“ 8:2; Monachium: „I. FC.“ Norymbergia — „Wuerzburg“ 6:4; „Waldhof“ — „VFL“ Neckarau 3:2; Marsylja: „Austria“ (Wiedeń) — „Olimpique“ (Marseille) 10:3. (Radjo)

Pływanie

Na zawodach pływackich w pływalni krytej w Krakowie, organizowanych przez „Cracovię“, osiągnięto między innymi następujące dobre wyniki: 100 m styl dow.: Ruppert 1:13.2; 200 m dow.: 1. Ruppert 2:45.6 (rek. okr.); 400 m dow.: Kot 5:57.5, płynął przeciw sztafecie juniorów „Cracovii“; 100 m nawznak: 1. Ziembicki 1:33, osiągając minimum do I klasy polskiej. Wyniki powyższe należy przyjąć jako bardzo dobre, jeżeli się zważy, że Ruppert i Ziembicki to młodzicy jeszcze.

W pozostałych biegach oprócz Kota wzięł jeszcze udział Bober („Pogoń“, Lwów), którzy mają zamiar przystąpić do „Cracovii“, lecz nie posiadają definitywnego zwolnienia. (Tel. wł.) K. S.

Międzynarodowe zawody w Katowicach, organizowane przez Klub Katowicki z udziałem zawodników niemieckie Śląska, przyniosły następujące wyniki: 87 m styl dowolny panów: 1) Musioł (Gliwice) 57.4, 2) Hallor (SKLA) 1:00.4, 3) Krawczyk (SKLA); 55 m klas.: 1. Salzman (Gliw.) 44.6, 2) Machula (SKLA) 47.6,

3) Klose (Gliw.). Sztafeta młodzików styl klas. 3x55 m: 1. Gliwice 2:24.6, 2. SKLA 2:32, 3. EKS Kat. 2:35; nurkowanie: 1. Karliczek (EKS Kat.) 50 m 47, 2. Janocha (Siemianowice), 3. Waliczek (Gisz); nurkowanie za talerzami: 1. Kubiacki (Gliw.) 15 talerzy w czasie 46 sek., 2. Weber Cieszyn 12 tal. w 306 s., 3. Pawlik (Gisz.) 11 tal. w 1:82. Sztafeta panów 10x29 m: 1. Gliwice 2:49.2, 2. EKS, 3. SKLA; 87 m styl dow.: 1. Karliczek (EKS) 1:09, 2. Sokolik (Gliw.), 3. Kremer (Hak-Bielsko); panowie styl klas. 87 m: 1. Hauber Zabrze 1:08.1, 2. Klapułek (SKLA) 1:11, 3. Ryczywół; sztafeta zmienna 3x58 m: panowie: 1. Gliwice 2:04.3, 2. EKS 2:08.6, 3. Cieszyn; 4x58 m: 1. Makabi (Krak.) 3:35.6, 2. SKLA 3:48.4; sztafeta klas panowie 3x87 m: 1. EKS 3:54, 2. Siemianowice 3:56, sztafeta zmienna dla młodzików 3x58 m: 1. Gliwice 2:10.4, 2. EKS 2:14.8; sztafeta 3x58 m dla młodzików: 1. EKS 1:54.8, 2. Gliwice 1:56.8, 3) SKLA: 58 m styl dow. dla młodzików: 1. Bochin (Gliw.) 37.2, 2) Duraj (EKS) 37.3, 3) Nierychło (SKLA) i Włoch (Siemianowice) 40.2; sztafeta 3x29 m dla dziewcząt: 1. EKS 1:14.8, 2. Makabi (Krak.) 1:16. (Tel. wł.) F. G.

Szermierka

W turnieju w Offenbach w finale walk na szpadzie pierwsze miejsce zajęli znów Włosi. Wynik przedstawia się następująco: 1. Minoli 9 zw., 4 ciosy, 2. Ragno 7:4, 3. Riccardi 6:8, 4. La Bouchera (Francia) 5:9, 5. Hostalier (Fr) 5:12, 6. Tournier (Fr) 2:15). Szempliński (Polska) zajął dziesiąte miejsce.

W szablach pierwsze miejsce zajął Marzi (Wł) 9 zwycięstw na 22 ciosy, 2. Gaudini (Wł) 6:29, 3. Hofman (Am) 5:29, 4. Ragno (Wł) 5:31, 5. Thomson (Niem) 4:35, 6. Moos (N) 4:37, 7. Pignotti (Wł) 4:39, 8. Driebergen (Hol) 3:39, Papee (Polska) zajął dziesiąte miejsce, mając trzy zwycięstwa i 41 ciosów. Zabielski, Segda i Laskowski odpadli już w przedbojach. (Radjo)

RADJO

Programy radijofoniczne

Wtorek, dnia 10 grudnia 1929 r. Poznań (335 m) godz. 13.00 sygnał czasu; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 notowania giełdy pien. i cen targ. Rzeźni miejskiej; godz. 14.15 komunikaty gosp. roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków; godz. 17.05 konkurs rozrywek umysłowych (organ. p. St. Nowak); godz. 17.25 kurs średni języka francuskiego (wykl. p. Omer Neveux); godz. 17.45 koncert popularny (transmisja z Warszawy); godz. 18.45 nadprogram; godz. 19.05 odczyt „Początki państwa Tatarów do XIII wieku“ (wygl. p. ppłk. Piekucki); godz. 19.20 transmisja z Teatru Polskiego w Katowicach; godz. 22.30 sygnał czasu z Obserwatorium Astronom. U. P. — komunikaty PAT i sportowe; godz. 22.45 radiografja; godz. 23.15 muzyka taneczna z kawiarni „Esplanada“.

Warszawa (1412 m) godz. 12.05 radiowy Poranek Szkolny; godz. 13.10 komunikat meteorologiczny; godz. 15.00 komunikat gospodarczy; godz. 15.20 „Przegląd polityki zagranicznej za miesiąc listopad“; godz. 15.45 „Chwilka lotnicza“; godzina 16.15 muzyka gramofonowa; godzina 17.15 „Co widziałem na Wołyniu“ — opowie prof. Aleksander Janowski; godz. 17.45 koncert popularny; godz. 19.10 giełda rolnicza; godz. 19.20 transmisja z opery Katowickiej.

Katowice (409 m) godz. 16.00 komunikaty gospodarcze; godz. 16.20 koncert gramofonowy; godz. 17.15 W. Włosik: „Ogrodnik śląski“; godz. 17.45 koncert z Warszawy; godz. 19.05 „Intermezzo muzyczne“; godz. 19.15 komunikaty harcowskie; godz. 19.20 transmisja z Teatru Polskiego w Katowicach. „Madame Butterfly“ — opera w trzech aktach Giacomo Puccini'ego.

Niewa dobrego odbioru bez Caup radjowych PHILIPS MINIWATT

Druskieniki wystawione na licytację

Znane zdrojowisko Druskieniki często odwiedzane przez marsz. Piłsudskiego zostało wystawione na licytację za dług. W d. 29 listopada licytacja nie odbyła się z powodu braku rezydentów, wobec czego termin licytacji przesunięto na dzień 19 grudnia br. W razie, gdy i tym razem nikt się nie zgłosi, zdrojowisko przejmie Bank Wileński za dług 65.000 zł tj. jednej raty pożyczki, której termin płatności dawno już minął, poza tem zlikwiduje pozostałość własnej pożyczki, wyrażającej się w kwocie 127.500 zł. Ponadto Bank Gospodarstwa Krajowego ma pretensje swoje do zdrojowiska, sięgające kilkuset tysięcy dolarów.

Grodziński „Nowy Dziennik Kresowy“, podający o faktach powyższych, wyraża niepokój, co się stanie ze zdrojowiskiem.

MEBLE wszelkiego rodzaju

J. KADLER dawniej O. Dümke
Fabryka mebli

POZNAŃ
ul. Fr. Ratajczaka 6
wejście przez podwórce

wykonanie wszelkich prac
wyściełanych i dekoracji.

**Jak najpewniej
pielęgnować skórę?**

Pytanie to napozór jest czysto kosmetyczne, zdawałoby się też, że w zakresie środków kosmetycznych szukać należy najszybszego rozwiązania tej doniosłej dla każdego kwestji. Tak jednak nie jest, bowiem gładkość i kolorystykę skóry, zarówno całego ciała, jak i twarzy, w najściślejszej pozostaje łączności z ogólnym stanem zdrowia danego osobnika i dlatego płaszczyzną, na której leży odpowiedzialność w danej sprawie, jest nade wszystko dziedzina ogólnej higieny diety, zalecając zakres kompetencji lekarza-higienisty i dermatologa.

Kosmetyka w znaczeniu patentowanych środków i z tego względu ma z racjonalnym pielęgnowaniem skóry niewiele wspólnego, że różne płyny i kremy działają czasem szkodliwie na głębsze warstwy skóry, mimo, że narazie wydylakują powierzchnię naskórka. Należy więc ostrożnie, o ile nie zna się dobrze ich skład, a tem samym ich działania.

Na szczęście mamy środek kosmetyczny daleko pewniejszy, tańszy i skuteczniejszy. Jest nim czystość, a składnikami jej są czynniki dostępne dla wszystkich kieszeni: mydło i co najwyżej trochę sody, boraksu i soku cytrynowego. Oto jedyną kosmetykę, jakich używanie zalecić można jaknajbardziej łagą manę, rączac za niezawodny ich skutek. Czystość — a więc codziennie jaknajstaranniejsze zmywanie całej powierzchni skóry — zatem kąpiel w wodzie ciepłej zmieszanej sodą czy boraksem i najpewniej usuwającej brud, którego cząsteczki zatykają pory, służące skórze do wydzielenia potu, kurzu i zużytego tłuszczu. Gromadzące się na skórze cząsteczki te nie tylko nie pozwalają skórze prawidłowo oddychać i stąd należy je odnawiać się, ale drażnią i jątrzą naskórek, wywołując rozmaitego rodzaju jego choroby i szpetności.

Po dokładnym umyciu całego ciała w takiej dobrze namydlonej i zmieszanej sodą czy boraksem wodzie, najlepiej w wannie, albo, w razie jej braku, w gumowej składanej balji, czyli t. zw. „tubie” (i u nas wszędzie można za niewielkie pieniądze przystąpić do nabyć) dobrze jest wetrzeć w skórę twarzy i rąk, jako wystawionych na działanie powietrza, trochę soku cytrynowego, którego działanie jest zarazem udelikatniające i ściągające, a także zapobiegające nadmiernemu wysuszeniu naskórka, które powoduje brzyd-

kie jego opierznięcia. Skóra wyjątkowo sucha wymaga nasycenia jej czystym jakimś tłuszczem, najlepiej więc paroma kroplami gliceryny, ostrożnie wcieranej w skórę rąk i twarzy.

Oto jedynie godne zalecenia środki zewnętrzne, jakimi posługiwać się należy przy racjonalnym pielęgnowaniu skóry.

Pozostają środki wewnętrzne, działające na cały ustroj, którego zdrowie przejawia się nazewnątrż w postaci piękna cery twarzy, oraz gładkości i czystości całej powłoki cieleśnej. Nade wszystko więc dbałość o należyte funkcjonowanie żołądka i kiszki, unikanie nadmiernie tłustych pokarmów i przypraw ostrych, nadużywanie alkoholu, jak wogóle wszelkiego nadmiaru w jedzeniu i picciu. Lekkostrawna dieta, wstrzemięliwość w odżywianiu się, ruch na świeżym powietrzu, najprostsze ćwiczenia gimnastyczne, dostateczne wysypianie się i nieprzesuwanie godzin snu na godziny ranne, a natomiast czuwanie późno w noc, unikanie pełnych kurzu i dymu, źle przewietrzanych pomieszczeń — słowem życie normalne — takie są najpewniejsze wskazania, których wprowadzenie w czyn daje tak upragnione zdrowie, a z niem i piękno.

Ku uwadze naszych czytelników!

„Ilustracja Poznańska“ stanowi tygodniowy bezpłatny dodatek do pisma naszego. Osobno abonować ją nie można. Wszyscy abonenci otrzymują ten ładny, 8-stronnicowy dodatek bezpłatnie.

olbrzymem. Jest ona tak wydatna, że łoż będzie mogła zanurzyć się w wodę o 40 metrów głębiej, niż inne łodzie podwodne. Ponadto zaś przebywać ona będzie mogła pod wodami bez przerwy przez dwa i pół dnia — i przejedzie w tym czasie około 20.000 kilometrów. Jeśli weźmie się pod uwagę, że cała przestrzeń wokół ziemi wynosi niecałych 40.000 kilometrów — będzie zatem nowa łoż podwodna mogła w czasie swej podróży przebyć bez przerwy blisko połowę całej objętości ziemi. Jest to doprawdy już szczyt sprawności i wytrzymałości.

Nowy olbrzym podwodny otrzymał nazwę: „Sourcuf”. Budowa jego rozpoczęła się jeszcze z początkiem 1927 roku i trwała przez całe dwa lata. Władze francuskie zamierzały początkowo zbudować dwa podobne olbrzymie podwodne. Jednakże wobec tego, że koszt budowy jednej tylko łożi wyniósł około 5 milionów dolarów, ograniczono się tylko do wykonania pierwszego statku.

„Sourcuf” włączony został w skład wojennej floty francuskiej i służyć ma przede wszystkim dla ochrony francuskich kolonij. Dlatego też otrzymał nowy olbrzym podwodny odpowiednie uzbrojenie, które pozwala mu rozwinąć najbardziej intensywną działalność przeciwko wszelkim krokom nieprzyjacielskim.

Na koniec warto również zaznaczyć, iż jedynie tylko Anglja posiada w składzie swej floty łoż podwodną, podobną do „Sourcufa”. Statek angielski jest jednak nieco mniejszy, posiada bowiem „tylko” 115 metrów długości i pomieścić może w swych kajutach tylko 110 osób stałej załogi. Wydajność łożi angielskiej jest również znacznie mniejsza. „Sourcuf” bowiem przebywać może pod wodą bez przerwy przez dwa i pół dnia — łoż angielska zaś stoi daleko od tego rekordu. St. K.

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— P. Helena Nowacka, Jarocin. Losowanie ma odbywać się co pół roku. Dotąd nie odbyło się ani raz, gdyż przypadająca do losowania kwota pożyczki była przed terminem losowania (1. stycznia wzgl. 1

**Nowy rekord
współczesnej techniki**

Francja zbudowała najpotężniejszą na świecie łoż podwodną. — Olbrzym, który przebywać będzie mógł pod wodami przez 2 i pół dnia bez przerwy. — 5 milionów dolarów kosztów — Gigantyczne rozmiary nowego statku

W dziedzinie gigantycznego rozwoju technicznego, który przeżywa w ostatnich czasach cały świat, zanotowany został nowy, bardzo okazały rekord. Palma pierwszeństwa przypadła tym razem Francji. Oto bowiem z francuskich doków okrętowych w Cherbourgu spuszczone została w ostatnich dniach na wody morskie olbrzymich rozmiarów łoż podwodna, będąca najwspanialszym tryumfem nowoczesnej techniki i przewyższająca wszystkie wzory, jakie zna do tej pory świat.

Już sam pobiczny tylko opis nowego olbrzyma morskiego mówi dobitnie sam za się. I tak posiada nowo zbudowana łoż podwodna 160 metrów długości, oraz 30 metrów szerokości. Wnętrze jej jest tak potężne, iż w kajutach znaleźć będzie mogło wygodne pomieszczenie ponad 150 osób stałej załogi. Odpowiednio też przedstawia się siła motorów, które poruszają nowym

lipca) całkowicie przez Skarb Państwa wykupiona. (K)
— Higienistka. Bezpłatne 7-miesięczne kursy dla pielęgniarek społecznych w Warszawie. Podanie należało wnieść do 10. października br., sprawa jest więc już spóźniona. (K)

Pryw. Lecznica Chirurgiczna
Dr. Parczewskiego
Poznań ul. Mickiewicza 22 tel. 18-99.
nr 5035

W teatrze — w kinie — w biurze — w tramwaju — w pociągu — w szkole i w domu wogóle, wszędzie, gdzie zachodzić może obawa zakażenia się grypą, zażywaj „PARAMINT” marki „ERBE” Grypa jest chorobą zakaźną, i nie jest bynajmniej tak niewinna, za jaką skłonni jesteśmy ją uważać

Przebieg tej choroby występuje pod różnymi postaciami. Zapalenia dróg oddechowych od lekkiego kataru począwszy aż do ciężkiego zapalenia płuc i opłucnej, osłabienie funkcji serca, choroby organów trawienia, systemu nerwowego, nerek itd. mogą na pierwsze wysunąć się miejsca. Ponieważ zarazki grypy przedostają się do organizmu najszybciej przez jamę ustną i krtani a tabletki Paramint Erbe przewyższają wszelkie wody do ust, gdyż ślina zmieszana z paramintem przenika do przelyku i dokonuje równocześnie desinfekcji jamy ustnej i krtani przeto najlepiej chronią one przed zakażeniem

Co godzinę jedną tabletkę powoli w ustach rozpuścić.

Do nabycia w aptekach i drogerjach.
Pw 6942-47.50

Mixin —
najlepszy i najtańszy
proszek mydlany

W sobotę, dnia 7 grudnia 1929 r., o godz. 6.30 rano, zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona kilkakrotnie św. Sakramentami, moja najukochańsza żona, nasza najdroższa matka, babka i teściowa, s. p. zw 20 642

z Jeliniewskich
Juljanna Matysiakowa
w 79 roku życia. Pogrzeb odbędzie się we wtorek o godz. 3 po południu, z domu żałoby przy ul. Krętej 3, na cmentarz św. Wojciecha.

W ciężkim smutku pogrążeni
mąż, dzieci, wnuki i zięciowie.
Poznań, Bydgoszcz.

Dnia 8 grudnia b. r. zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., mój drogi mąż, kochany ojciec, syn, brat, zięć, s. p.

Ignacy Jezierski
powstaniec i porucznik rez. W. P.
przeżywszy 36 lat.

W nieutulonym smutku pogrążona
Leszno-Witkowo. **rodzina.**
Pogrzeb odbędzie się dnia 11 b. m. o godzinie 15 z domu żałoby w Witkowie. zw 20646

Osobnych wiadomości nie wysyła się.

SZCZOTKI
do zamatania
do szorowania
do froterowania
do dywanów
do ubrań i włosów
do zębów i rąk
Pióra do kurzu, płaty do podłóg, wycieraczki do nóg poleca bardzo korzystnie w wielkim wyborze
ED. KARGE,
Poznań, ul. Nowa 7.
Istnieje lat 50. Tel. 50-18.
Pw 7150/47.10

W sobotę 7 b. m., o godzinie 11 przed południem, zasnęła w Bogu, nasza ukochana ciotka i siostra, s. p. dw 3570

Jadwiga Graybosowa
z Trzebuchowskich
przeżywszy lat 60. Pogrzeb odbędzie się we wtorek, 10 b. m., o godzinie 3 po południu, z domu żałoby przy ul. Zwierzynieckiej 22, na cmentarz parafjalny — Jeżycki, o czym zawiadamiają

w smutku pogrążeni
Janestwo Dworzkańcy z rodziną.
Zakład Pogrzebowy „Ceremonjal”, ul. Towarowa 26, tel. 81-81.

Przyjmuję
członków Kasy Chorych miasta Poznania
w godzinach od 9 — 10 i od 3,30 — 5,30
Dr. ZERBE, lekarz.
Poznań, Sniadeckich 1, narożnik Marsz. Focha.
zw 6081/5

Znaczny dochód osiągnąć mogą
zdolni sprzedawcy
o dobrej prezencji przez sprzedaż nowego artykułu branży samochodowej. Pierwszeństwo mają posiadający lokomocję — samochód ewentl. motocykl, w celu opracowania prowincji. Oferty z opisem dotychczasowej działalności kierować do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod nw 5998

Podziękowanie.
Przewielebnemu Duchowieństwu, Krewnym, Przyjaciółom, Koleżankom i Kolegom, Korpor. Lechja, Delegacjom szkół, Stowarzyszeniom, Poznańsk. Tow. Telefonów, Personalowi firmy Fr. Woźniak, Znajomym i wszystkim tym, którzy oddali ostatnią przysługę i złożyli dowody serdecznego współczucia z powodu śmierci żony mej, s. p. zw 20 645

Heleny z Powelów Mikołajewskiej
wyraża serdeczne
Bóg zapłać!
Leopold Mikołajewski wraz z dziećmi.
Poznań, dnia 8. 12. 1929 r.

Obszerne lokale
na III i IV piętrze, przeszło tysiąc metrów kwadratowych objętości, w centrum miasta Poznania, wygodne schody, lift, wyłożone linoleum, bardzo jasne, u wylotu dwóch ulic, z centralnym ogrzewaniem, higieniczne, spokojne, nadające się na biura lub składnice, zaraz lub później do wynajęcia. Oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zwp 20 637

Sprzedawców
i pomocników lub pomocnic, wymownych, inteligentnych, o dobrej prezencji na stałą posadę, poszukuje poważna firma. Wynagrodzenie pensja i prowizja. Jedynie poważne oferty będą uwzględniane, które należy kierować do eksp. Kurjera Poznańskiego pod nw 5997

Tylko Praktyczne Podarki na Gwiazdkę

mogą zadowolić dziś każdego!

Wielką Sprzedaż Gwiazdkową

rozpoczynamy dnia 9. bm.

Polecamy bogato usortowane składnice

Konfekcji damskiej, Odzieży męskiej
dla podłotków i dzieci. i dla chłopców,

Futer damskich i męskich, Kapeluszy damskich
i stroji,

Kapeluszy męskich, Krawatów, Kołnierzyków

Koszul, Skarpet, Szali, Rękawiczek i t.d.

W oddziale Materjałów i Sukna nadzwyczajne kupna okazyjne.

Zwracamy specjalną uwagę na nasze okna wystawowe i prosimy przed zakupem przekonać się o naszym doborze towarów.

PP. Ziemiaństwu polecamy **Liberje, Kurtki, Jupy i Płaszcz** dla służby po najniższych cenach.

Powszechnie znane niskie ceny zredukowaliśmy od **10-25%**.

S. Sisiecki

Dom Konfekcyjny

POZNAŃ Stary Rynek 98 i 100

REKAWICZKI

Największy wybór
 Najtańsze ceny

S. KAŁAMAJSKI

W sprawie kwitów eksportowych na zboże i zamierzonego eksportu monopolowego zboża zapraszamy wszystkich samodzielnych kupców zbożowych Poznańskiego i Pomorza

na zebranie

które odbędzie się w **środe, 11 grudnia** w Poznaniu w dużej sali **Jarockiego, ul. Masztalarska 8, o godzinie 12,30 po południu.** Z uwagi na aktualny temat, obecność wszystkich konieczna.

zw 20658

Komitet.

Całkowitą wyprzedają

z powodu likwidacji naszego sklepu detalicznego w Poznaniu przedłużamy do 24 b. m.

Niezwykła okazja taniego zakupu wszelkiej galanterji marmurowej jak pisarek, szal, popielniczek etc. Największy wybór.

Wielkp. Huta „HELENIT“ T. z o. p.

Fabryka Wyrobów Marmurowych w Rawiczu
 Poznań, ul. Wrocławska 10/11.

Szczotki

do froterowania, zmiatania, szorowania, kadzi, ubrań, zębów i inne poleca

A. Koszewski
 Poznań
 Stary Rynek 61.
 Pw 7800-49, 198

Zamiana

na majątek ziemski

pierwzoklasowe przedsiębiorstwo spedycyjne w Poznaniu ewtl. z dopłatą, z willą i 2-piętrową kamienicą, spi-chlerzami, stajniami, garażem, żywym i martwym bardzo dobrym inwentarzem, spedycją kolejową i śpiachlerzem kolejowym, przed 45 laty założonym, przynoszącym rocznie ca 40 tysięcy złotych czystego dochodu. Personal zupełnie wpracowany. Dla choroby właściciela również na sprzedaż, bez długów za 300 tysięcy złotych. Przy sprzedaży 70% zaliczki. zw 20 647

K. SWINARSKI — rok zał. 1888 — POZNAŃ
 Działyńskich 3 — Telefon 31-43

Autobusy do Gniezna

odjeżdżają z Poznania z ul. Dominikańskiej, narożnik Zy-dowskiej: 9,10, 10,35 (pospieszne), 14,10, 16,45, 26,00; w nie-dziele i święta 23,30. np 5981

Z Gniezna do Poznania: 7,00, 8,00 (pospieszne), 10,40 12,40, 17,45; niedziele i święta 20,30 — Autobusy ogrzewane w zimie. „Auto“ Tow. z ogr. por. w Gnieźnie — Telefon 248

60000 - 80000 zł pożyczki

poszukuję na hipotekę majątku ziemskiego. Zgłoszenia pod zw 20583

Przeciw chudości

używać należy naszego wypróbowanego od lat proszku od-żywczego „PLENUSAN“. W krótkim czasie znaczny przyrost wagi, kwitnacy wygląd i pełne kształty ciała. Wzmocnia również krew i nerwy. Polecany przez lekarzy i profesorów: 1 pudełko 6.—zł; 3 pudełka 15.— zł. Przy zapłacie z góry wysyłka franco. Pw 6937/46.31

Dr. GEBHARD & Sp. — GDAŃSK, Oddz. 153a.

MASZYNY DO SZYCIA

na niskie raty poleca

ADAM JANDY, Poznań,
 ulica Wroniecka, przy Starym Ryнку
 zw 20626 Skład rowerów i maszyn do szycia.

ODŻYWIJ WŁOSY PRZEZ MYCIE

DIXYNA ARTA Z ŻÓŁTKIEM.

bpw 1111

Szofer samochodu osobowego gwarancja 2 tysiące złotych, potrzebny. Oferty Kurjer zdw 80 635

P w 7794,96, 49, 2, 6/97

Dla dzieci najpraktyczniej!
Odzież dziana

S. KAŁAMAJSKI

OBUWIE

damskie — męskie — dziecięce.
Śniegowce — Kalosze — Obuwie zimowe
w dobrym solidnym wykonaniu.
Za darmo ani na raty nie dają, za to sprzedają po
cenach bardzo niskich. Pw 78014-30, 21.
Proszę przyjść i przekonać się:
TELESFOR SZUBARGA
Poznań, Stary Rynek 35, wejście z ul. Ratuszowej.

**Karnisze do okien
Łózka i materace**
poleca
A. KOSZEWSKI,
Poznań, Stary Rynek 61.
Pw 7799 49, 197

Oddajemy w każdej ilości w workach własnych
CEBULĘ JADALNĄ ŻYTAWSKĄ
po 1,— zł za 50 kg. Wysyłka następuje za zaliczeniem.
MAJĘTNOŚĆ STRZYŻEWICE, p. Leszno.
zw 20579

Kurs oglądaczy mięsa
i włościan rozpocznie się 9 stycznia 1930 r., w Rzeźni
w Poznaniu. Bliższe objaśnienia tamże.
dw 3564

Nyka & Postuszny
w skrytej, staromiejskiej dzielnicy, cudnie
posiadają wina.

Skład Win istniejący od roku 1868
Poznań
ul. Wrocławska 33/34 — Telefon 11-94

Przysięgli dostawcy win mszalnych.

*Probiernia, w której można się roz-
koszować miłym i czystym winem
po cenie niskiej.*

Pw 7708-49,249

Wielka Sprzedaż Gwiazdkowa

po znacznie niższych cenach.

Płaszcz od 30,— zł	Bluski od 6,— zł
lepsze 50,— do 600,— zł	lepsze 8,— 10,— do 80,— zł
Suknie od 18,— zł	Spódnice od 6,— zł
lepsze 25,— 40,— do 400,— zł	lepsze 8,— 10,— do 40,— zł
Poranniki od 15,— zł	Swetry od 16,— zł
lepsze 20,— 30,— do 300,— zł	lepsze 20,— 30,— do 60,— zł

KONFEKCJĘ DZIECIĘCĄ
po niebywałych niskich cenach
poleca
M. MALINOWSKI

Fabryka Konfekcji Damskiej
Hurt Poznań — Stary Rynek 57 **Detal**
Pw 7 667-8-49.143-4

Lepsza egzystencja dla pań.
Poszukuje się pani celem wykształcenia na nauczycielkę tańca. Po krótkiej nauce angażament zapewniony. Warunek: znajomość języka polskiego i niemieckiego oraz trochę gotówki. zw 20 649
Körperbildungs - Schule
Gdańsk, Langermarkt 5.

BLOKI
Kasowe, kalendaryzowe, kalend. reklamowe na rok 1930 poleca
F. WRONIECKI, Poznań
tel. 38-10. Kozia 24.
dw 4071a

Oprawy książek
wszelkiego rodzaju
Introligatornia
Drukarni Toruńskiej
T. A. w Toruniu
ul. św. Katarzyny 4

Bacność! Gwiazdor mówi!
Wartość podarku gwiazdkowego nie leży w cenie, lecz w jakości i jego użyteczności! Z materiału uciechy się każdy! Skorzystaj z Wielkiej Sprzedaży Gwiazdkowej jaką urządzamy! — Resztki kupony, towary wysortowane na ubrania, palta, kostjomy, spodnie itp. po znacznie niższych cenach poleca Pw 7889-50, 15
Gustaw Molenda i Syn
Skład Fabr. Poznań Tel. 55-15. pl. 4-to Krzyski 1.

Uwaga!
Piekarnia wraz składem
i mieszkaniami w śródmieściu z powodu starości na inne przedsiębiorstwo zaraz do sprzedania. Zgłoszenia piekarnia, Wielka 17.
zw 20648
Stemple Kapela
Poznań, Wrocławska 18.

Poważna firma amerykańska poszukuje **składu** oraz składnicy w okolicy ul. Wielkiej lub St. Rynku. Oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod dw 3541
SKŁAD
towarów krótkich, białej bielizny, trykotaży i artykułów męskich dobrze prosperujący przy ruchliwej ulicy Poznania. 3 okna wystawowe, korzystnie na sprzedaż. Gotówki do objęcia około zł 200.000.— Zgłoszenia do biura ogłoszeń „PAR”, Poznań, Al. Marcinkowskiego 11, pod 50,7. Pw 7806-50,7 3. N. 6/29.
UCHWAŁA
Postępowanie upadłościowe wdrożone do majątku kupca Aleksandra Aułicha z Leszna (Poznańskie), ul. Dworcowa 52 znosi się, albowiem ugoda przymusowa zawarta w dniu 20 listopada 1929, została prawomocną uchwałą tutejszego Sądu z dnia 21 listopada 1929 zatwierdzona (§ 190 ust. konkursowej).
Termin do odebrania od zarządcy konkursowego sprawozdania końcowego (§ 86 ust. konk.) wyznacza się na dzień 31 grudnia 1929 r., godzina 10 przed południem, w niżej podpisanym sądzie.
Leszno, dnia 6 grudnia 1929 r.
Sąd Grodzki.

Poszukuję mieszkania
3-4 pokojowego, nie wyżej drugiego piętra wprost od gospodarza. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zw 20644
Bydgoszcz-Poznań
ładne 3-pokojowe mieszkanie, I. piętro, łazienka, pokój dla służby, światło elektr. i gaz, w dobrej dzielnicy, 5 minut centrum, zamienię na takie same z ubikacją, warsztat, lub składem w Poznaniu. Oferty do eksp. Kurjera Poznańskiego pod dw 3546

DZIEWCZYŃKA
15-letnia, umiejąca kaligraficznie pisać po polsku, rosła i zgrabna, czysta, córka porządnego rodziców, potrzebna do biura wydawnictw naszych. Zgłoszenia z wnioskiem i świadectwem szkolnym od godz. 10-12 i 4-6 po poł. zw 20654/5
DRUKARNIA POLSKA S.A.
św. Marcin nr. 70.

SPRZEDAŻ SPADKOWA
W środę, dnia 11 grudnia 1929 r., o godzinie 10 przed południem, odbędzie się licytacja sprzętów pokojowych i kuchennych przy ul. Wrocławskiej 18.
zw 50880 **Magistral VIII.**

PRZETARG PRZYMUSOWY
Nieruchomość położona w Kołaczkowie, w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Kołaczkowo, tom 40, karta 6c., na imię małżonków Szczepana i Stanisławy Szklarskich z Kołaczkowa, zostanie dnia 6. 2. 1930, o godzinie 10 przed południem wystawioną na przetarg w niżej oznaczonym sądzie, pokój nr. 2. Nieruchomość składa się z budynków gospodarczych wielkości 46 arów.
Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej, dnia 19. 3. 1929 r.
Września, dnia 12. 11. 1929 r.
Sąd Grodzki.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

Napisowe słowo (tusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

1 SPRZEDAŻE

Kwiaty
do sukien balowych poleca Bandel. Piekary 1 skład kapeluszy. Pw 6952 48.82

Pajace
łańki stylowe, poduszki poleca Bandel. Piekary 1 skład kapeluszy. Pw 6953 48.80

Abażury
najmniejsze wykonuje Bandel. Piekary 1 skład kapeluszy. Pw 6953 48.80

Kapelusze
przerabia i poleca żalobne Bandel. Piekary 1. Pw 6954 48.81

Kanarki
pilne śpiewaki oraz 16 zdrowych samiec do legu sprzedam tanio, z powodu braku miejsca. Kubanek Fabryczna 34. I. lewo. zdw 79 755

Kuchenne
szafy używane sprzedam. Młynska 4. I. prawo. zdw 80 906

Dom
nowo wybudowany, o osmiu ubikacjach na sprzedaż. Poznań-Górczyn, Bosa 33 a. zdw 80 935

Lóżko
z materacem i kanapą, używane, sprzedam. Wierzbicice 20. II. prawo, lewo. zdw 80 939

2 maszyny
damskie „Singer”, 1 krypta, okrągłe czółenka, sprzedam. — Warsztat Mechaniczny, Kraszewskiego 5. zdw 81 046/7

Plaszcz
damski czarny, duży, dwa jasne bardzo tanio sprzedam. — Szulcowska, Raczynie 2. zdw 81 100/1

Obączki
ślubne zegarki najtaniej Matyśiak św Marcin 9 bpw 1156

Magiel
dobrze utrzymany sprzedam. — Klimczak, Łakowa 14. zdw 80 974-5

Samochód
reklamowy, po głównym remoncie, na zupełnie nowych oponach, gotowy do jazdy, spiesznie sprzedam, obejrzać można w firmie Królak, Poznań, Jeżycka 27, telefon 78-49. zdw 81 068/9

Karetką
Ford, w bardzo dobrym stanie, gotowy do jazdy, za 2,800 zł, wpłaty wedle umowy, spiesznie sprzedam. Wiadomość — telefon 21-94. zdw 81 066/7

Dom
w Kostrzynie wprost od właściciela z pięknym 2 morgowym ogrodem warzywno-owocowym — sprzedam lub wydzierżawię. Spiesznie zgłoszenia Przybylski, Kostrzyn, ul. Kościelna. zdw 80 428/9

Na raty!
za gotówkę taniej, meble suche, w centralnie ogrzewanych magazynach Stanikowskiego, ulica Woźna 12 (Butelska), bpw 1 108/9

Odpadki
dla świń odda korzystnie zaraz Restauracja „Pod Wiecha” Poznań, 27 Grudnia 19. Zgłoszenia od 13—15 po poł. Pw 7601 92-49.223/24

Antyki
wielki wybór. Pocztowa 22. Pw 7 457-57.74

Sprzedam
tanie książki (Tousaint Langenscheidt) niemieckie, polskie i rosyjskie oraz kurs malarski, kurs handlowy w niemieckim języku i jeden manekin. Popliński 1a, II., lewo. zdw 80 990

Plaszcz
męski, komplet kalamazowy tanio na sprzedaż. Ul. Fr. Ratajczaka 10, w podwórzu, parter. zdw 80 995

Kolonjalka
dobrze prosperująca, z towarem, urządzeniem i przyległym mieszkaniem korzystnie do nabycia z powodu wyjazdu, dzierżawa niską. Adres Kurjer zdw 80 991

Skład
urządzeniem, pokojem, centrum, fabryka wód mineralnych. Do objęcia potrzeba 2 500 zł. Adres Kurjer zdw 80 977

Kwiaty i Palmy
wszelkiego rodzaju do dekoracji oraz do wieńców poleca fabryka kwiatów, Wrocławska 4. I. piętro. zdw 80 957

Fryzjerski
skład sprzedam. Zgłoszenia: Mate Garbary 14. I. zdw 80 962

100 zł
zarobić może, kto wskaże reflektanta na samochód „Ford” traktor lub ciężarówkę. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego zdw 81 063

Karetką (coupeé)
landau, amerykańska i para szwajcarskich wjazdowych w dobrym stanie korzystnie do nabycia. Miller, Stawna 6. zdw 80 766

Rzeźnictwo
mieszkanie, zaped elektr., korzystnie sprzedam. Gen Kosiniński, go 17. zdw 80 955

Skrzynie
próżne ma do oddania. Art. magazyn obuwi, pl. Wolności 18, telefon 1877. zdw 80 948

Maszynę
do szycia sprzedam. Św. Józefa 6, podw., prawo, IV. ptr. zdw 81 016

Okazja
samochód Essex limuzyna i Fiat 501 torpedo sprzedam korzystnie. Telefon 5805. zdw 80 705

Po
dobrą szcztokę do zębów w każdym formacie o miękkiej czy twardej szcette tylko do Drogerji Uniwersum, Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 38. Pw 7 147/46.182

Skład
kolonialny i delikatesów w bardzo dobrym położeniu w pełnym biegu, do tego przyległe słizce 3 pokojowe mieszkanie sprzedam zaraz z powodu wyjazdu za granicę. Cena 17 tysięcy złotych. R. Ziółko, Wielkie Haiduki, Górny Śląsk, ul. Król. Huka 2. zdw 80 769

Zakład fryzjerski
z mieszkaniem lub bez zaraz lub później sprzedam. Caliński, Zbaziński. zdw 80 462

Lokomobila
dobrze utrzymana po gruntownym remoncie, o powierzchni ogrzewalnej 16 m², z powodu zmiany zapędu na sprzedaż. Do obejrzenia w ruchu. Drukarnia Centralna w Śremie, tel. 110. nw 5 736

Nieruchomość
położona w centrum miasteczka w Wielkopolsce w której od kilku lat istnieje dobrze prosperujący sklep towarów żelaznych, sprzętów kuchennych i domowych na dogodnych warunkach na sprzedaż lub dzierżawa. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer nw 5 958.

Budynek z rzeźnictwem
przyległymi zabudowaniami w mieście powiatowym, gdzie wyższe szkoły, przy ruchliwej ulicy w najlepszym położeniu w pełnym biegu z powodu posiadania dwóch nieruchomości natychmiast na sprzedaż. Cena 22 000 zł. — Oferty Kurjer Poznański nw 5962

Meble
nowe i używane poleca po najtaniej cenie Rapp, Podgórna 6. zdw 71 595

Na Gwiazdkę
polecamy nasze bardzo trwałe i solidne dywany chodniki i linoleum po bardzo niskich cenach i wielkim wyborze. Poznański Skład Dywanów walczyński, Piłsudskiego ul. Wrocławska 20. przy Placu Światokrzymskim. zdw 79 004

Dla cegielni
Kocioł pow. 75 m kw. z przegrzewaczem 26 m kw. na 10 atm. bud. w 1910 r. Maszyna parowa wentylowa na parę przegrzana z kondensacją 175/225 KM. Motor Diesla Deutz 275 obr. 12 KM (PS) kocioł Babcock Wilkox pow. 57 m² 10 atm. bud. 1909 r. sprzedaje M. Broński, Poznań, Nowa 6, tel. 3764. bpw 1103

Zabawek
wózeków wózków, lalek, ubranek „Swiatek dziecięcy” ul. Kraszewskiego 11. zdw 78 941

Koldry
materace, pościel, wyrabia najtaniej Gnoińska, Poznań, plac Światokrzyżski 1. zdw 78 616

Okazja!
Na sprzedaż bardzo tanie meble do saloniku. Kaźmierski, Dąbrowskiego 89 telefon 62.28. zdw 80 747

Pianino
krzyżowe tanio sprzedam. Strzelecka 26 III. ptr. prawo. zdw 80 466

Nieruchomość w Wolsztynie
składając się z mieszkania 4 pokojowego z przynależnościami, skład, podwórce, stajnie i spichrz, nadająca się na wszelkiego rodzaju przedsiębiorstwo, sprzedam tanio przy wpłacie 10 000 zł, reszta na czteroletnią hipotekę. Zgłoszenia Kubiak, Poznań, ulica Marcellego Mottego 3, parter. zdw 81 057

Kuchnię
tanie sprzedam. Grobla 18, stolarnia. zdw 81 004

Serce
wybranej uraduje się na gwiazdkę pięknym pierścieniem, kolczykami, zegarkiem. Pierścienie i zegarki od 20 do 100 zł oraz duży wybór stosownych podarków gwiazdkowych poleca Chwilkowski, Poznań, św. Marcin 40. zdw 81 000

Ubranie
wizytowe na średnią figurę, mało używane sprzedam. Za Grobla 5, front, I., lewo. rw 7 833

Sprzedam
lub zamienie dobry fortepian (skrzydło) na pianino z dopłatą Nepomucen Staszewski, Grobla 1a. IV. rw 7960

Pianino
automatyczne i ręczne, głośny i piękny głos, gra najnowsze kawałki, zastępuje w zupełności pianiste. Zgłoszenia Agenta K. P., Gnieszno 545. nw 5 991

Składy
Strumykowej, Dąbrowskiego, Polnej odstąpię. Wskaże Kurjer zdw 81 065

Sprzedam
skład konfekcyjny i towarów krótkich w mieście przy rynku z 4 pokojowym mieszkaniem. Do przecięcia z towarem potrzeba 4 000 zł. bez towaru podług umowy. — Zgłoszenia Bazar Amerykański, Nakło. zdw 81 079

Dzwona bukowe
odznaczone na P. W. K. listem pochwalnym dostarcza najtaniej firma Blaszczyk Jan. Ustroń — Śląsk. zdw 78 855

Dom
w Pleszewie o 11 izbach ze składem, chlewami, sklepem, wjazdem i ogrodem, jest za 8 000 złotych, wpłaty 6 000 na sprzedaż. Pleszew, ul. Krzywa 12, narożnik. zdw 81 075

Gramofon
szafkowy sprzedam lub zamienie na czeło. Majewski, Kraszewskiego 10. I. piętro. zdw 81 043

Lokomobila Lanza
22 k. m. na przegrzanej parę, 5-rurownik walcowy i kocioł parowy, nadający się na zbiornik na sprzedaż bardzo korzystnie. Mleczarnia Spółdzielcza w Trzemeszynie. zdw 81 072

4 tygodniowe
pieski na sprzedaż. Polna 29. I., lewo. zdw 81 071

Jeziora
zarybionego 45 ha i 10 ha gospodarstwa rolnego w tem 4 ha łąk, z budynkami i inwentarzem korzystnie do sprzedania lub wydzierżawienia. Zgłoszenia tylko osobiste, gdyż wysyłam nowozębie na stację. Maksymilian Hinz, Łopusz, Pomorze. zdw 81 081

Gospodarstwo
Zamierzam sprzedać moje gospodarstwo 92 morgi dobrej ziemi, do tego skład kolonialny, piekarnię z dwoma piecami, handel zbożem i węglami. Duże nowe budynki, rzadko piękne położenie. Oferty Kurjer zdw 81 082.

Zakład fryzjerski
w powiatowym mieście z pokojem, na głównej ulicy przy rynku, dobrze zaprowadzony, natychmiast na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera zdw 81 091.

Transmisję
wisiaczą średnicy 50 m/m ca. 20 metrów b. sprzedam. Drukarnia Centralna w Śremie, tel. 110. nw 5 785

Radjosprzet
Radjoaparaty

wielki wybór tanio na gwiazdkę. „Elektrovox” Półwiejska 30, na przeciw ul. Kwiatowej. zdw 80 332

Futro
szopy i posyciem, nieużywany mundur oficerski na średnią figurę, szable i pas sprzedam. Kalawska, Jackowskiego 25. III. zdw 79 708

Zegarki
obrazki, brylanty kupuje się zawsze najkorzystniej w znanej fachowej od 20 lat istniejącej firmie Stefan Hubert, Poznań, św. Marcin 45, po stronie Zamku, tel. 1455 bpw 1078

Antyki
rozmaite starożytne meble, mahoniowe, brzożowe, jesionowe, zegary i porcelana na sprzedaż. — Skarbowska 4, parter, lewo. zdw 80 680

Odkurzacz
nowy nabyć można na bardzo dogodnych warunkach. Zgłoszenia Kurjer zdw 80 891

Frak
i inna garderobe męska sprzedam. Wyspiańskiego 14. III. lewo. zdw 81 090

Restaurację
dobrze prosperującą sprzedam. Strzelecka 8, restauracja. zdw 81 089

Wille
5 pokoj. kuchnia, morga ogrodu (Staroleka), 22 000, wpłaty 15 000, okazynie sprzedam Biuro Handlowe, Romana Szymańskiego 1. zdw 81 092

Fortepian
krótki, czarny tanio sprzedam. Ulica Szamarskiego nr. 1. II., lewo. zdw 81 058

Dom
w rynku sprzedam, cena 20 000. Strzałkowski, Wielkie Garbary 44, restauracja. zdw 81 093

Worki
nowe, używane do zboża i maki, płachty i derki na konie, nieprzemakalne, worki do nasion, cebuli i t. p. wykonuje się predko i fachowo, również gotowe na składzie. Przyjmuje wszelkie reparacje. Ceny przystępne. Wielkopolska Wytwórnia worków, płacht żniwnych i nieprzemakalnych. Poznań, ul. Dąbrowskiego 81. zdpw 80 865

Zabawek
wózeków lalek ubranek wózków Świątek dziecięcy Kraszewskiego 11. zdw 75 110

Meble
najtaniej poleca firma Kafkas. Wrocławska 19. zdpw 79 007

Antyczne
meble, wielki wybór tanio Stolarnia, Poznań, Kopernika 3. zd 5852

Piekarnia
ze składem i mieszkaniem do wydzierżawienia lub na sprzedaż, duża wiew kościelna. Na odpowiedź znaczek. Właściciel Rudnicki, Nekla, pow. Środa. zdw 80 310

Kotkę
z dwoma kotkami sprzedam. Oferty Kurjer rw 7 957

Sprzedaj
Gospodarstwo 84 morgi, budynki masywne, dom mieszkalny 5 pokojowy inwentarz żywy i martwy kompletny z rak niemieckich 20 lat w jednych rekach, cena 44 tys., wpłaty 25 tys. reszta, Zgłoszenia Strans, Trzemeszno, telefon 53. nw 5980

Skład cukierków, czekolady
z mieszkaniem w mieście powiat, najruchliwsza ulica, nadaje się również na każde przedsiębiorstwo, sprzedam natychmiast. Cena 2 tys. zgłoszenia Kurjer zdw 80 879

Szal
biały z crepe de chim, malowany frendzie z cordona na sprzedaż. Różana 4a, ptr., prawo. zdw 80 876

Futro
męskie tanio, Mielżyńskiego 22, 4 wejście I. zdw 80 862

Na sprzedaż
leżanka, stół, krzesła. — Adres wskaże Kurjer zdw 80 852

Zegarmistrzowski
skład z towarem, urządzeniem, istniejący od przeszło 20 lat, sprzedam z powodu śmierci właściciela, cena 6 000. Pierwszeństwo, zdw gotówka. Oferty Kurjer zdw 80 892

Karpie
żywe, królewskie tuczone najtaniej, dostawa na Poznań franko, dom również małe ilości Rogowski, Lewiczyn via Zbaziński. zdpw 80 893

Lóżko
dziecięce białe żelazne, Słowackiego 37, parter, lewo. zdw 80 889

Z powodu
przejęcia innego przedsiębiorstwa jest na sprzedaż w mieście na prow. kamienica obszerna, wolna od lokatorów, 16 ubikacji, w tem skład o 2 oknach wystawowych, 2 morgi ogrodu warzywnego, 50 drzew owocowych, dorodna komunikacja. Adres wskaże Kurjer zdw 80 900

2 DLA DOMU
Przedświadczenie
odkurzanie mieszkań Elektroluxem załatwia firma Tadeusz Krausz, Plac Wolności 11, telefon 17-02. Pw 7633 49.126

5 KUPNA
Kupię
maszynę okrągłą półkoszarniczą z podaniem ceny. Oferty do Kurjera zdw 80 967-8

Poszukuję
kupna mniejszej parceli za gotówkę. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 80 929

Gabinet
większy dobrze utrzymany kupię. Oferty z podaniem ceny do Kurjera Pozn. zdw 81 020

Przyczepkę
do Wanderera kupię. Oferty Kurjer zdw 81 022

Kupię
gramofon (elektryczny). Oferty Kurjer Stary Rynek rw 7 989

6 KAMIFNICE
Kamienica
komfortowa, Łazarz, 2 składy, 19 lokatorów, dochód 18 500, cena 185 000, wpłaty 120 000, sprzedaż właścicieli. Agenci wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 80 230

Dom
z ogrodem, chlewami, dwa podwórza, wolny skład, mieszkanie w powiatowym mieście, przy ruchliwej ulicy, na sprzedaż. Szcześnawska, Poznań, Patrona Jäckowskiego 40. zdw 80 970-1

Kamienicę
śródmieściu, rocznie 22 000, za 175 000 gotówką sprzedam. Oferty Kurjer zdw 80 932

Kamienica
nowoczesna III. piętrowa (Jeżyce), cena 90 000, wpłaty 30 000, kamienica centrum Poznania, dochód 7 350 zł, cena 53 000, wpłaty 30 000 i wiele innych poleca „Krakus”, Poczta 30. zdw 80 932

Właściciel
odda ubikację frontową, IV. ptr., front do przebudowania na pokój i kuchnię. Adres Kurjer zdw 80 973

Mieszkania
wprost od gospodarza poszukuje, Czysz za 2 lata, najchętniej przy Rynku Łazarzkim. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 81 018

Kamienicę
śródmieściu, rocznie 22 000, za 175 000 gotówką sprzedam. Oferty Kurjer zdw 80 932

Kamienica
nowoczesna III. piętrowa (Jeżyce), cena 90 000, wpłaty 30 000, kamienica centrum Poznania, dochód 7 350 zł, cena 53 000, wpłaty 30 000 i wiele innych poleca „Krakus”, Poczta 30. zdw 80 932

7 PIENIADZ
500 zł
pożyczki poszukuje na rok. Procent w obiadach i gotówce. Oferty Kurjer dw 3545

300 zł
na pół roku poszukuje przedsiębiorstwo wartości 10 000, warunków według umowy. Zgłoszenia do Kurjera zdw 80 934

4 000 zł
wypożyczyć jako procent wezmę 2 pokojowe mieszkanie. Adres wskaże Kurjer zdw 80 980

Wspólniczkę krawcową
do Salonu M6d — pracowni przyjmuję, gotówki jeden tysiąc. Oferty zdw 81 041

Przedsiębiorstwo
z nowoczesnymi maszynami i obszernymi ubikacjami, zaprowadzone na sprzątki gimnastyczne, przyjmie wspólnika z 10 do 15 000 zł, najchętniej panowie oficerowie lub instruktorzy gimnastyczni. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 80 951

Wspólnik
3 000—5 000 do składu kolonialnego poszukiwany może być inwalida. Później ożenek. Oferty Kurjer zdw 81 027

Wspólnika
cichego lub czynnego z wkładem 10 do 15 000 poszukuje do krajalni bandaży i hurtowej sprzedaży opatrunków. Oferty Kurjer zdw 81 024

15 — 25 000
zł pożyczki za wysokim oprocentowaniem na 1—2 lat poszukuje natychmiast. Gwarantacja 500 morgowy majątek. Łaskawe spieszne oferty upraszam do Biura „Wiedza”, Gnieszno, Mieczysława 5. nw 5 990

Pożyczki
8 000—10 000 zł na 1—2 lat poszukuję pod zastaw pewny przedstawiający wartość 28 000 zł. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego, Gnieszno 544. nw 5 993

Poszukuję
współpracownika z gotówką 4 000 do dobrze prosperującego interesu. Zgłoszenia Kurjer Stary Rynek rw 7 982

Poszukuję
35 000 zł na II. hipotekę 3 piętrowej kamienicy w Gdyni. Zgłoszenia Norbecka, Gdynia, Szosa Gdańska. zdw 81 077

Kto
dyskontuje dobre, krótkie weksle. Oferty Kurjer zdw 81 034

8 DO WYNAJĘCIA
Mieszkanie
2 pokojowe kuchnia zaraz do wynajęcia dom nowy. Adres wskaże Kurjer zdw 80 408

Trzy pokoje
z wygodami Zabikowo, willa przy dworcu Luboń natychmiast wolne, komorne rok zgóry. Zgłoszenia telefon Poznań 31.76. zdwp 80 850

Mieszkanie
2 pokoje, kuchnia przy Poznaniu, 2 lata zgóry 1 500, od gospodarza. Informacja Handlowa, plac Sapieżyński 7. I. zdw 81 055.6

Bezplatnie
uprasza się zgłaszać mieszkania, pokoje, wszelkie ubikacje. Informacja Handlowa, plac Sapieżyński 7. I. piętrowo. zdw 80 919

Mieszkanie
2 pokoje, kuchnia przy Poznaniu, 2 lata zgóry 1 500, od gospodarza. Informacja Handlowa, plac Sapieżyński 7. I. zdw 81 055.6

Wspólny
pokój z utrzymaniem dam bielizniarce, hafciarce, która przez kilka godzin dziennie wieczorem będzie pracować. Adres Kurjer zdw 80 913

Śródmieście
pokój większy, frontowy, słoneczny. Aleje Marcinkowskiego 17a, II., lewo. zdw 80 919

Pokój
ogrzewany, elektryczność, wynajm. Sniadeckich 16, parter, prawo. zdw 80 920

Pokój
umeblowany wynajmę panienca z pościelą. Nowicka, Strzałowa 1, III. piętro. zdw 80 948

Pokój
na biuro. Zielona 3. I., lewo. zdw 80 941

Pokój
umeblowany panu wynajmę od 15. Grobla 30, II., róg Wielkich Garbar. zdw 80 956

Elegancki
pokój zaraz. Skarbowska 6, III., lewo. zdw 80 940

Pokój
 zaraz. Fr. Ratajczaka 11a. 7. wejście L. Kowalska. zdw 80 992

Działalności
 8. II. lewo. pokój dwuosobowy od 15. zdw 80 995

"Informator" poleca pokoje umeblovane dla panów, pań małżeństw.
 Ratajczaka 15. zdw 80 976

Pokój
 umeblovany dla 2 osób zaraz lub stycznia. Śniadeckich 21. II. lewo. zdw 80 965

Pokój
 wynajme zaraz. Kraszewskiego 12. III. prawo. jw 8115

Pokoje
 2 umeblovane spokojnemu małżeństwu wynajme. Wskaże Kurjer zdw 80 964

Pokój
 panu. Św. Józefa 9. III. prawo. zdw 80 959

Pokój
 ładny, frontowy dla inteligentnych dwóch osób, pościel pożądana. Górna Włda 17. I. lewo. zdw 80 954

Pokój
 frontowy jednemu, wzgl. dwóm panom od 15. Kwiatowa 13. I. prawo. zdw 81 053

Pokój
 niekrepujący, także dla małżeństwa. Adres wskaże Kurjer zdw 81 048

Pokój
 komfortowy, niekrepujący zaraz wynajme. Adres Kurjer zdw 81 042

Pokój
 dla pań. Św. Wojciech 21. II. lewo. zdw 81 008

Pokój
 frontowy zaraz. Poplińskich 11. II. piętro, podwórze. zdw 81 030

Lepszy
 pokój od 15. 12. do wynajęcia. Kopernika 5. III. lewo. zdw 81 009

Pokój
 umeblovany z urządzeniem kuchni zaraz wynajme. Grzeszkowiak. Kanałowa 15. zdw 80 999

Pokój
 umeblovany dwóm panom wynajme. Grobla 30. II. lewo, narożnik Wielkich Garbar. zdw 81 005

Pokój
 od 15. 12. 2—1 inteligentnych panów z obiadam. Czesława 15. II. prawo. zdw 81 061

Pokój
 umeblovany dla pana do wynajęcia od 1. I. 30. Strzelecka 12. parter. prawo. zdw 81 064

Pokoje umeblovane
 przy placu Wolności do wydzierżawienia, centralne ogrzewanie, światło elektr., łazienka telefon. Zgłoszenia do "Par", Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 50.9. Pw 7 895.50.9

Pokój
 panom. Wiza Wrocławska 13. zdw 81 084

Pokój
 umeblovany z telefonem, osobnym wejściem, zaraz wynajme. Matejki 65. I. lewo. zdw 81 095

Pokój
 dla 2 panów przy ul. Reja najchętniej bez pościeli wynajme. Wskaże Kurjer zdw 81 093

Umeblovany
 elegancki, frontowy pokój, elektryczność, wejście osobne. Półwiejska 7. II. prawo. zdw 81 036

Gabinet
 i sypialnię wydzierżawie. Grunwaldzka 3. I. piętro. zdw 81 097

12 SZUKA POKOJU

Pokoju
 umeblovanego z niekrepującym wejściem poszukuje pan. — Zgłoszenia z podaniem ceny Kurjer zdw 80 867

Inteligentny
 pan poszukuje od 1 stycznia 1930 lepszego, czystego i niekrepującego pokoju. Oferty z ceną do Kurjera zdw 80 890

Pokoju
 skromnego czystego szuka samotna starsza pani, pościel własna. Oferty Kurjer zdw 80 888

Od stycznia
 możliwie niekrepującego pokoju poszukuje student. Oferty Kurjer zdw 81 070

Małżeństwo
 szuka pokoju z urządzeniem kuchni, ewentualnie próżnego na Władze. Oferty Kurjer zdw 80 915

Pokoju
 niekrepującego, możliwie z klaski schodowej i w centrum miasta, poszukuje dla pani. Oferty tylko z ceną do Kurjera zdw 80 963

Pokoju
 umeblovanego z całonocnym urządzeniem (5 obiad), światło elektryczne od 15. poszukuje samotny pan. Oferty Kurjer Stary Rynek nr 7 990

Niekrepującego
 pokoju, najchętniej wejściem z sieni, poszukuje. Zgłoszenia zdw 80 785

Pokoju
 niekrepującego poszukuje pani od 30 zł. Oferty Kurjer zdw 80 887

13 LOKALE

Na biuro
 pokój, telefon, urządzone wydzierżawie Szebelowa, Sew Mielżyńskiego 4. zdw 80 872

16 OSOBISTE

Helena Wiśniewska
 mieszka przy ulicy Młyńskiej 3. II. piętro. zdw 80 806

P. Bernardzie W.
 w czwartek spóźniłam proszę o znak życia. M. N. zdw 80 978

Obrazy oprawa obrazów
 najtaniej w firmie Witold Le worski. Wrocławska 36. Pw 6030-43 1234

Chiromantka
 przepowiada przyszłość i przeszłość systemem wszechświatowej sławy wróżbitki Lenormand. Godziny przyjęć od 11—2, od 4—7. Marszałka Pocha 29. III. p. tr. zdw 80 998

Przyjaźni
 pana starszego, dobrego serca, nawskróś inteligentnego, któremu zależy na czulej i wiernej towarzysze, życzy sobie osoba jeszcze młoda, niebrzydka, mająca 4 pokojowe mieszkanie. Małżeństwo niewykluczone. Nieanonimowe zgłoszenia, gdyż sprawę traktuje poważnie i uczciwie, proszę skierować do Kurjera Poznańskiego zdw 80 461

Blondyna
 pełnej tuszy szuka przyjaciela. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer zdw 80 751

Życzenie
 gwiazdkowe. Inteligentna blondyna z dobrej rodziny z wyprawą kilka tysięcy zapobiegawcze szuka towarzysza życia. Panowie dobrze uszytych ambitego charakteru, wysokiego wzrostu, lat 33 do 40, tylko z Poznańskiego zechcą swe oferty wraz z podobizną nadesłać do Kurjera Pozn. nr 5978. Dyskrecja zapewniona.

Przystojny kawaler
 Pomorzanie posiadający kilka tysięcy złotych gotówki zamierza się ożenić z usamodzielnioną, panie (panna, wdowa) traktując rzecz poważnie, zechcą dokładnie dane wysłać pod „Pomorzanie” do biura „Informator”. Gdynia, telefon 19-30. nw 5963

Dla
 brata mego, lat 36, przystojnego, wykształconego, dobrze sytuowanego, poszukuje z braku znajomości ta droga mającej żony. Absolutna dyskrecja pośrednictwa rodziny mile widziane. — Szczegółowe oferty Kurjer zdw 80 873

Kawaler
 lat 28, kupiec, brunet inteligentny pragnie poznać panie z miłym charakterem celem ożenku. Oferty Kurjer zdw 80 897

Poszukuje
 dla mej córki, dobrze usytuowanego, starszego, przystojnego i inteligentnego pana o poważnym usposobieniu mogącego towarzyszyć jej w spólnych zabawach karnawałowych i w wycieczkach. Rzecz traktuje poważnie, małżeństwo nie wykluczone. Oferty Kurjer zdw 80 960

Kupiec
 lat 35, elegancki, przystojny, na dobrej stanowisku szuka znajomości panny lub młodej wdówki, posiadającej przedsiębiorstwo handlowe, lub gotówkę. Cel matrymonialny. Rzecz traktuje się poważnie, pośrednictwo rodziny lub krewnych mile widziane. Dyskrecja zapewniona. Łaskawe oferty uprasza się do Kurjera Poznańskiego pod zdw 81 078.

24 NAUKA!

Tańczyć modnie
 uczy w kursach i oddzielnie oras w kompletach prywatnych Ola Antoszevska. Zielona 3. Pw 7341-48.181

Bratnia
 Pomoc Studentów Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu poleca dzielnych i zdolnych korepetytorów, księgowych oraz bilansistów. Zgłoszenia do Kurjera zdw 80 284

Komplety baletowe
 Przyspieszony kurs. Układy tańców wszystkich stylów epok narodów, Gimmnastyka, Rytmoplastyka dla dzieci, Kjerownictwo Artystów Baletu, św. Marcin 18. III. lewo. bpw 1104

Pedagogiczna Szkoła tańców Baletmistrza Szczurka
 przyjmują do kompletów i lekcji osobistych gwarancja wyczerpania Plac Wolności 14 a III. p. 4—9. zdw 80 827

Szkoła tańców Stelli Kledeckiej
 Pocztowa 20, telefon 33-29. Pw 7405-48.29.

Francaise
 bien recom. cherche place au pair on demi place. Oferty Kurjer zdw 80 850

Pięknie pisać
 naucze w kilku lekcjach panią pracującą w biurach i dzieci. Helena Gniatczyńska, Małe Garbary 3. I. p. tr. Zgłoszenia codzienne od godz. 5—6. dw 3 077-8

Za obiady
 lub mieszkanie udziele korepetycji. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 012

27 MUZYKA

Lekeje
 muzyki. Młyńska 3. III. zdw 79 926

Nuty
 ćwiczenia Cramera, Clementego, mazurki Chopina etc. Adres O-redownik zw 79 925

Pianista (pianistka)
 potrzebny zaraz. Zgłoszenia Krasieńskiego 4. I. lewo wiecz. do 10 i jutro rano do 10 przed poł. zdw 81 011

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy do jednej trzeciej renie drobnych

Kupiec - zbożowiec
 samodzielnego korespondenta polsko-niemieckiego i ksiązkowego, zna pisanie maszyną, szuka posady, niekoniecznie w branży zbożowej. — Łaskawe oferty Kurjer Kw 1317

Aptekarz aprobowany
 zmienił posadę od 1. I 1930. Referencje bardzo dobre. Łaskawe oferty z podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego zdw 79 765

Ogrodnik
 szofer, kawaler, dobrze polecony poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 80 127

Za całą stronę ogłoszeń
 liczy
The Saturday Evening Post — New York
10 000 dolarów
Berliner Illustrierte Zeitung
12 000 marek
Wielkopolska Ilustracja
 tylko **470 złotych**

Wielkopolska Ilustracja jest bardzo zajmującym pismem tygodniowym, zyskującym coraz to większą poczytność w kołach rodzinnych. Czytana jest obecnie w przeszło **20 000** domach polskich w ciągu całego tygodnia przez około **300 000** osób a następnie przez cały rok przeglądana. Stanowi najmiłą rozrywkę dla **młodych i starych.**

Nasze sfery przemysłowo-handlowe w poszukiwaniu świetnej i taniej reklamy, niechaj wyzyskają powyższe właściwości i wzorem zagranicy, która uznała ilustrowane tygodniki za najbardziej odpowiednie dla wartościowej reklamy, korzystają w własnym interesie z naszego działu ogłoszeniowego.

Wielkopolska Ilustracja
 Poznań, św. Marcin nr. 70.
 Egzemplarze okazowe wysyłamy na życzenie odwrotnie.

Sklepy
 ca. 155 m.², suche, widne w śródmieściu wydzierżawie na składnicę od 1. I. 30. Zgłoszenia do Kurjera zdw 80 783

Skład elektrotechniczny
 z kompl. warsztatem, pokój i kuchnia w pow. mieście z powodu zmiany stosunków rodzinnych bardzo korzystnie na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 80 851

2 ubikacje
 półsuterena na warsztat lub mieszkanie śródmieście. Zielona 3. Łuczowska. zdw 80 984

Ubikacji
 stosownej na warsztat szewski w pobliżu placu Wolności, poszukuje Art. plac Wolności 18. tel. 1877. zdw 80 949

Wydzierżawie
 skład z urządzeniem przy św. Marcinie Czynsz 500 — miesięcznie. Oferty zdw 81 038

14 DZIERŻ/WY

Poszukuje
 dzierżawę gościnicę, kolonjalki wzniesioną na wsi. Oferty Kurjer zdw 80 880

Dzierżawa
 Z powodu przyjęcia innego przedsiębiorstwa jest zaraz do wydzierżawienia wprost od gospodarza, restauracja przy głównej szosie polaczonej z letniskiem i miejscem wycieczkowym, do tego duży park, jezioro, 6 mórg roli i laki. Do przejęcia potrzeba około 12 tys. Dzierżawa 150 zł miesięcznie. — Zgłoszenia Strasz, Trzemeszno, telefon 53, nw 5979

Dom
 3 pokoje, kuchnia, 3 morgi gruntu i kurnie w dużej wsi wydzierżawie, Okolice borata. Dudziak, Racot, powiat kościański. jw 3112

Domek
 dwupokojowy mieszkanie, ogrodem, przedmieście, dla urzędnika, handlarza, za roczną dzierżawę zaraz wolne. Adres wskaże Kurjer zdw 80 997

Fabryka kawy słodowej
 z produkcją dzienną do 4 000 kg. w pełnym biegu, zaprowadzona, do wydzierżawienia. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 015

Dobrze
 zaprowadzony skład tow. krótkich i białawców przy głównej ulicy z powodu wyjazdu natchmiast do wydzierżawienia Wpłaty 3—5 000 zł. rezta na dogodnych warunkach, miasto powiat, wyższe szkoły na miejscu, egzystencja zapewniona. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 3 550

Władzinka
 o co chodzi. Olek. zdw 81 019

15 UZDROWISKA

Zakopane
 pensjonat „Sienkiewiczówka” ul. Zamajskiego tel. 277 poleca na sezon zimowy słoneczne, komfortowe pokoje. Kuchnia wykwinna i obfita. nw 5748

Krynica
 pensjonat „Flora” Marji Klepura poleca pokoje, komfortowo urządzone, otwarte cały rok. Wigilia, Drzewko. dw 3 549

21 ZGJBY

Skradziono
 mi książkę wojskową wystawioną przez P. K. U. Jarocin, unieważniam. Stanisław Mikolajczak. zdpw 80 909

Zgubiono
 w niedzielę wieczorem, godz. 8, nowa reklamówka skórkowa „Nappa” w drodze od placu Św. Krzyńskiego do ul. Długiej. Uczciwie znalazca zechce zwrócić do portierni drukarni naszego piśmie. zdw 81 096 7

Paczkę
 zabrana z pociągu III. klasy, 19.58. Tama Garbarska, 8. 12. 29. Adres wskaże Kurjer zdw 80 922

Zgubiono
 książeczke wojskowa na nazwisko Tadeusza Kocpa P. K. U. Poznań. Pw 7797-57.123

Skradziona
 legitymacje służbowa nr. 1258 b, na nazwisko posterunkowego Jana Dziamskiego unieważniam. Pw 7797-57.123

Książkę
 wojskowa zgubiłem i unieważniam. Marcin Obonacki. zdw 81 007

Unieważniam
 książeczke wojskowa na nazwisko Marian Dudek, wydana przez P. K. U. Poznań. zdw 80 984

Zgubiono
 numer autobusu P. Z. 44 904 na szosie Poznań — Czarńków. Znalazę proszę o zwrot do Głównej Policji, Poznań. rw 7 981

22 ROZMAITE

Chiromantka
 przyjeżdżna przepowiada przyszłość, terażniejszość, przeszłość, dobrze wróży z reki, kart. Rom. Szymańskiego 8, podwórze, parter, lewo, przy placu Świętokrzyskim. zdw 81 036

Podnoszenie
 oczek w pończoszkach swetrach, kompletach Skarbowa 8. I. prawo. Szafrńska. zdw 80 767

Najodpowiedniejszym
 podarkiem gwiazdkowym jest obraz z firmy Witold Leworski. Wrocławska 36. bp 1 091

Wszelkie
 reparacje zegarków oraz naprawy wszelkiej biżuterji wykonuje sumiennie tanto firma F. Tarowska plac Wolności 11 (pod filarami) Pw 4 947

Robotki ręczne
 rysuje po cenach umiarkowanych Jankowska, Stary Rynek 48, II. bpw 1 096

Zegarki
 do naprawy przyjmuje M. Rakowski, św. Marcin 68. Pw 6050-48.123

Poważny
 zbiór znaczków pocztowych — sprzed. Różana 4 a III. zdw 80 498

Aleksander Thomas
 Nowa 5. Salon Sztuki dzieła pierwszorzednych artystów — malarzy Pw 6033-43 6

Panienka
 pozna osobę władającą językiem francuskim celem konwersacji. Oferty Kurjer zdw 80 989

Tania
 oprawa obrazów szklarnia budowlana oraz wszelkie oszklenia wykonuje K. Stoński św. Marcin 14. zdw 80 895

Bernardyny
 młode, czyste rasy sprzedam — Mechow, poczta Kobylnica. zdw 80 916

Jedwabne
 wełniane suknie wykonuje 10 zł. Dybczyńska, Chwałiszewo 4. I. zdw 81 023

Paryski Salon Mód
 wykonuje suknie wykwinnie i tania. Św. Marcin 5. IV. p. zdw 81 026

Czapki
 szkolne, skórzane oraz wszelkiego rodzaju wykonuje Wiza, Wrocławska 13. zdw 81 085

23 OŻENKI

Kawaler
 lat 24, rzemieślnik, na stałej posadzie, zapozna pannę lub młodą wdówkę z własnym mieszkaniem celem ożenku. — Łaskawe oferty wraz z fotografacją, za której zwrot ręce słowem honoru, uprasza się złożyć do Kurjera zdw 80 537

Wdowa
 z jednym dzieckiem, umeblovaniem 4 000 gotówki wyjdzie zamąż za urzędnika, rzemieślnika, gospodarza. Wdowcy nie wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 80 651

Trzydziestoletni
 urzędnik poszukuje młodej, inteligentnej i milej towarzyski życia. Oferty Kurjer zdw 80 460

Kawaler
 inteligentny, przystojny ożeni się z Posag wymarzony do założenia przedsiębiorstwa. Oferty Kurjer zdw 80 531

W mem gronie
 znanych, niemam uczciwego człowieka, jeżeli ta droga zapoznam uczciwego, przystojnego pana, Włkp. do lat 35, na stałej posadzie wyjdzie za małż. aby wspólna praca ułatwić walkę o byt. Solidne życie zaświadczysz oszczędność. Mam 300 złotych miesięcznie dochođu i 12 tysięcy gotówki. Brunetka lat 28. Oferty Kurjer zdw 80 654

Gwiazdka
 nadechodzi, każdy ma jakieś życzenia! Która z pań życzy dobrego męża, panowie dobrej żony? Komu zależy, aby nie był samotnym pod choinką? Niespodziankę tą, może tylko dać — Biuro matrymonialne „Rekord”, Skarbowa 15. telefon 40-13. zdw 80 588

Dwie
 koleżanki, lat 23, poszukują znajomości solidnych panów na dobrej stanowisku. Cel matrymonialny. Zgłoszenia Kurjer zdw 80 582

Dla
 brata mego kupca, lat 25, poszukuje żony panny do lat 24 inteligentnej i religijnej, z majątkiem 40—50 tys., ponieważ obiemuje dobrze prosperujący większy interes blawatów. Proszę o dołączenie fotografii, która się zwróci pod słowem honoru. Dyskrecja zapewniona, anonimny do kosza. Oferty Kurjer zdw 80 584

Panna
 z rodziny obywatelskiej, lat 25, wykształcona, religijna, muzykalna, miła, gospodarna, posiadająca 25 000 zł poszukuje pana wyższego stanowiska, najchętniej urzędnika lub leśnika z celu matrymonialnym. Zgłoszenia Kurjer zdw 80 631

Ogrodnik
 lat 30, zdrowy, przystojny, z dobrej rodziny, obecnie na kierowniczym stanowisku w większym ogrodnictwie pozna pania z majątkiem, ewentl. ożeni się w podobne przedsiębiorstwo. Tylko poważne oferty do Kurjera zdw 80 618

Wdowa
 inteligentna, uczciwa, bezdzietna z własnym mieszkaniem szuka męża na stałej posadzie od lat 50—60. Oferty Kurjer zdw 80 415

Inteligentna
 pani, piękne mieszkanie, szuka znajomości starszego żałozonego pana. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer zdw 80 390

Przystojna
 panna, lat 28, posiadająca piękny folwark, poszukuje znajomości panów. Cel matrymonialny. — Zgłoszenia „Wanda” Fabryczna 35a, IV. zdw 80 608

Panią
 która umożliwi ukończenie nauki poślubi student. Łaskawe oferty Kurjer zdw 80 673

Towarzysza
 życia starszego lepszych sfer bez namiętności, żałozonego urzędnika wyższego emeryta pozna przystojną starszą panną bez przeszłości dobra, nie błędna. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer zdw 80 389.

Kojarzy
 małżeństwa szybko, dyskretnie. „Wanda”, Fabryczna 35a, IV. zdw 80 669-70

Któremu
 rzetelnemu, szlachetnemu, stale mu, religijnemu kawalerowi od lat 36 na wyższej etapie posiadać zależałoby na dobrej wzorowo wychowanej wykształconej, gospodarniej przystojnej żonie? W sprawie tej poważnej pośredniczy rodzina. Oferty Kurjer zdw 80 503

Inteligentny
 kawaler lat 34, ożeni się z bezposagu. Oferty do Kurjera zdw 80 497

Poszukuje
 dla swego przyjaciela dobrze usytuowanego młodej przystojnej i inteligentnej panny o wesołym usposobieniu, mogącej towarzyszyć jemu w wspólnych zabawach karnawałowych i czestych wycieczkach samochodowych. Rzecz traktuje poważnie, cel matrymonialny. Zgłoszenia tylko z fotografacją, które się zwraca proszę do Kurjera pod zdw 80 493

Kawaler
 kupiec poszukuje młodej panny. Majątek pożądaný około 12 tys. Rzecz poważnie traktowana. — Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 80 620

24 NAUKA!

Tańczyć modnie
 uczy w kursach i oddzielnie oras w kompletach prywatnych Ola Antoszevska. Zielona 3. Pw 7341-48.181

Bratnia
 Pomoc Studentów Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu poleca dzielnych i zdolnych korepetytorów, księgowych oraz bilansistów. Zgłoszenia do Kurjera zdw 80 284

Komplety baletowe
 Przyspieszony kurs. Układy tańców wszystkich stylów epok narodów, Gimmnastyka, Rytmoplastyka dla dzieci, Kjerownictwo Artystów Baletu, św. Marcin 18. III. lewo. bpw 1104

Pedagogiczna Szkoła tańców Baletmistrza Szczurka
 przyjmują do kompletów i lekcji osobistych gwarancja wyczerpania Plac Wolności 14 a III. p. 4—9. zdw 80 827

Szkoła tańców Stelli Kledeckiej
 Pocztowa 20, telefon 33-29. Pw 7405-48.29.

Francaise
 bien recom. cherche place au pair on demi place. Oferty Kurjer zdw 80 850

Pięknie pisać
 naucze w kilku lekcjach panią pracującą w biurach i dzieci. Helena Gniatczyńska, Małe Garbary 3. I. p. tr. Zgłoszenia codzienne od godz. 5—6. dw 3 077-8

Za obiady
 lub mieszkanie udziele korepetycji. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 012

27 MUZYKA

Lekeje
 muzyki. Młyńska 3. III. zdw 79 926

Nuty
 ćwiczenia Cramera, Clementego, mazurki Chopina etc. Adres O-redownik zw 79 925

Pianista (pianistka)
 potrzebny zaraz. Zgłoszenia Krasieńskiego 4. I. lewo wiecz. do 10 i jutro rano do 10 przed poł. zdw 81 011

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy do jednej trzeciej renie drobnych

Kupiec - zbożowiec
 samodzielnego korespondenta polsko-niemieckiego i ksiązkowego, zna pisanie maszyną, szuka posady, niekoniecznie w branży zbożowej. — Łaskawe oferty Kurjer Kw 1317

Aptekarz aprobowany
 zmienił posadę od 1. I 1930. Referencje bardzo dobre. Łaskawe oferty z podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego zdw 79 765

Ogrodnik
 szofer, kawaler, dobrze polecony poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 80 127

KINO ODEON

Dziś ALRAUNE

(Brigida Helm)

zw 20619

Początek seansów w niedzielę i święta o godz. 3-ciej.

Palacz lat 30, do centralnego ogrzewania, obeznan z reperacjami, także i wodociagowymi poszukuje stalego zajęcia. Oferty Kurjer zdw 80 387

Poszukuję stalej posady kierowniczej jako młynarz (zamiana zboża). Mam dobrą praktykę. Łaskawe zgłoszenia proszę kierować Kurjer Poznański zdw 80 095

Służąca do bremlami świadczy poszukuje posady ewentl. pokojowej zaraz. Oferty Kurjer zdw 80 280

Biuralistka znająca księzkowość amerykańską, pisząca na maszynie z kilkuletnią praktyką, szuka posady. — Oferty Kurjer zdw 80 656

Bona freblanka z dobrimi poleceniami poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 80 411

Technik budowlany żonaty, absolwent Państwowej Szkoły Budownictwa w Poznaniu, z kilkuletnią praktyką w biurach architektonicznych, konstrukcyjnych i na budowli, w posiadaniu motocykla, pragnie zmienić posadę. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 80 380

Osoba męska, matura, samodzielna biegłość w sprawach kupieckich polskie, niemieckie perfek. korespondencja, księzkowość, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 80 512

Elewka córka ogrodnika szuka posady elewki kuchennej od 1. 1. 30 lub później, najchętniej w majątku. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 80 488

Asystent farmacji poszukuje zastępstwa w Poznaniu lub okolicy. Oferty Kurjer zdw 80 477

Ogrodnik bon. wyk. najl. świad. i polec. może wstawić kaucję przyjmie zaufaną posadę od 1. 4 30 najchętniej przy willi lub innym za kładzie ewentl. z pobocznem zajęciem. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 80 467

Kierownik jednego z najpoważniejszych browarów poszukuje posady w browarze, rozlewni lub hurtowni piwa. Zna księzkowość, akwizycję, obciąż i ekspedycję, wód mineralnych. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 80 116

Biurowy lat 27, z średnim wykształceniem poszukuje jakiegokolwiek posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 80 117

Biuralistka poszukuje jakiegokolwiek posady najchętniej kasjerki do kina. — Oferty Kurjer zdw 80 122

Poszukuję pracy przy bufecie. Oferty Kurjer zw 3104

Cukiernik młodszy, samodzielny, z dobrimi świadectwami, poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 80 263

Były urzędnik państwowy (komisarz obwodowy) emeryt, szuka w Poznaniu odpowiedniego zajęcia. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 80 262

Kierownik młyna, dyplom mistrzowski, długoletnia praktyka na wielkich młynach, zawodowe wykształcenie, pilny, uczciwy, zmieni posadę. Łaskawe zgłoszenia uprasza się do Kurjera nw 5926

Żelazniak młodszy, 5 letnia praktyka, na stalej posadzie z dobrimi świadectwami, poszukuje posady w branży lub innym przedsiębiorstwie od 1 stycznia 1930. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 80 740

Emerytowany major, lat 36, zdrowy i pełen chęci do pracy, średnie wykształcenie, 3 mies. kurs rachunkowości, piszący na maszynie, poszukuje odpowiedniej posady. Oferty Kurjer dw 3 099

Panienska inteligentna z prowincji, z wyjątkowo polską i niemiecką, znająca robotki, szuka posady od 1 lub 15 stycznia do dzieci albo za córke domowa. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego np 5067

Kucharka restauracyjna, umiejająca samodzielnie prowadzić kuchnię, poszukuje posady od pierwszego stycznia 1930 r. Oferty Kurjer rw 7959

Przedpiata na grudzień 1929 r. za obsy wydania razem z dodatkiem ilust. „Ilustracja Poznańska” i Nowiny Sportowe w Poznaniu w kwiecień 4 00 w agenciach w mieście 4 50 z odnośnikiem do domu w Poznaniu 4 70 z odnośnikiem przez pocztę poza kwartalne 14 58 rocznie opaska w Polsce 9 00, pod opaskę w razie wypadków spowodowanych siłą wyższą przesyłki w wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie niedostarczone numerów lub odeskodowania.

Telefony do Redakcji i administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań, nr. 200 149

Księżkowa początkująca szuka posady. Oferty Kurjer zdw 80 961

Ślusarz maszynowy szuka jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer zdw 80 950

Poszukuję sprzątania zaraz. Kurjer zdw 80 952

Pracznia czysta poleca się poza dom. — Oferty Kurjer zdw 81 029

Uczciwa kobieta poszukuje posługi zaraz przed południem lub po południu. Oferty Kurjer zdw 81 014

Księżkowa - kasjerka z kilkuletnią praktyką pisząca również na maszynie, poszukuje odpowiedniej posady. Oferty Kurjer zdw 81 076

Panna 19 lat, zdrowa, uczciwa, wymowna, dobrze licząca, z dobrym piśmem, pracowała pół roku w młeczarni, do ekspedycji i biura, poszukuje posady w młeczarni lub handlu jakiegokolwiek branży, miejscowość obojętna. — Oferty Kurjer zdw 81 032

Panienska lat 18, łagodnego usposobienia, zdrowa, uczciwa i pracowita, poszukuje posady do dzieci, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 81 031

Stenotypistka polsko - niemiecka, biegła szuka posady. Oferty Kurjer zdw 81 001

Kowal maszynista, długoletnia praktyka w cegielnach i wielkich majakach, zna reparacje wszelkich maszyn i elektryczność, szuka posady zaraz lub później, może złożyć kaucję. Oferty Kurjer zdw 80 802

Reklamista dekorator wystawowy, malarz plakatowy, samodzielny w rysunku i tekście, wykonuje także reklamy transparentowe, korespondent polsko-niemiecki, szuka stalej posady. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 80 812

Dziewczyzna zna prace domowe, poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 80 824

Akademik prawnik poszukuje jakiegokolwiek zajęcia za skromnym wynagrodzeniem znajomości polskiego i niemieckiego i spraw handlowych. Oferty Kurjer zdw 80 511

Panienska inteligentna, biegła pisząca na maszynie, znająca stenografię polską, z półtoraroczną praktyką biurową, z b. dobrimi referencjami, poszukuje stalej posady, miejscowość obojętna. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 79 721

Panna przyjmie posadę do prowadzenia domu u jednej osoby, miejscowość obojętna. Zgłoszenia Kurjer zdw 80 404

Szofer - malarz poszukuje posady jako szofer. — Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 80 400

Ślusarz z całym utrzymaniem od 15 grudnia potrzebny, tylko ucziwa osoba ma pierwszeństwo. Oferty z podaniem wymaganej pensji oraz odpisem świadectw przelać do Kurjera Poznańskiego zdw 80 742

1.500—3.000 złotych miesięcznie zarobka zdolny zastępcy i subzastępcy przy sprzedaży ratalnej obligacji, najnowszym systemem na rachunek poważnego Banku „Najwyższa prowizja z dołnym pensją patentu, kolej diety Uwaga! — Ułatwiłona sprzedaż najniższe ceny Skrupulatnie obliczenia porczy Oferty Lwów skrytka pocztowa 206 np 5304

Chłopak do posyłek, który już pracował w biurze adwokackim może się zgłosić do adw. Dr Opiełińskiego w Poznaniu, Św. Marcina 87. — zdw 80 425

Posługaczka potrzebna, Małeckiego 6, II, Nesterowicz. — zdw 80 881

Bufetowa siła pierwszorzędna potrzebna zaraz. Oferty z dołączeniem fotografii, odpisami świadectw skierować do Grand Café, Gdynia, nw 5975

Poszukuję się uczeń ślusarski Pepec, ul. Noskoskiego 3. Pw 7783-40.281

Służąca z dobrem gotowaniem, czysta, uczciwa, tylko z długoletnimi świadectwami do trojga osób potrzebna od 1. 1. Zgłoszenia Kurjer zdw 80 864

Retuzerka dzielna na stałą posadę w Poznaniu potrzebna zaraz. Oferty Kurjer zdw 80 863

Duży zarobek zdolni sprzedawcy, sprzedawczyńki potrzebni. Bracia Niteccy, Ślusarska 7. — zdw 80 858

Służąca najchętniej wiejska potrzebna od 15 grudnia do wszystkiego, przezwadnie znać musi usługi, uprzążanie i prasowanie. Początkowo 60 złotych, miesięcznie. Zgłoszenia pomiędzy 7—8 wieczorem, K. Swinarska 3, parter. — zdw 81 057

Dwóch stolarzy zatrudnie od godziny 8. Oferty Kurjer zdw 81 094

Za posługę z praniem oddam pokój w centrum ze światłem elektrycznym. Zgłoszenia Maćkowiak, Łazarz, Małeckiego 6, I, lewo. — zdw 81 111

Potrzebny dla kawalera zaraz duży pokój, centrum może być bez mebli. — Oferty Kurjer zdw 80 877

Kasjerka - księżkowa obeznana z sołectwem potrzebna na majątek ziemski w pow. żnińskim, Zgłoszenia Kurjer zdw 80 874

Fryzjerka może się zgłosić zaraz. Cielwicz, Strumykowa róg Górnej Wildy. — zdw 81 003

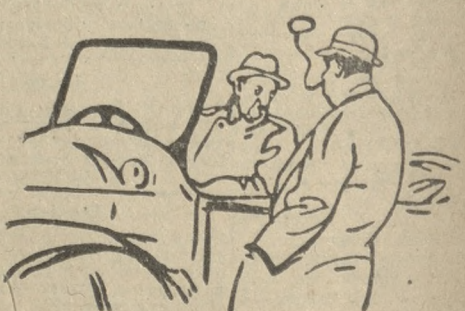
Uczciwy chłopak do posyłek zaraz potrzebny, Zgłoszenia tylko pisemne z świadectwami do firmy Z. Stachowski, Poznań, Małe Garbary 9. — zdw 81 060

Wolne posady natychmiast od obiecia. Poważna Spółka Akcyjna poszukuje kilku inteligentnych i dobrze prezentujących się panów i pań. Zgłoszenia osobiste z dokumentami w wtorek, 10 b. m. od godz. 10—1, 3—5 ul. Pocztowa 31a, I, pietro, lewa. — Pw 7 807.50.6

Bufetowa potrzebna do wszelkich prac, mająca obslugę. Wolne mieszkanie, utrzymanie, Zgłoszenia z podaniem pensji, odpisami świadectw, fotografia Hotel Polski, Rzeszków (Pozn.), — zdw 81 030

Osobie pożyczającej do zaprowadzonego składu 12 000 dam dobrze płatną posadę oraz udział w zyskach. Oferty Kurjer zdw 81 025

Humor zagraniczny

— Włdze, żeś sobie kupił wspaniały samochód. Czemu nie zaprosisz nigdy znajomych na przejażdżkę? — Jaki głupi! A któż by wówczas wiedział, że to moja własność? (London Opinion) S. F.

KINO-TEATR „BAJKA“, ul. Marszałka Focha 23.

We wtorek, dnia 10. b. m. uroczyste otwarcie międzynarodowego turnieju

Walk zapaśniczych

Udział zgłosili wybitni zapaśnicy z kraju i zagranicy.

Łącznie z turniejem wyświetlany będzie potężny dramat wojenny w 10 aktach p. t.

„PANCERNIK ATLANTIC“

Osnuty na tie miłości i obowiązków oficera marynarki.

Początek seansów 5, 7 i 9, w niedzielę 3, ostatni o godz. 9.

„ walk zapaśniczych 7 i 9, w niedzielę o 5, 7 i 9.

Służąca umiejająca gotować z dobrimi świadectwami poszukuje posady zaraz lub od 15. 12. Oferty Kurjer zdw 80 882

Pomocnik krawiecki poszukuje posady w Poznaniu. Zgłoszenia Kurjer zdw 80 904

Długoletni kierownik fabryk wyrobów metalowych w kraju i zagranicą, na wyroby tłoczne, ciagnione, odlew i galwanizację, z technicznym wykształceniem, przyjmie posadę, lub przystąpi jako współnik. — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 80 898

Osoba inteligentna, znająca doskonale szycie, poszukuje posady w Poznaniu, ewentualnie na wyjazd. Może zająć się domem, ostatecznie dziećmi. Oferty Kurjer zdw 80 907

Poszukuję posługi na cały dzień, lub godzinowo. Oferty Kurjer zdw 80 942

Szukam posługi 2 razy w tygodniu, możliwie z praniem. Oferty Kurjer zdw 80 884

50 zł dam temu, kto wskaże posadę młodej, białej biuralistce. Oferty Kurjer zdw 80 937

Posługaczka poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 80 947

Panienska inteligentna poszukuje posady do dzieci. Oferty Kurjer zdw 80 931

Panna znająca krawieczyznę, haftowanie, wszelkie robotki, przyjmie posadę do dzieci zaraz lub od 15. 12. 29. r. Łaskawe oferty proszę złożyć do Kurjera zdw 80 925

Kucharka poszukuje posady do prowadzenia gospodarstwa, bardzo religijna, solidna, lat 33, skromna, może stawić 120 złotych kaucję, dobre świadectwa. Zgłoszenia Kurjer zdw 80 989

Polecam kucharki, pokojówki i dziewczyny z gotowaniem. Pośrednictwo posad, Ratajczaka 2, telefon 28-17. — zdw 80 904

Szofer intel. z kilkuletnią praktyką, dobre świadectwa, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 80 985

Młynarz młody, kierownik z ukończoną szkołą młynarską, inwalida, syn właściciela ziemskiego, poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 81 078

Panienska znająca się na ekspedycji, hafcie białym i kolorowym, prace włóczkowe, prasowanie sztywnej bielizny, przyjmie jakiegokolwiek posadę. Łaskawe oferty Kurjer zdw 80 996

Poszukuję posady jako woźny, inkasent z kaucją do 1000 zł. Zgłoszenia Kurjer dw 3 568

Młynarz kawaler z ukończoną szkołą młynarską i dłuższą praktyką w intensywnych młynach, oparty na poważnych referencjach, poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia do K. P., Gniezno 542, nw 5 992

Przyjmę posługę lub pranie. Oferty Kurjer zdw 81 010

Dziewczyzna młodsza, chętna, uczciwa i pracowita poszukuje posady od 15. lub zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 045

Sierota szuka posady jako służąca do wszystkiego zaraz. Oferty Kurjer zdw 81 039

Panienska z szyciem poszukuje jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer zdw 80 723

Sierota w przykrem położeniu poszukuje posady krawcowej (konfek.) lub ekspedjentki. Oferty Kurjer zdw 80 722

Kucharka samodzielna, przyjmie miejsce na zastępstwo lub posługę od 15. 12. Oferty Kurjer zdw 80 756

Panienska inteligentna z prowincji, z wyjątkowo polską i niemiecką, znająca robotki, szuka posady od 1 lub 15 stycznia do dzieci albo za córke domowa. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego nw 5 963

Stenotypistka polsko-niemiecka, z roczną praktyką, poszukuje posady od 1. 1. 30 r. Łaskawe oferty Kurjer zdw 80 776

Pomocnik handlowy branży spożywczej poszukuje posady ekspedientki księzkowego lub podróżującego w Poznaniu lub prowincji zaraz lub później. Oferty Kurjer Poznański zdw 80 800

Szukam posady woźnego, dozorcę lub stolarza. Posiadam dobre świadectwa. Jestem trzeźwym i sumiennym, któremu można wszystko powierzyć. Posiadam własne narzędzia stolarskie. Wyjechałbym również do majątku. Oferty Kurjer zdw 80 643

Pracznia dobra poszukuje prania. — Dąbrowskiego 34, Matuszak, u p. Kalk. — zdw 80 457

Pranie przyjmie w domu i za dom Małolepsza, Wielkie Garbary 43, w podwórzu. — zdw 80 538

Szukam posługi lub prania. Oferty Kurjer zdw 80 700

Chłopiec lat 17, z Pomorza, znający sprzątanie gabietu lekarskiego poszukuje posady służącego u lekarza lub dentysty od 17. 12. 29. Oferty Kurjer dw 3551

Posługaczka szuka posługi. Oferty Kurjer zdw 80 642

Telefonistka 5 lat praktyki, poszukuje posady. Oferty z podaniem warunków do Kurjera zdw 80 834

Młody człowiek, lat 27, żonaty, poszukuje posady woźnego w Poznaniu lub na prowincji przy złożeniu kaucji do 1500 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 80 811

Biegła maszynistka z 5 letnią praktyką poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 80 808

Krawcowa poleca się w domu Oferty Kurjer zdw 80 410

28 WOLNE MIEJSCA

Dzielnia akwizytorzy ogłoszeniowi do codziennej gazety w Poznaniu zaraz potrzebni. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 81 044

Wychowawczyńki dzieci z wyższem lub średnim wykształceniem, znające dobrze język niemiecki, może się zaraz zgłosić. W. Czyżowski, Młyn Parowy w Śmiglu. — zdw 81 033

Kucharka restauracyjna, pierwszorzędna, z bardzo dobrą i wykłintną kwalifikacją oraz dobrimi świadectwami może się zgłosić. Restauracja pod Strzechą, Bydgoszcz, Jagiellońska 12. Pw 7763-63.1151

Prasowaczki na biellane męska mogą się zgłosić. Wielkopolska Fabryka Bielizny W. Rakowski, Pocztowa 1, — zdw 80 780

Ekspedjentka branży księgarsko - papierniczej, biegła w swym zawodzie do samodzielnej pracy potrzebna od 1. 1. 30. Zgłoszenia do Kurjera pod nw 5976